

**T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
SOSYOLOJİ ANABİLİM DALI**

**KUŞAKLAR ARASI ÇATIŞMADAN KUŞAK İÇİ ÇATIŞMAYA:
ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİ İLE ERGEN KARDEŞLERİ
ARASINDA BİR KARŞILAŞTIRMA**

Hatice ŞANVERDİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Danışman: Prof. Dr. Mehmet Tayfun AMMAN

TEMMUZ - 2024

T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

KUŞAKLAR ARASI ÇATIŞMADAN KUŞAK İÇİ
ÇATIŞMAYA: ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİ İLE ERGEN
KARDEŞLERİ ARASINDA BİR KARŞILAŞTIRMA

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hatice ŞANVERDİ

Enstitü Anabilim Dalı: Sosyoloji

“Bu tez 18/07/2024 tarihinde online olarak savunulmuş olup aşağıdaki isimleri bulunan
jüri üyeleri tarafından oybirliği ile kabul edilmiştir.”

JÜRİ ÜYESİ	KANAATİ
Prof. Dr. Mehmet Tayfun AMMAN	Başarılı
Prof. Dr. Metin KILIÇ	Başarılı
Doç. Dr. Aydın AKTAY	Başarılı

ETİK BEYAN FORMU

Enstitünüz tarafından Uygulama Esasları çerçevesinde alınan Benzerlik Raporuna göre yukarıda bilgileri verilen tez çalışmasının benzerlik oranının herhangi bir intihal içermediğini; aksinin tespit edileceği muhtemel durumda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve Etik Kurul Onayı gerektiği takdirde onay belgesini aldığımı beyan ederim. Etik Beyan Formunu imzalamayınız.

Etik kurul onay belgesine ihtiyaç var mıdır?

Evet ☐

Hayır ☒

(Etik Kurul izni gerektiren araştırmalar aşağıdaki gibidir:

- Anket, mülakat, odak grup çalışması, gözlem, deney, görüşme teknikleri kullanılarak katılımcılardan veri toplanmasını gerektiren nitel ya da nicel yaklaşımlarla yürütülen her türlü araştırmalar,
- İnsan ve hayvanların (materyal/veriler dahil) deneysel ya da diğer bilimsel amaçlarla kullanılması,
- İnsanlar üzerinde yapılan klinik araştırmalar,
- Hayvanlar üzerinde yapılan araştırmalar,
- Kişisel verilerin korunması kanunu gereğince retrospektif çalışmalar.)

Hatice ŞANVERDİ

18/07/2024

ÖN SÖZ

Kuşaklar arası iletişimin ve etkileşimin karmaşıklığı, çağlar boyunca insan toplumlarının dinamik bir parçası olmuştur. Sosyoloji alanında bu dinamizmi incelemek, kuşaklar arası ilişkilerin derinliklerine nüfuz etmek ve kuşaklar arası çatışmadan kuşak içi çatışmaya doğru olan evrimini anlamak, araştırmacılar için hem zorlayıcı hem de heyecan verici bir alan olmuştur. Bu tez, bu önemli konuya odaklanarak, kuşaklar arası çatışmanın modern toplumumuzdaki yerini ve doğasını daha iyi anlamak amacıyla yapılan ilk farklı çalışmalardan birini sunmaktadır.

Bu çalışma, kuşaklar arası etkileşimin altında yatan dinamikleri derinlemesine araştırırken, aynı zamanda kuşak içi çatışmanın nasıl ortaya çıktığını ve geliştiğini de anlamaya yönelik bir çaba içindedir. Çağımızın hızla değişen sosyal ve kültürel ortamında, bu konuların incelenmesi, toplumsal dinamiklerin anlaşılmasında kritik bir öneme sahiptir.

Bu çalışmanın gerçekleşmesinde emeği geçen herkese içtenlikle teşekkür etmek isterim. İlk olarak, bu tezin oluşumunda bana kılavuzluk eden danışmanım Prof. Dr. Mehmet Tayfun Amman'a derin minnettarlığımı sunarım. Sayın Amman'ın bilgeliği, rehberliği ve destekleri, bu çalışmanın kalitesini artırmak için kritik öneme sahiptir.

Ayrıca, bu süreçteki moral ve manevi desteğiyle her zaman yanımda olan aileme, annem Sitte Şanverdi' ye ve babam Dırğam Şanverdi 'ye en içten şükranlarımı sunarım. Sizin sonsuz sevgi ve destekleriniz olmadan, bu çalışma hiçbir zaman gerçekleşemezdi.

Son olarak, bu yolda bana eşlik eden sevgili dostum Emine Katırcıoğlu'na teşekkür etmek istiyorum. Senin samimi desteklerin ve cesaretlendirmen, bu süreci daha keyifli ve başarılı kıldı.

Hepinize sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Saygılarımla,

Hatice ŞANVERDİ

18/07/2024

İÇİNDEKİLER

KISALTMALAR	iv
TABLO LİSTESİ.....	v
ŞEKİL LİSTESİ.....	vi
ÖZET	viii
ABSTRACT	ix

GİRİŞ.....	1
1. BÖLÜM: KAVRAMSAL VE KURAMSAL ÇERÇEVE	8
1.1. Toplumsal Değişme	8
1.2. Küreselleşme Sürecinde Yaşanan Toplumsal Değişimler.....	8
1.2.1. Toplumsal Değişimi Etkileyen Faktörler	10
1.3. Kuşak Kavramı	15
1.3.1. Kuşağın Tanımı	15
1.3.2. Sessiz Kuşak (1925-1945).....	17
1.3.3. Bebek Patlaması (1946-1964)	19
1.3.4. X Kuşağı (1965-1979).....	21
1.3.5. Y Kuşağı.....	25
1.3.6. Z Kuşağı (2000-...)	27
1.3.7. Kuşakların Özellikleri	29
1.4. Çatışma Kavramı	30
1.4.1. Kuşak Çatışması Kavramı	30
1.4.2. Çatışmanın Nedenleri	32
1.4.3. Kuşak Çatışmasını Etkileyen Faktörler	33
1.4.4. Kuşaklararası Çatışmanın Sosyo-Kültürel Temelleri	34
1.4.5. Toplumsal Değişim ve Kuşak Çatışması.....	36
1.4.6. Kuşak Çatışmasının Önlenmesi	37
1.5. Ergenlik Dönemi.....	39
1.6. Gençlik Dönemi.....	40
1.7. Üniversiteli Gençlik.....	41

1.8. Kuşaklar Çatışmadan Kuşak İçi Çatışmaya.....	42
2. BÖLÜM: UYGULAMALI ARAŞTIRMA	43
2.1. Araştırmanın Metodolojisi.....	43
2.1.1. Araştırmanın Katılımcı Grubu ve Veri Toplama Süreci	44
2.1.2. Veri Toplama Teknikleri	46
2.1.3. Verilerin Analizi	46
2.1.4. Araştırmanın Sınırlılıkları	47
2.2. Araştırmanın Bulguları	48
2.2.1. Demografik Bilgileri	48
2.2.2. Ergen Kardeş Temaları	49
2.2.2.1. Düşünce Yapısı Teması.....	50
2.2.2.2. Tartışma Teması	52
2.2.2.3. İletişim Teması.....	54
2.2.2.4. Önemli Konu Teması.....	55
2.2.2.5. Anlaşmazlıkların Etkisi Teması	57
2.2.2.6. Öğrenme Deneyimi Teması	59
2.2.2.7. Keyifli Aktiviteler Teması	61
2.2.2.8. Kişisel Gelişime Etki Teması.....	63
2.2.2.9. Aile ile Konuşmalar Teması.....	64
2.2.2.10. Değer Farklılığı Teması	66
2.2.2.11. Paylaşılan Değerler Teması	68
2.2.2.12. Eğitim, kariyer ve hedef Teması	70
2.2.2.13. Değer Çatışması Teması	71
2.2.2.14. Rol ve Sorumluluk Dengesi Teması	73
2.2.2.15. Kızma Teması	74
2.2.2.16. Öneri Teması.....	75
2.2.3. Üniversite Öğrencileri Temaları.....	76
2.2.3.1. İletişim Teması.....	77
2.2.3.2. Anlaşma/ma konuları Teması	79
2.2.3.3. Düşünce Yapısı Teması.....	81
2.2.3.4. Zorluklar Teması.....	83
2.2.3.5. İletişimde Yaklaşım Teması.....	84

2.2.3.6. Tartışma ve Nedeni Teması.....	85
2.2.2.7. İlişkide Örnekler Teması.....	87
2.2.2.8. Çözümler Teması	88
2.2.2.9. Bağ Güçlenmesi Teması	90
2.2.2.10. İletişim Farklılığı Teması.....	92
2.2.2.11. Değer Farklılığı Teması	94
2.2.2.12. Ortak Değer Teması.....	95
2.2.2.13. Hedef Farklılığı Teması	96
2.2.2.14. Değer Çatışması Teması	98
2.2.2.15. Rol ve Sorumluluk Teması	99
SONUÇ	102
KAYNAKÇA	119
EK	124
ÖZ GEÇMİŞ	127

KISALTMALAR

- S** : Sayfa
TDK : Türk Dil Kurumu
VB : Ve Benzeri
VD : Ve Diğerleri

TABLO LİSTESİ

Tablo 1: Ergen Kardeşlerin Demografik Bilgileri	48
Tablo 2: Üniversiteli Ağabey/Ablanın Demografik Bilgileri	48

ŞEKİL LİSTESİ

Şekil 1: Kuşak Çatışması: Kardeş Perspektifi.....	49
Şekil 2: Düşünce Yapısı	50
Şekil 3: Tartışma	52
Şekil 4: İletişim	54
Şekil 5: Önemli Konu	55
Şekil 6: Anlaşmazlıkların Etkisi.....	57
Şekil 7: Öğrenme Deneyimi.....	59
Şekil 8: Keyifli Aktiviteler	61
Şekil 9: Kişisel Gelişime Etki	63
Şekil 10: Aile ile Konuşmalar	64
Şekil 11: Değer Farklılığı	66
Şekil 12: Paylaşılan Değerler	68
Şekil 13: Eğitim, kariyer ve Hedef.....	70
Şekil 14: Değer Çatışması.....	71
Şekil 15: Rol ve Sorumluluk Dengesi.....	73
Şekil 16: Kızma Teması	74
Şekil 17: Öneri	75
Şekil 18: Kuşak Çatışması: Ağabey/Abla Perspektifi.....	77
Şekil 19: İletişim	77
Şekil 20: Anlaşma/ma konuları.....	79
Şekil 21: Düşünce Yapısı	81
Şekil 22: Zorluklar	83
Şekil 23: İletişimde Yaklaşım.....	84
Şekil 24: Tartışma ve Nedeni	85
Şekil 25: İlişkide Örnekler	87
Şekil 26: Çözümler.....	88
Şekil 27: Bağ Güçlenmesi.....	90
Şekil 28: İletişim Farklılığı	92
Şekil 29: Değer Farklılığı.....	94
Şekil 30: Ortak Değer	95
Şekil 31: Hedef Farklılığı.....	97

Şekil 32: Değer Çatışması.....	98
Şekil 33: Rol ve Sorumluluk.....	100

ÖZET	
Başlık: Kuşaklar Arası Çatışmadan Kuşak İçi Çatışmaya: Üniversite Öğrencileri ile Ergen Kardeşleri Arasında Bir Karşılaştırma	
Yazar: Hatice ŞANVERDİ	
Danışman: Prof. Dr. Mehmet Tayfun AMMAN	
Kabul Tarihi: 18/07/2024	Sayfa Sayısı: ix (ön kısım) + 123 (ana kısım) + 3 (ek)
Son yıllarda, kuşaklar arası ilişkiler üzerine yapılan çalışmalar artmış ve bu alan çeşitli boyutlarda ele alınmıştır. Teknolojik gelişmelerin toplumsal değişimi hızlandırması, kuşaklar arası ilişkileri sosyal bilimlerin önemli bir araştırma konusu haline getirmiştir. Sürekli değişen toplumsal roller, bireyler arası iletişim ve aile içi ilişkiler, bu çalışmaların artan önemi ile vurgulanmaktadır. Bu çalışmada, kuşaklar arası çatışmaların yalnızca farklı kuşaklar arasında değil, aynı kuşak içinde de görülebileceği tezi öne sürülmüştür. Özellikle üniversite öğrencileri ile ergen kardeşleri arasındaki ilişkiler üzerine yoğunlaşmıştır. Çalışma, nitel araştırma yöntemi çerçevesinde derinlemesine mülakat tekniği kullanılarak yürütülmüştür. Bu kapsamda, 10 üniversite öğrencisi ağabey/abla ve 10 ergen kardeş ile bireysel görüşmeler yapılmıştır. Bu yöntemin tercih edilmesi, katılımcıların deneyim ve algılarının ayrıntılı bir şekilde incelenmesine olanak sağlamıştır. Veriler, içerik analizi ve tematik analiz teknikleri kullanılarak analiz edilmiş ve bunlar, kuşak içi ilişkilerin karmaşıklığını ve çeşitliliğini yansıtmaktadır. Özellikle büyük ve küçük kardeşler arasındaki çatışma ve uyum noktaları titizlikle incelenmiş ve analiz edilmiştir. Bulgular, kuşak içi iletişim dinamiklerini ve bu dinamiklerin altındaki sosyal, psikolojik ve kültürel faktörleri anlamamıza katkı sağlamaktadır. Özellikle bu çalışma, büyük ve küçük kardeşler arasındaki dijital dünya etkileşimlerinin, değerler ve yaşam biçimi üzerindeki etkilerini derinlemesine incelemiştir. Kardeşler arasında az fark olmasına rağmen, hayata ve toplumsal değerlere bakış açılarının nasıl farklılaşabileceği ortaya konmuştur. Kuşak içi ilişkilerin incelenmesi, çatışma ve uyumun karmaşıklığını anlamak için önemli bir adım teşkil etmektedir. Elde edilen bulgular, literatüre yeni perspektifler sunmuş ve aynı kuşak içindeki ilişkilerin derinliğini ve çeşitliliğini vurgulamıştır.	
Anahtar Kelimeler: Kuşaklar Arası Çatışma, Kuşak İçi Çatışma, Toplumsal Değişim, Ergenlik, Üniversiteli Gençlik	

ABSTRACT	
Title of Thesis: From Intergenerational Conflict to Intra-Generational Conflict: A Comparison Between University Students and Their Teenage Siblings	
Author of Thesis: Hatice ŞANVERDİ	
Supervisor: Prof. Dr. Mehmet Tayfun AMMAN	
Accepted Date: 18/07/2024	Number of Pages: ix (pre text) + 123 (main body) + 3 (add)
In recent years, studies on intergenerational relationships have increased and this field has been examined from various perspectives. The acceleration of social change due to technological advancements has made intergenerational relationships an important research topic in social sciences. The constantly changing social roles, interpersonal communication, and family relationships highlight the growing importance of these studies. This study proposes that conflicts may not only occur between different generations but also within the same generation. It specifically focuses on the relationships between university students and their adolescent siblings. The study was conducted using an in-depth interview technique within the framework of qualitative research. In this context, individual interviews were conducted with 10 university students and 10 adolescent siblings. The use of this method allowed for a detailed examination of participants' experiences and perceptions. The data were analyzed using content analysis and thematic analysis techniques, reflecting the complexity and diversity of intra-generational relationships. Conflict and harmony points between older and younger siblings were carefully examined and analyzed. The findings contribute to our understanding of intra-generational communication dynamics and the social, psychological, and cultural factors underlying these dynamics. This study particularly explored the impact of digital world interactions between older and younger siblings on values and lifestyles. Despite the small age gap, it was revealed how their perspectives on life and social values could differ. The examination of intra-generational relationships is an important step in understanding the complexity of conflict and harmony. The findings provide new perspectives to the literature and emphasize the depth and diversity of relationships within the same generation.	
Keywords: Intergenerational Conflict, Intragenerational Conflict, Social Change, Teenage, University Youth	

GİRİŞ

Küreselleşme toplumun her kurumunu etkileyip dönüştürdüğü gibi tarihin en önemli kurumları arasından olan aile kurumunu da dönüştürmüştür. Aile yapısı, yaşam biçimleri, günlük yaşam pratikleri, aile içindeki iletişim, bu süreçte farklı haller almaya başlamakta ve aile içi ilişkileri de etkilemektedir. Geçmişte ve günümüzde toplumun aynası olan aile, sosyal araştırmacıların toplumu anlamak ve çözümleyebilmek için üzerinde durduğu en önemli konulardan biridir. Aile söz konusu olduğunda önem arz eden konu, aile içi ilişkiler iken aile içi ilişkilerin en büyük sorunu ise kuşak çatışmasıdır. Kuşak, Türk Dil Kurumu sözlüğünde “yaklaşık olarak aynı yıllarda doğmuş aynı çağın şartlarını, dolayısıyla birbirine benzer sıkıntıları, kaderleri paylaşmış, benzer ödevlerle yükümlü olmuş kişiler topluluğu” olarak tanımlanır (Türk Dil Kurumu, 2023). En basit tanımıyla ise aynı zamanlarda doğup olgunlaşan insan grupları olarak tanımlanabilmektedir. Kuşak çatışması ise birbirinden farklı yaşam koşullarında büyümüş iki yaş grubunun diğer bir deyişle yetişkin ve genç arasında çıkan fikirler veya değerler çatışmasıdır. Kuşaklar ve kuşaklar arası ilişkiler 20. yüzyılın ikinci yarısındaki gelişmeler ile birlikte araştırmacıların ilgisini çekmeye başlamıştır. Özellikle sanayileşme sonrası dünyayı etkileyen ekonomik, sosyal ve kültürel değişimler, jenerasyonlar arası farklılık yaratmaya başlamıştır (Bayar, 2005, s. 26). Her jenerasyon kendi yaşam biçimini dünyanın değişimine uyarlamaya çalışmakta ve böylece bir önceki jenerasyonla farklılaşmaya başlamaktadır. Bu farklılaşmalar kuşaklar arsında iletişimsizlik ve bununla birlikte çatışmalar doğurmaktadır. İnsanoğlunun kültürel olarak inşa ettiği aile kurumu bireyin diğer bir bireyle ilk iletişim kurduğu yerdir. İlk iletişimin ailede olması ve bu iletişimin çatışma sebebiyle sağlanamaması hem aile kurumuna hem de bireyin kendisine zarar vermektedir. Aile içerisinde iletişim sağlayamayan birey; okul, iş ve sosyal hayatında da bu problemle karşı karşıya kalacaktır.

Geçmişten günümüze değer aktarıcı olarak bilenen aile, yaşanan toplumsal değişmeler ile birlikte geçmişteki gibi değerlerini aktaramamakta ve böylece yeni oluşan kuşak bir önceki kuşaktan farklı olarak yaşam sürdürmeye devam etmektedir. Böylece yaşam pratiklerinde zıtlasmaya başlayan iki kuşak kaçınılmaz bir çatışma içerisinde olacaktır. Tüm bunlar göz önüne alındığında aslında bu sorunların başlangıç noktası toplumların evrimselleşmesi, dönüşmesi ve değişmesidir. Bu süreçler ise aslında avcılık

toplayıcılıktan, tarım toplumuna geçiş ile çok eski zamanlara dayansa da bunun sanayi devrimi, daha sonrasında kapitalizm ve modernizm akımlarının yaygınlaştığı dönemlerde ivme kazandığı görölmektedir.

Modernleşme dediğimiz süreç 18. Yüzyılın sonları ve 19. yüzyılın başlarında piyasa şartlarının değişmesiyle yaşam anlayışının tümüyle metalaşmaya başlaması, hızlı ve seri üretime geçilmesi ve ortaya çıkan sınırsız teknoloji, olumlu yönlerinin yanında kültürel değişmeyi ve bununla birlikte toplumsal dönüşümü beraberinde getirmiştir. Bununla birlikte, 19. Yüzyılın ortasına kadar rasyonalite ve bilime dayalı olan bu süreç o zamandan ivme kazanmış ve günümüzde aşırı metalaşmış, kitle tüketiminin inanılmaz artış gösterdiği ve en nihayetinde bilişim teknolojileri dünyası haline gelmiştir.

Modernizm, geçmişten gelen kültürel alışkanlıklarımız dönüştürmüş, yeni günlük yaşam pratikleri daha doğru bir ifadeyle, yeni bir dünya düzeni oluşturarak günümüz toplumlarını oluşturmuş ve gelenek-göreneklere, kültürel alışkanlıklara ve inançlara bağlı olmayan bir toplum halini almaya başlamıştır. Kısacası modernizm, geleneksel değerlere ve normlara meydan okuyan bir süreçtir. Bu sürecin ortaya çıkmasıyla birlikte kuşak çatışmaları da etkilenmiştir. Genç kuşak ile yaşlı kuşak arasında bir ayrışma ve bununla birlikte bir çatışma meydana getirmiştir. Öncelikle geleneksel aile yapısını sorgulamış ve değişime uğratmıştır. Aile değerlerine bağlı olan yaşlı nesil ile bireyselliği ön plana çıkaran genç nesil arasında çatışmalara yol açmıştır.

Modernizm aynı zamanda cinsiyet rollerini de sorgulamaktadır. Eski kuşağa mensup olanlar, kadınların eşit haklara sahip olması ve kendi kimliğini oluşturması gerektiği fikrini kabul etmeme konusunda hemfikirdiler. Dolayısıyla modernist fikirlerle büyüyen genç kuşak ile geleneksel cinsiyet rollerini izleyen yetişkin kuşak arasında bir çatışma ortaya çıkmaktadır. Çatışmaların bir diğer nedeni ise teknolojik yeniliklerin her geçen gün artmasıdır.

Her kuşağın teknolojiye farklı bir yaklaşımı ve deneyimi vardır, bu da bazen anlaşmazlıklara yol açabilmektedir. Yetişkin kuşaklar genellikle teknolojiye daha az aşına olabilir ve yeni gelişmeleri anlamakta ve bunları uygulamakta zorlanabilmektedir. Bu durum onları teknolojiyi kullanmakta ve yeni cihazları vb. araçları kullanmaktan çekinen, bazen kullanmakta direnen ve istemeyen bir konuma getirebilmektedir. Böylece genç kuşaklar ile yaşanan çatışmalar ortaya çıkabilmektedir. Genç kuşaklar, teknolojiyi günlük hayatlarının bir parçası görünürken, yaşlı kuşaklar için daha yabancı ve karmaşık bir

haldedir. Bunun yanı sıra, teknolojik gelişmeler de kuşaklar arasında değerlerin ve iletişim şekillerinin değişmesine neden olabilmektedir. Örneğin; sosyal medya ve dijital platformlar, genç kuşaklar için önemli bir iletişim ve etkileşim aracıdır. Fakat, yetişkin ve yaşlı kuşaklar için bu araçlar daha az önemli veya anlaşılması zor olabilmektedir. Bu farklılar ve çatışmalar, kuşaklar arası iletişimi zorlaştırabilmektedir. Farklı kuşaklardan insanlar arasında yaşanan anlaşmazlıklar, teknoloji kullanımı, iletişim yöntemleri veya teknolojinin getirdiği değişiklikler ile ilgili olabilmektedir.

Her kuşağın teknolojiye farklı bir yaklaşımı ve deneyimi vardır ve bu bazen anlaşmazlıklara yol açabilmektedir. Yetişkin kuşaklar genellikle teknolojiye daha az aşina olabilir ve yeni gelişmeleri anlamakta ve bunları uygulamakta zorlanabilmektedir. Bu durum onları teknolojiyi, yeni cihazları vb. araçları kullanmaktan çekinen, bazen kullanmakta direnen ve istemeyen bir konuma getirebilmektedir. Böylece genç kuşaklar ile yaşanan çatışmalar ortaya çıkabilmektedir. Genç kuşaklar teknolojiyi günlük yaşamlarının bir parçası olarak görürken, yaşlı kuşaklar onu yabancı ve daha karmaşık buluyor. Ayrıca teknolojinin gelişmesi kuşaklar arası değerlerde ve iletişim tarzlarında değişikliklere yol açabilmektedir. Örneğin; Sosyal medya ve dijital platformlar genç nesiller için önemli iletişim ve etkileşim araçlarıdır. Ancak yetişkinler ve daha yaşlı nesiller için bu araçlar daha az önemli veya anlaşılması zor olabilmektedir. Bu farklılıklar ve çatışmalar kuşaklar arası iletişimi zorlaştırabilmektedir. Farklı kuşaklardan insanlar arasında yaşanan anlaşmazlıklar, teknoloji kullanımı, iletişim yöntemleri veya teknolojinin getirdiği değişiklikler ile ilgili olabilmektedir.

Teknoloji, farklı kültürlerden bilgi ve deneyimlere kolay erişim sağlamaktadır. İnternet sayesinde insanlar dünyanın her yerinden kültürel içeriğe, haberlere, fikirlere ve trendlere ulaşabilmektedir. Bu sayede insanlar farklı kültürler ve yaşam biçimleri hakkında daha fazla bilgi edinebilir ve onlarla iletişim kurabilmektedirler. Bu etkileşimler nesiller arası çatışmanın bir başka nedenidir. Teknolojinin hızla gelişmesiyle birlikte geleneksel değer ve normlara bağlı olan yaşlı nesil ile daha genç, daha açık ve küreselleşme odaklı nesil arasında çatışmalar ortaya çıkmaktadır. Yaşlı nesil, teknolojinin neden olduğu yeni kültürel etkileşimleri reddedebilir veya bir tehdit olarak görebilir, ancak genç nesil bu yeniliklere uyum sağlamış ve kabul etmiştir. Bu çatışmalar kültürel değerler, iletişim tarzları, müzik tercihleri ve yaşam tarzı gibi çeşitli alanlarda ortaya çıkabilmektedir.

Teknolojinin etkilerinden biri de doğal ortama olan ilginin azalmasıdır. Genç kuşak, teknolojiye daha uyum sağlamış ve sanal dünyada daha fazla vakit geçirmektedir. Bu sebeple doğal ortamın azalması, çevre onlar için daha az önemli olabilmektedir. Yetişkin kuşağa ise doğal ortamın korunması, doğal yaşamın sürdürülmesi konusunda daha hassas bir yapıya sahiptir. Bununla birlikte, sanal dünyanın artması, bireylerin doğal ortamla olan etkileşimi azaltmaktadır. Genç kuşak sanal dünyada vakit geçirdikçe doğal ortama bağlılığı azalmaktadır. Yetişkin nesil işse doğal ortamla olan etkileşimin gittikçe azalması konusunda endişelenmektedir. Etkileşimin azalması ise kuşaklar arasında kopukluk ve çatışmalara yol açabilmektedir.

Tüm bunların ışığında diyebiliriz ki kuşak çatışması, birçok etkiye maruz kalmıştır. Çok eski zamanlara dayanan bu süreç sanayileşme ile ivme kazanmış, küreselleşme, modernizm, kapitalizm, teknoloji ve bilgi çağı ile devamlılığını sürdürmüştür. Nüfusun artışı, doğal ortamın azalması, diğer kültürlerle iletişim ve etkileşimler ve bireyselleşmenin artması yaşanan süreçlerin sonuçlarıdır. Bu sonuçlar, kuşaklar arasındaki farklı değerler ve önceliklerin, kaçınılmaz olarak çatışmalara yol açtığını ortaya koymaktadır. Tarihsel süreçte bu çatışmaların devam ettiği ve günümüzde de sürdüğü gözlemlenmektedir. Ancak, araştırmamızın temel tezi, günümüzde kuşaklar arası çatışmaların yanı sıra, aynı kuşak içinde de çatışmaların ortaya çıkmaya başlamış olduğudur. 2-3 yaş farkı olan bireylerin bile farklı değerler ve önceliklere sahip olduğu ve bu nedenle zıtlasma yaşadıkları görülmektedir. Önceleri dedeler ve nineler ile yaşanan çatışmalar, daha sonra anne-baba ile ve günümüzde ise abla-ağabey ile çatışmalar olarak kendini göstermektedir. Aynı kuşak içinde yer alan bireyler arasındaki bu çatışmalar, yeni bir araştırma alanı olarak dikkat çekmektedir.

Bu çalışmada, aynı kuşak içinde yaşanan çatışmaların nedenleri ve bu duruma etki eden süreçler ayrıntılı olarak incelenecektir. Özellikle üniversite öğrencileri ve ergen kardeşler arasındaki değer ve öncelik farklılıkları ele alınarak, bu farklılıkların nasıl çatışmalara yol açtığı analiz edilecektir. Bu bağlamda, kuşak içi çatışmaların dinamikleri derinlemesine tartışılacaktır.

Araştırmanın Konusu

İlk çağlardan bu yana kuşaklar konusu önce filozofların daha sonra sosyal bilimcilerin ilgisini çekmiştir. Kuşaklar arası ilişkiler, kuşak çatışmaları, kuşak benzerlikleri bizlere

toplumun ne yöne evrileceği konusunda mesajlar verebilir. Bir kuşak bir önceki kuşakla çatışmaya başladığında yeni oluşacak toplumsal yapının dinamikleri görülebilir. Özellikle teknolojik gelişmelerin toplumsal değişmeyi hızlandırması kuşakları arası ilişkileri, sosyal bilimcilerin gözünde önemli bir konuma getirmiştir.

Kuşaklar arasında oluşan çatışmalar birçok toplumda görülen bir problemdir. Bu çatışmalar genellikle dinsel değerler, kültürel değerler, siyasal ve ekonomik değerler üzerinde olan uyumsuzlukların dinamiklerini araştırmak ve bunların topluma yansıyan problemleri, oluşabilecek toplumsal çatışmaların önüne geçmesi açısından önemlidir. Tüm bunları ışığında diyebiliriz ki kuşak çatışması üzerinde çalışmak toplumsal yapıyı anlamamız bakımından önem arz etmektedir. Bu çalışmanın temel konusu kuşaklar arasında görünen çatışmaların günümüzde kuşaklar içinde görülemeye başlamasıdır. Aile içerisinde yaşları yakın olan kardeşler arasında sosyal, kültürel, siyaset konularından; günlük yaşam pratiklerine farklılıklar gözlenmeye başlanmış olup, bu farklılıklar kardeşler arasında anlaşmazlıklar ve çatışmalar doğurmaya başlamıştır. Bu durum şu problemi ortaya koymaktadır; Yıllardır kuşaklar arasında gerçekleşen çatışmalar, kuşak içi çatışmaya mı dönmemektedir?

Araştırmanın Önemi

Günümüzde toplumsal değişimin hızlı bir biçimde artması, kuşaklar arasındaki çatışmaların dinamiklerini önemli ölçüde etkilemiştir. Artık, kuşaklar arasındaki çatışmaların daha karmaşık bir yapıya büründüğü ve sadece farklı kuşaklar arasında değil, aynı kuşak içinde de meydana geldiği gözlemlenmektedir. Özellikle üniversite öğrencileri ile ergen kardeşleri arasındaki bu karşılaştırma, sosyolojik açıdan büyük bir öneme sahiptir.

Bu çalışma, geleneksel kuşaklar arası çatışmaların yanı sıra kuşak içi çatışmaların incelenmesi yoluyla toplumsal yapının derinlemesine anlaşılmasına önemli bir katkıda bulunmaktadır. Değişen iletişim ve teknoloji ortamları, değer yargılarının ve toplumsal normların evrim geçirmesine sebep olmaktadır. Bu faktörler, kuşaklar arasındaki ve içindeki çatışmaların doğasını etkilemektedir. Dolayısıyla, bu araştırma sosyoloji disiplinine yön gösterici olacak ve gelecekteki çalışmalar için önemli bir referans noktası oluşturmaktadır. Bu tez, üniversite öğrencileri ile ergen kardeşleri arasındaki dinamik

ilişkilerin anlaşılması ve çatışmaların incelenmesi açısından zengin bir kaynak teşkil etmektedir.

Bu tez, kuşaklar arası çatışma ve işbirliği konularına odaklanarak toplumsal değişimin karmaşık yapısını aydınlatmaya ve sosyoloji disiplinine önemli bir katkı sunmaya yönelik tasarlanmıştır. Araştırmanın sonuçları, kuşaklar arasındaki ilişkilerin daha iyi anlaşılmasına ve toplumsal uyumun sağlanmasına yönelik politika ve stratejilerin geliştirilmesine yol gösterecektir. Bu bağlamda, bu çalışmanın sosyoloji alanındaki önemi büyük ölçüdedir.

Araştırmanın Amacı

Günümüzde aile kurumunun içinde yaşanmakta olan belirgin sorunlarından biri ebeveyn ve çocuklar arasında yaşanmakta olan kuşak çatışmasıdır. Fakat toplumsal yapının dinamikleri öyle hızlı değişip dönüşmekte ki artık ebeveyn ve çocuk arasında yaşanan çatışmalar kardeşler arasında da görülmeye başlanmıştır. Öyle ki yakın zamanlarda genç bireyler anne-babaları ve büyük anne-babaları ile aynı paydada buluşamazken, aynı bakış açılarına sahip olmayıp ve bir çatışma içindeyken günümüzde bu çatışmalar abla-kardeş, abi-kardeş arasında görülmeye başlanmıştır. Bu çalışmanın temel tezi günümüzde yakın yaşlarda olan abla-kardeş ve abi-kardeş arasındaki ilişkileri incelemektedir.

Araştırmanın Problemleri

Araştırmanın konusu ve amacı doğrultusunda belirlenen temel problem:

- Kuşaklar arasında görülen çatışmalar aynı kuşak içerisinde olan bireyler arasında görülmekte midir? Ve bunun üniversiteli ağabey/abla ve ergen kardeşleri arasında görünümü nasıldır?

Araştırmanın temel problemi doğrultusunda oluşturulan alt problemler şu şekildedir;

1. Kardeşler arasında iletişimde hangi zorluklarla karşılaşılıyor ve bu zorluklar nasıl ele alınıyor? Bu zorluklar her iki taraf için farklı mı?
2. Hangi konularda kardeşler anlaşıyor ve hangi konularda anlaşamıyorlar? Anlaşamamalarının temelinde yatan sebepler nelerdir?
3. Kardeşler arasında düşünce yapısı ve değerlerde ne tür farklılıklar görülüyor ve bu farklılıkların kaynağı ne olabilir? Bu farklılıklar her iki tarafı da nasıl etkiliyor?

4. Ergen kardeşlerle ilişkide olan üniversiteli ağabey/abla, ilişkilerinde hangi zorlukları yaşıyor ve bu zorlukları nasıl çözüyor?
5. Ergenlik dönemindeki kardeşlerle iletişim kurarken hangi yaklaşım üniversiteli ağabey/abla tarafından tercih ediliyor ve neden?
6. Kardeşler arasında en son hangi konuda tartışma yaşandı ve tartışmanın temelinde yatan nedenler her iki tarafı da nasıl etkiledi?
7. Anlaşmazlıkların ilişkilere olumlu etkilerini gözlemlemek mümkün mü? Bu durum her iki taraf için de geçerli mi?
8. Kardeşlerin hayatlarında birbirlerini rahatsız eden şeyler nelerdir ve bu rahatsızlıklarla başa çıkmak için her iki taraf da nasıl bir çözüm üretiyor?
9. Kardeşler hangi aktivitelere birlikte katılıyor ve bu aktiviteler ilişkilerini nasıl güçlendiriyor? Bu aktivitelerin her iki tarafı da nasıl etkilediğini değerlendirebilir misiniz?
10. Kardeşlerin anne-baba ile iletişimi her iki taraf için nasıl değerlendiriliyor ve bu iletişimdeki farklılıklar her iki tarafı da nasıl etkiliyor?
11. Kuşak içi çatışmaların, üniversite öğrencileri ve ergen kardeşler arasındaki ilişkilerde nasıl yansımaları bulunmaktadır?

Araştırmanın Yöntemi

Araştırma, nitel araştırma yöntemi kullanılarak gerçekleştirilmiş olup, bu yöntemle ilgili ayrıntılar ikinci bölüm olan "Uygulamalı Araştırma" kısmında detaylı bir şekilde açıklanmıştır.

1. BÖLÜM: KAVRAMSAL VE KURAMSAL ÇERÇEVE

1.1. Toplumsal Değişme

Toplum, ortak bir kültürü benimseyen, bir coğrafi alana yayılmış ve kendi kendini sürdürebilmeyi başarmış ilişkiler bütünüdür (Sağ, 2003, s. 11). Çağımızın en karakteristik özelliği ise ortak bir kültürde kendi kendini sürdürebilmeyi başarmış toplumların hızlı değişimidir. Toplumsal değişim ise tanımda bahsedilen ilişkilerin değişmesi olarak nitelendirilebilir. İlişkilerin değişmesi ise toplumu oluşturan yapı ve bireylerin değişmesiyle mümkündür (Güneş, 2016, s. 192). Bir başka deyişle, toplumsal değişimden bahsettiğimizde toplumsal ilişkiler ağını ve toplum yapısını belirleyen toplumsal kurumlardaki değişim ve dönüşümü anlamına gelir (Tezcan, 2016, s. 20).

Değişim kaçınılmaz ve gerekli bir olgudur. Sosyal yapılardaki değişiklikler esas olarak iki şekilde meydana gelir. Birincisi toplumsal yapılarda zamanla kendiliğinden, doğal ve olağan koşullara bağlı olarak, doğal örtünün değişmesi gibi hiçbir müdahaleye gerek kalmadan meydana gelen değişim, diğeri ise insan elinin müdahalesi sonucu oluşan el atılarak yaşanan değiştirme vasıtasıyla yaşanan değişimdir. Değiştirme vasıtasıyla değişim iki temel biçim alır. Birincisi belirli bir plan ve proje kapsamında kanun hükmünde kararnamelerle yapılan değişiklik, ikincisi ise toplumsal yapıyı devrim mantığına göre devrimci biçimde değiştirerek otorite ve baskı yaratarak değiştirmektir. Tarihte ve günümüzde toplumsal yapıların baskı altına alınarak değiştirildiği örnekleri bulunmaktadır (Abay, 2005, s. 16). Özellikle günümüzde toplumsal değişim küreselleşme sonucu hızlı bir şekilde yaşanmaya başlanmış olup toplumsal yapı ve onun temel yapı taşlarını yerinden oynatmaktadır.

1.2. Küreselleşme Sürecinde Yaşanan Toplumsal Değişimler

20. yüzyılın ikinci yarısındaki gelişmeleri adlandırmak ve açıklamak için “küreselleşme” kavramı kullanılmıştır. Nüfuz alanı insan ve insan toplulukları arasındaki ilişkiler olan küreselleşme, bu itibarla ekonomik, siyasi/güvenlik, teknolojik/iletişimsel, çevresel/demografik ve kültürel boyutlara sahiptir (Bayar, 2005, s. 26). Bu sebeple küreselleşme, toplumsal değişimi anlamak ve açıklamak için kullanılan en önemli temel kavramsal araçlardan biri haline gelmiştir. Yukarıdaki tanım ışığında, küreselleşmenin çok boyutlu ve karmaşık bir kavram olduğu kolaylıkla anlaşılabilmektedir.

Küreselleşme olgusu, belirgin etkileri itibarıyla büyük ölçüde ekonomiktir. Bu nedenle küreselleşmenin dar tanımı finansal piyasaların etkinliği şeklinde. Bütün bunlara rağmen küreselleşme ekonomik olduğu kadar politik, teknolojik ve kültürel bir olgudur (Talas & Kaya, 2007, s. 152).

Bir halkın yaşam biçimi olarak tanımlanan kültür ile küreselleşme birbirini etkilemektedir. Hem küreselleşme büyük değişimlerle kültürü etkilemiş, hem de kültürün kendisi değişimin meydana gelmesinde etkili olmuştur. Sonuçta küreselleşme olgusuna öncülük eden toplumların yaşam deneyimi ve bilgi birikimi kültürel bir unsurdur (Talas & Kaya, 2007, s. 152). Dolayısıyla küreselleşme ve toplumsal, sosyal değişim karşılık olarak birbirlerini etkileyen bir ilişki içerisinde. Başka bir ifadeyle, küreselleşme toplumsal değişimi hızlandırırken, toplumsal değişimde küreselleşmeyi şekillendirmektedir.

Küreselleşme ile farklı kültürler arasındaki etkileşim artmaktadır. Küresel dijital medya, internet ve seyahat olanakları vesilesiyle bireyler farklı kültürel değerleri ve yaşam tarzlarını daha kolay öğrenebilir ve bu duruma daha uyum sağlayabilmektedir. Bu durum toplumun değerlerinde ve kültürel pratiklerinde değişimlere yol açmaktadır. Öte yandan iletişim teknolojisini kullanan küreselleşme, az gelişmiş veya gelişmekte olan ülkelerde ekonomik ve finansal güce sahip Batı kültürünün diğer kültürler üzerinde baskın rolünü ifade etmektedir. Bu gücü sayesinde başkalarının milli kültürlerini yok etmeye, değiştirmeye çalışır. Ulusal kültürler diğer kültürlerin tek yönlü etkisine maruz kaldığında o toplumda iki refleks ortaya çıkması doğaldır; Kültürel etkilere ya “direnilir” ya da “kabul edilebilir” olarak kabul edilir. Tek taraflı olarak dayatılmak istenen farklı bir kültür toplum tarafından kolaylıkla kabul edilmeyorsa; bu, toplumda "milli bilinç" gibi bazı dinamiklerin yaşatılması anlamına gelmektedir. Bir ülkede tek taraflı kültürel etkinin hızla kabul görmesi ve itiraz edilmeden uygun görülmesi, hiç şüphesiz o ülkede ulusal bir kültür politikasının olmayışı ile açıklanabilir (Ateş & Aytekin, 2022, s. 403).

Küreselleşme, uluslararası ticaretin artması ve serbest piyasa ekonomisinin yaygınlaşmasıyla ekonomik değişimleri hızlandırmaktadır. Büyük şirketler, firmalar küresel pazarlara açılarak üretim ve ticaretlerini genişletir. Bu da iş yapma modellerinde ve istihdam yapısında değişime neden olmaktadır. Dolayısıyla bu durumda yine toplumsal yapıyı değişime uğratmaktadır.

Küreselleşmenin toplumlara olan bir diğer etkisi sosyal yapıda değişimlere yol açmasıdır. Küreselleşme, göç, diğer devletlerle işbirliği ve iletişim imkanlarının artmasıyla toplumun sosyal yapısında değişikliklere yol açabilir. İnsanlar farklı yerlere göç edebilir, farklı kültürlerle bir arada yaşamak durumunda kalabilir ve sosyal ilişkiler kurabilmektedir. Böylelikle toplumdaki sosyal yapıyı etkileyerek geleneksel aile yapılarından daha farklı sosyal bağlantılar ve ilişkilerin ortaya çıkmasına sebep olabilmektedir.

Küreselleşmenin toplumları her yönden etkilediği aşîkârdır. Başta ekonomi olmak üzere, politik, kültürel vb. her boyutuyla toplum bir dönüşüm süreci geçirmiş ve değişime uğramıştır. Yaşanan değişimler ise yüz yıllardır süre gelen bazı kalıpları yıkmış ve bu kalıplarla büyümüş yetişkin bireyler ile yeni düzene uyum sağlayan genç bireyler arasında, değerler ve fikirler noktasında çatışmalar doğurmuştur.

1.2.1. Toplumsal Değişimi Etkileyen Faktörler

Doğadaki diğer tüm olay ve olgular gibi toplumda asla durağan kalamaz. Toplumda sürekli bir değişim ve hareketlilik vardır (Sağ, 2003, s. 13).Toplumlar geçmişten günümüze yapısal ve niteliksel değişimler yaşamıştır. Avlanırken bireylerin hayatta kalabilmeleri için iyi yöntem ve araçlara sahip olmaları gerekmektedir. Tarımın gelişmesiyle birlikte tarım arazileri ve tarım makineleri başarının simgesi haline geldi. Tarım toplumundan endüstri toplumuna geçişte üretim alanlarının özellikleri ve sermaye büyüklüğü önem kazanmıştır. Teknolojilerin gelişmesi ve bilgisayar ve iletişim teknolojilerinin kullanımının artmasıyla birlikte, başarının bilginin kullanılabilirliği, erişim yöntemleri ve bilgi işleme stratejilerinin uygulanmasıyla belirlendiği bilgi ve iletişim çağı gelmiştir (Güneş, 2016, s. 192).

Birçok faktör toplumsal değişimi etkiler. Bu faktörlerden bazıları diğerlerinden daha belirleyici bir rol oynasa da hepsi birbiriyle ilişkilidir. Sosyal araştırmacılar, tüm toplumlarda etkileşim içinde olan ve değişime yol açabilecek çeşitli faktörler tespit etmişlerdir. Değişikliklerin doğası ve yönü büyük ölçüde bunların meydana geldiği yer ve zamanın farklı koşullarına bağlıdır. Başta fiziki çevre, kültür, nüfus, eğitim ve en önemlisi bilişim teknolojilerinin gelişmesi ve yaygınlaşmasıdır.

Fiziksel çevre, doğa faktörü toplumsal değişimin doğrudan belirleyicilerinden biri olmamakla birlikte içinde yaşadığımız çevrenin toplumların refah düzeyinde, üretim yapılarında ve toplumsal yaşamın düzenlenmesinde rol oynadığı söylenebilmektedir.

Fiziksel şartların ve mekanların toplumsal değişim üzerinde şüphesiz önemli bir etkisi vardır. Bir kişinin yaşam kalitesi esas olarak iklim tarafından belirlenir. Bireylerin yaşamını sürdürdüğü çevreye uyum sağlama ile toplumsal gelişme ve değişim arasındaki bağlantı göz ardı etmek mümkün değildir. Fiziksel çevrenin bireyin sosyal organizasyonunun gelişimi üzerinde birden fazla etkisi vardır. Bu, insanların yaşam tarzlarını hava durumuna göre düzenlediği yerlerin çevresel koşullarında çok açık bir şekilde görülebilir (akt. Şimşek, 2008, s. 1). Bireylerin çevreleriyle etkileşimleri, kültürel, ekonomik ve sosyal değişimleri kapsayan bir dizi etki oluşturabilmektedir.

Doğal kaynaklara bağımlılık, toplumların dönüşümünü önemli ölçüde etkiler. Tarım, avcılık ve balıkçılıkla geçinen toplumlar, coğrafi koşullar ve iklim değişikliklerinden etkilenebilir, bu da göç, yeni tarım teknikleri ve endüstriyel değişimlere yol açabilir. Doğal afetler, toplumsal yapıları etkileyebilir; örneğin, depremler ve seller yerleşim yerlerini ve ekonomileri ciddi şekilde zarar verebilir. Su ve hava kirliliği, tarım arazilerinin verimsizliği gibi çevresel faktörler toplumların sağlığını ve yaşam koşullarını etkiler ve çevre koruma bilincini artırabilir. Doğanın güzellikleri ise kültürel ve sanatsal gelişimi etkileyebilir. İklim değişikliği, tarım ürünleri, su kaynakları ve yer altı zenginliklerini etkileyerek toplumların yerleşim yerlerini ve geleneklerini değiştirebilir. Ayrıca, habitat tahribatı ve türlerin yok olması, toplumların beslenme alışkanlıklarını ve kültürel geleneklerini etkileyebilir ve çevresel farkındalığı artırabilir.

Tüm bu noktalar bir araya geldiğinde fiziksel çevre ve doğanın toplumsal değişim üzerinde geniş kapsamlı etkileri vardır. Bu etkileşim sosyal bilimler, çevre bilimleri ve siyaset alanlarında incelenmekte ve toplumların geleceğini şekillendiren önemli bir faktör olarak değerlendirilmektedir.

Toplumsal değişim üzerindeki en derin ve geniş etkiyi yaratan faktör kültürdür. Kültür; toplumun değerleri, inançları, örf ve adetleri, gelenekleri, sanatı, dili ve iletişim tarzları gibi unsurları kapsayan bir varlıktır. Bu unsurların insanların birbirleriyle nasıl etkileşimde bulundukları ve toplumdaki rolleri üzerinde büyük etkisi vardır. Kültür, toplumdaki bireyler arasında dayanışma ve kimlik duygusu yaratır. İnsanlar kültürleri aracılığıyla birbirlerini anlar, bağlantı kurar, etkileşime girer ve iletişim kurarlar.

Toplumda ortak kimlik ve birlik duygusu yaratarak sosyal uyumu güçlendirir. Kültür aynı zamanda sosyal değerleri, normları ve beklentileri de şekillendirir. Kültürel faktörler insanların davranışlarını, inançlarını ve sosyal rollerini etkiler. Bir toplumun kültürel normları insanların nasıl giyineceğini, nasıl konuşacağını, nasıl davranacağını belirler. Toplumda belli bir düzenin oluşmasına ve toplumsal yapıların oluşmasına katkı sağlar. Ayrıca kültür, toplumda sanat ve edebiyat gibi yaratıcı ifadelerin gelişimini teşvik eder. Sanat ve edebiyat kültürel mirasın bir parçasıdır ve bir toplumun değerlerini, tarihini ve kimliğini yansıtır. Bu da toplumda sanat ve kültürün etkileşimini artırarak toplumsal değişime yol açabilir.

Kültür aynı zamanda teknolojik, ekonomik ve politik değişimleri de etkileyebilmektedir. Örneğin kültürel değerler ve inançlar bir toplumun teknolojiyi, ekonomik ilişkileri ve siyasi yapıları nasıl kullandığını etkileyebilir. Aynı zamanda kültürel iletişim, farklı toplumları birleştirerek küresel ölçekte toplumsal değişimi teşvik edebilir. Giddens'a göre değişimin hızını ve doğasını etkileyen en önemli kültürel etki iletişim sistemlerinin yapısıdır. Bir iletişim sisteminin doğruları ve yanlışları değişimi olumlu ya da olumsuz etkileyebilir. Sosyal etkileşim ne kadar önemliyse, bireysel etkileşim de değişimi büyük ölçüde etkiliyor. İletişim yapısının yöneticilerin akılcı kullanımı tarih boyunca değişimi hızlandırmıştır (Şimşek, 2008, s. 3).

Kültürün toplumsal değişimler üzerindeki etkisi, toplumların sürekli gelişen ve değişen dinamik yapısının bir yansımasıdır. Toplumsal değişimler, kültürel etkileşimler, göç, iletişim teknolojisinin gelişimi, ekonomik ve politik değişimler gibi birçok faktörle ilişkilidir. Bu faktörler sosyal değişimin önünü açarak kültürlerarası iletişim ve değişime yol açabilir.

Kültürün toplumsal değişim üzerindeki etkisi bu nedenle çok önemlidir. Kültür toplumun birliğini güçlendirirse de toplumun sosyal yapılarını, normlarını ve değerlerini oluşturur. Kültür aynı zamanda toplumun sanat, edebiyat, teknoloji, ekonomi ve siyaset alanlarındaki gelişimine de etki edebilmektedir. Bu nedenle kültürün toplumsal değişim üzerindeki etkilerine ilişkin araştırmalar, toplumları anlamak ve toplumsal değişimi yönetmek için yararlı bilgiler sağlayabilir.

Ekonominin toplumsal değişim üzerindeki etkisi büyüktür. Toplumların refahı ve yaşam kalitesi, ekonomik yapı, gelir dağılımı, istihdam olanakları ve tüketim kalıplarına bağlıdır. Ekonomik değişimler iş fırsatlarını, yaşam standartlarını ve toplumsal yapıları etkileyerek

sosyal değişimlere yol açar. Ekonomik büyüme oranı, istihdam ve gelir dağılımı tüketim ve tasarrufu etkiler, bu da tüketicilerin satın alma gücünü ve sosyal statülerini değiştirir. İşsizlik oranları ve gelir farklılıkları toplumsal dengeleri etkileyebilir ve gerilime yol açabilir. Ayrıca, ekonomik değişimler, sektörler arası geçişler, teknolojik gelişmeler ve küresel rekabet iş olanaklarını, eğitim ihtiyaçlarını ve mesleki beklentileri şekillendirir. Ekonomik büyüme ve kalkınma, eğitim, sağlık, altyapı ve sosyal güvenlik hizmetlerinin geliştirilmesine katkı sağlar, bu da toplumsal refah ve yaşam kalitesini olumlu yönde etkiler. Ancak, ekonomik büyümenin sürdürülebilirliği, kaynakların dengeli kullanımı ve çevresel etkiler de toplumsal değişimlerde belirleyici rol oynar.

Sonuç olarak ekonominin toplumsal değişim üzerindeki etkileri tamamen farklı boyutlardadır. Gelir dağılımı, istihdam olanakları, yaşam standartları, eğitim, sağlık ve sosyal hizmetler gibi ekonomik faktörler toplumun genel yapısında ve refah düzeyinde belirleyici rol oynamaktadır. Bu nedenle ekonomi politikalarının sosyal etkilerini dikkate alarak planlanması ve uygulanması önemlidir.

Nüfus toplumsal değişimi, bir toplumun yapısını, ihtiyaçlarını ve dinamiklerini ciddi şekilde etkileyebilmektedir. Nüfus yoğunluğunun hızla arttığı bir bölgede artan nüfusun kaynak ihtiyacının karşılanması zorlaşmaktadır. Dünya nüfusu bu oranda artarsa, örneğin yetersiz gıda ve doğal kaynaklar, artan hastalıklar, doğal kaynaklar üzerindeki savaşlar gibi nedenlerle hızlı nüfus azalmasına neden olabilir. Nüfusun bu kadar hızlı azalması, toplumsal çözölme, işgücünün azalması, iş bölümünün sağlanamaması gibi olumsuz sosyal değişimlere neden olabilmektedir. Kısacası ekonomik etkiler, sosyal hizmetler, yerleşim düzeni, kültürel ve sosyal normlar, politik süreçler ve güç dinamikleri ve çevresel etkilerin hepsi nüfusun değişim üzerindeki etkisi ile alakalıdır. Bu etkiler, nüfusun büyüklüğü, bileşimi ve dağılımı üzerinde yapılan araştırmalar ve politikaların toplumsal değişimleri anlamak ve yönetmek için önemli olduğunu göstermektedir.

Eğitim toplumların gelişiminde, dönüşümünde ve ilerlemesinde en önemli faktörlerden biridir. Toplumsal değişme ile eğitim arasında dinamik bir ilişkiler zinciri vardır (Sağ, 2003, s. 23). Toplumsal değişim eğitiminin görevlerinden biri de “toplumun kültürel değerlerini ve toplumsal davranış örneklerini genç üyelerine aktarmaktadır” (akt. Sağ, 2003, s. 23). Toplumsal değişime yönelik eğitimin bir diğer görevi de toplumsal yapıda değişim başlatabilecek kişilerin yetiştirilmesidir (Sağ, 2003, s. 23). Bununla birlikte eğitim faktörü, ekonomik kalkınmaya, insan kaynağı gelişimine, toplumsal denge ve

adaletin sağlanmasına, demokratik süreçlere katılma, kültürel ve sosyal değişime katkıda bulunmaktadır. Fakat eğitimdeki eşitsizlikler olumsuz sonuçlara da yol açabilmektedir. Bu olumsuz süreçler toplumsal değişimi de olumsuz yönde etkilemektedir. Bu sebeple eğitim politikalarının toplumun refahı ve sürdürülebilir gelişimi için dikkatlice yönetilmesi gerekmektedir.

Ekonomi toplumsal değişimi etkileyen diğer önemli faktörlerden biridir. Toplamların ekonomik sistemleri, gelir dağılımı, iş olanakları ve tüketim alışkanlıkları gibi etkenler bir toplumun yaşam standartlarını ve toplum içi ilişkilerini etkiler. Bir toplumun ekonomideki büyüme, işsizlik enflasyon gibi etmenler toplumsal yapı üzerinde geniş etkilere sahip olmaktadır. Ekonomik değişim, genellikle toplumun yaşam standartlarını etkiler ve bu etkiler o toplumun tüketim alışkanlıkları gibi faktörlere bağılı olarak değişkenlik gösterebilmektedir. Dolayısıyla, ekonomik politikaların toplumsal etkileri göz önünde bulundurularak planlaması ve uygulaması önemlidir. Ayrıca el emeğine ve tarımsal üretime dayalı ekonomiden, makinelere dayalı sanayi ekonomisine geçiş, toplumsal yaşamın her alanında büyük etki yaratmıştır. Toplumsal üretim; yeni toplumsal sınıflar, kentleşme, iç göç gibi pek çok toplumsal değişim ve ekonomik yapıdaki değişimlerle doğrudan ilişkilidir (Cihan, 2021, s. 1). Ekonomik gelişme aile, eğitim, hukuk ve ahlak gibi sosyal kurumları etkiler ve değiştirir. Toplumsal üretim ile birlikte iş bölümlerinin ve uzmanlaşmanın artması toplumsal ilişkileri daha karmaşık hale getirmiş ve dönüşüme uğratmıştır.

Bilim, teknoloji ve kitle iletişim araçları, kuşak içi çatışma üzerinde önemli etkiler yaratmaktadır. Bu etkiler, toplumların yapısını, iletişim tarzlarını ve kültürel alışkanlıklarını dönüştürerek kuşaklar arasındaki etkileşimleri yeniden şekillendirmektedir. Özellikle küreselleşme, bu süreçleri hızlandırarak farklı kuşaklar arasında kültürel alışverişi artırmakta ve bilgi ile teknoloji transferlerini kolaylaştırmaktadır. Sonuç olarak, genç kuşaklar ile daha yaşlı kuşaklar arasındaki değerler, alışkanlıklar ve beklentiler arasındaki farklılıklar daha belirgin hale gelmektedir. Bu durum, kuşak içi çatışmaların ortaya çıkmasına ve derinleşmesine neden olmaktadır. Bilimsel ve teknolojik gelişmelerin etkisiyle değişen toplumsal dinamikler, kuşaklar arası ilişkilerin ve çatışmaların yapısını önemli ölçüde etkilemektedir.

Küreselleşme dünyanın hemen her yerinde teknolojiye sıklıkla kullanılan bir terimdir. Kavram olarak sadece ekonomi ve politika alanlarını değil, kitle iletişim

araçlarından tüketim alışkanlıklarına kadar insan yaşam süreçlerinin tüm disiplinlerini etkilemiştir. Özellikle kitle iletişiminin gelişip ilerlemesi ve teknolojinin gelişmesiyle ortaya çıkan yeniliklerle birlikte, bir olayı anında aktarabilme yeteneği, dünyada meydana gelen olay ve değişimlerin en ücra köşelerdeki insanlara bile ulaşmasını sağlamaktadır. Kitle iletişim araçları sayesinde küreselleşme kendisini çok etkili, hızlı ve ezici bir biçimde ortaya koymuştur (Yücel, 2019, s. 48).

Küreselleşme ve teknolojiyi birbirlerini etkilemekte ve çıktıları ise toplumların yapısını gözlemlendiğinde görülmektedir. Bilim, teknoloji ve kitle iletişim araçları küreselleşmenin etkisi ile çok yönlü ve karmaşık bir hal almıştır. Toplumlar bu süreçlerden olumlu ve olumsuz etkilenebilmektedir. Dolayısıyla toplumsal değişim sürecinde bu faktörlerin yarattıkları etkileri anlamak ve yönetmek önem arz etmektedir.

1.3. Kuşak Kavramı

1.3.1. Kuşağın Tanımı

Sosyal yaşamda farklılaşan ihtiyaçlar doğrultusunda insanların davranış ve tutumları değişir ve insanlar kendi zamanlarına göre davranışlar sergileyebilmektedirler. Bu davranış ve tutumlardaki değişim aynı zamanda kuşak, nesil veya jenerasyon olarak da tanımlanmaktadır (Ceylan, 2022, s. 3). Kuşak, yeni bir kavram olmakla birlikte kuşak gerçeği oldukça eskidir. Dünyanın birçok yerinde öncelikle popüler bir konu olarak gündeme gelmiş olan kuşak teorisi bilimsel araştırmalar içinde konu olmuş, önemli araştırmalar yürütülmüştür (Ardıç & Altun, 2017, s. 13).

Kuşak yüzyıllardır sosyal bilimcilerin, filozofların, tarihçilerin, iktisatçıların ve pazarlamacıların üzerinde durduğu bir kavramdır. Yaklaşık 150 yıldır Batı'nın en seçkin bilim adamları kuşak kavramını genişletmeye ve bu kavramı geliştirmeye uğraşmışlardır. Kuşak kavramının bilimsel çalışmasını başlatan kişi ise Auguste Comte'dur. O dönemin bilim adamlarının neredeyse tamamı Comte'un fikrini benimsemiş ve modern dünyada toplumsal değişim hızının temel belirleyicisinin nesiller olduğunu savunmuşlardır. (Strauss ve Howe, 1997, akt. (Kartal, 2016, s. 3). Comte, zamanla değişimin dinamik bir güç olduğunu ve toplumsal gelişimin nesilden nesile aktarılan deneyimlerle mümkün olabileceğini belirtmiştir.

Türk Dil Kurumu sözlüğü kuşak kavramını “aşağı yukarı aynı yıllarda doğmuş olup aynı çağın koşullarını, dolayısıyla birbirine benzer sıkıntıları, yazgıları yaşamış, benzer

ödevlerle yükümlü olmuş kişiler topluluğu olarak tanımlamaktadır”. Yine Türk Dil Kurumu, Toplum Bilimi sözlüğünde “yaklaşık yirmi beş otuz yıllık yaş kümelerini oluşturan bireyler öbeği, göbek, nesil, batın, jenerasyon” olarak tanımlanmaktadır. (Türk Dil Kurumu, 2023).

Kuşak kavramını sosyolojik boyutlarıyla ele alan Mannheim (1952), belirli bir zaman diliminde yaşayan, ekonomik, sosyal ve politik etkiler altında benzer/ortak değerleri, inançları, tutum ve beklentileri paylaşan bir insan grubunu nesil veya kuşak olarak ifade etmektedir (akt, Ceylan, 2022, s. 3). Bu anlamda belirli bir dönemde, yani benzer ekonomik, politik, sosyal, kültürel ve teknolojik gelişmelerin çevrelediği bir dönemde, özellikle karakter gelişiminin aşamaları olan çocukluk ve erken ergenlik döneminde doğan bir grup insandır. Bu bakımdan benzerlikleri ve farklılıklarıyla karakterize edilen insan grubuna kuşak denilmektedir (Ceylan, 2022, s. 3). Sosyolojik olarak aynı yıllarda doğmuş olmak o yıllarda yaşanan kitlesel etki ölçekli olayları deneyimlemek anlamını içerdiğinden aynı kuşak mensuplarının benzer sosyal, kültürel ve ekonomik özellikler taşıması anlaşılabilir bir durumdur (Işık, 2019, s. 31-32).

Benzer zamanlarda doğan ve çağın ihtiyaçları nedeniyle çok farklı koşullarda büyüyen kuşağın bireyleri, tutumlarından aile yaşamına, eğitim süreçlerinden iş yaşamına tüketim tarzlarından teknoloji kullanımlarına kadar pek çok farklı noktada farklı kişilik özellikleri barındırmaktadır. Dünya sürekli değişimlerden geçip dönüşmektedir. Ekonomik, sosyal, kültürel, politik, teknolojik ve sanatsal gibi çeşitli alanlardaki değişimler yaşam boyunca hissedilir ve kişinin bilişsel durumlarını, yaşam beklentilerini, önceliklerini, yaşam tutumlarını ve aktivitelerini şekillendirir. Bu etkileşimler; kuşakları oluşturduğu gibi onların özelliklerini de etkilemektedir (Çelen, 2019, s. 4).

Sosyologlar, oluşan nesilleri araştırarak belirli demografik grupların ortak özelliklerini ve davranışlarını anlamayı ve açıklamayı amaçlamaktadırlar. Bu yapılan araştırmalar, bireylerin genel olarak hayatlarında nasıl bir yetiştirme tarzı geçirdiğini, hangi tarihsel olaylar ve kültürel etkileşimlerle karşı karşıya gelip etkileşim kurduklarını ve bu etkenlerin nasıl bir etki oluşturduğunu anlamak için yapmaktadırlar. Dolayısıyla yaşadıkları dönemlerde meydana gelen tarihsel olaylardan derin etkilenen jenerasyonlar ait oldukları dönemlerin izlerini de taşımaktadırlar (Kuyucu, 2014, s. 57).

Öte yandan biyolojik temelli tanımlara bakıldığında aile ile çocukların doğumu arasındaki süre gibi açıklamalarla karşılaşılmaktadır. Bu tür açıklamalar her ne kadar yaklaşık 20-25

yıllık bir süreyi bir nesle eşitlese de yavaş yavaş çocuk sahibi olma düşüncesi kaldığı için bu açıklamalar anlamını yitirmiştir. Yaşadığımız dönemde çocukların doğum yaşına göre gruplandırılması oldukça uzun bir döneme yayılmakta ve dolayısıyla nesil kavramının temel açıklamasından uzaklaşmaktadır (Çelen, 2019, s. 5).

Kuşakların nasıl gruplandırılacağına tartışmalı bir konu olduğu görülmekle birlikte genel anlayışa göre kuşak gruplarında yılı temel kriter olarak kabul edilmektedir. Twenge'e göre, hangi doğum yılının hangi kuşağa ait olduğunu belirleyecek bir bilim ya da resmi tanım birliği olmadığından kuşak gruplamaları "kesinlik" taşımamaktadır. Hatta belirlenen bir dönemden hemen önce yahut hemen ardından doğanların bir bakıma aynı kültürün içinde yaşamakta olduğu, aynı kuşak diliminde doğup kesitin başlangıcından on yıl sonra dünyaya gelenlerin ise daha başka bir kültürü tecrübe ettiği ifade edilmektedir (Twenge, 2018, s. 28). Burada vurgulanması gereken asıl nokta, aynı yıl doğan kişilerin, kitleleri etkileyen benzer olay ve olgulara maruz kalmadıkları için muhtemelen benzer özelliklere sahip olduklarıdır. Bu konuda günümüz kuşaklarına bakıldığında Auguste Comte ve Karl Mannheim'ın eserlerinin kriterleri kullanılmakta, 21. yüzyılda ise kuşak grupları genellikle beşe ayrılmaktadır (Kırık & Köyüstü, 2018, s. 1498). Bu sınıflandırmalar genellikle toplum tarafından kabul gören sınıflandırmalardır ve kuşaklar arasındaki farklılıkları ve ortak noktaları belirlemek için kullanılmaktadırlar. Kuşaklar arası etkileşimleri, tüketim alışkanlıkları çalışma tercihleri ve toplumsal değerleri anlamak için bu sınıflandırmalar oldukça önemlidir.

1.3.2. Sessiz Kuşak (1925-1945)

Literatürde adına sessiz yahut gelenekselci adı verilen kuşak, 1925-1945 yılları arasında doğmuş olan gruba verilen kavramdır. Bu kuşak, 1929 dünya ekonomik krizinin ve 2. Dünya Savaşı'nın başladığı zamanlarda doğmuştur. Bu dönemdeki bireyler genellikle savaş sonrası ekonomik toparlamaya sosyal, toplumsal değişimlere tanık olmuşlardır. Günümüzde artık sayıları az olsa da günümüzün büyükanneleri, babaanneleri ve dedeleri bu nesli oluşturmaktadır (Duman, 2022, s. 198). Dünya çapında savaşlardan, çatışmalardan, yoksulluktan ve baskıcı yönetimlerden etkilenen bir nesil, sessizliği ve tutumluluğu yaşam biçimi haline getirdi. Bu kuşağa bu sebeple sessiz kuşak denilmektedir (Ceylan, 2022, s. 5).

İş hayatında sessiz, uyumlu, duygusal ve işten memnun olan bu kuşak savaşı ve yoksulluğu görmüş olduğundan başarılı ve güçlü kalabilmek ve daha yüksek bir sosyal konuma erişebilmek için düşük tüketime, sıkı çalışmaya ve tasarrufa önem vermişlerdir (Duman, 2022, s. 198-199). Günümüz iş yaşamında miktarı az sayıda da olsa hala varlıklarını hissettiren gelenekselciler esasen günümüzdeki iş yaşamının temelini oluşturan kuşaktır. Bununla birlikte benzersiz bir bilgi kaynağı konumunda olmaları, pratik zekâları bu kuşağı, iş yerlerinde önemli konumlardaki bireyler durumuna getirmiştir. (Zemke vd., 2013 akt. Çelen, 2019, s. 14-15)

Sessiz Kuşak, genellikle 2. Dünya Savaşı'nın ardından ve büyük buhran döneminde büyüdüğü için eğitim hayatı da o döneme has koşullara uymuş ve bu koşullardan etkilenmiştir. Bu kuşak, dönemin eğitim sistemi içinde disiplin ve otoriteye değer vermesiyle eğitilmişlerdir. Sınıf disiplini, sıralı bir öğrenme ortamı ve otoriteye saygı gibi değerler genellikle eğitim hayatlarının merkezinde olmuştur. Öğrenciler, otoriteye saygı duyarak eğitim almış ve genellikle disiplinli bir eğitim süreci geçirmişlerdir.

Sessiz Kuşak, yaptırım gücü yüksek eğitimcilerle, katı ve şiddet içeren disiplinin olduğu ortamda eğitim görmüştür. Özellikle Türkiye'de Sessiz Kuşak mensuplarının cumhuriyetin ilk yıllarında doğmuş olmaları, vatanlarını kurtarmaya ve yeniden inşa etmeye olan inançları, onların disiplinli eğitimlerine ve vatanseverlik hedeflerine sıkı sıkıya bağlanmalarını sağlamıştır (Nayir & Çinkır, 2017, s. 25-26). Ancak sadece birkaç erkek üniversite diploması alabildiği halde, kadınların neredeyse hiçbiri eğitim alamamıştır. Bunun sonucunda okuryazarlık düzeyi en düşük olduğu ve kadınlar ile erkekler arasındaki okur-yazarlık, eğitim oranı çok farklı bir seviyede olan bir kuşak ortaya çıkmıştır (Işık, 2019, s. 42).

Aile yaşamı ve toplumsal cinsiyet rolleri bakımın, geleneksel evlilik yaşı daha genç yaşlarda gerçekleşirken, aile içi ilişkilerde geleneksel cinsiyet rollerine bağlı kalınmıştır. Erkekler genellikle eve gelir sağlayan bireyler olarak kabul edilmiş, kadınlar ise ev işleri ve çocuk bakımıyla ilgilenmiştir.

Politik tercihlerine göre analiz etmek gerekirse Sessiz Kuşak mensupları otoriteye sadık ve talimat bekleyen, denge, düzen ve istikrar için çabalayan bir profil sergilemektedir. Gelenekçi kuşağın beklentileri arasında siyasi liderlerin otoriter ve saygılı davranmaları, sorumlu olmaları, ekonomik konularda basiretli olmaları, milliyetçi ve fedakâr olmaları

yer almaktadır. Bu bakımdan sessiz kuşağın otoriter siyasi liderlerine duyulan sempati ve güven beklenen bir durumdur (Williams ve Page, 2011 akt. Divanoğlu, 2017, s. 272).

Bu kuşak iletişim ve teknoloji bağlamında önemli değişimlere tanık olmuş, doğal olarak teknolojij gelişmelere adapte olmuşve iletişim biçimlerinde dönemlerine göre farklılık göstermiştir. Dünyaya geldikleri dönemde, iletişim genellikle yüz yüze etkileşimlere dayalıdır. Telefon, mektup ve toplu etkinlikler, bu kuşağın iletişimö araçlarının temelini oluşturmuştur. Sosyal bağlantılar, genellikle komşuluk ilişkilerineve aile ziyaretlerine dayalıdır. Teknoloji bağlamında bakıldığında “ Sessiz Kuşağın doğduğu ve büyüğüğü döne, teknolojik yeniliklerin hızlı bir şekilde geliştiği döneme denk gelmiştir. Bu kuşak, hayatlarının büyük bir bölümünde teknolojik ilerlemelere tanıklık etmiş, fakat bu ilerlemeleri anlama süreci bireysel farklılıklar göstermiştir.

Özetle, gelenekselci yani “Sessiz Kuşak” mensupları yaşamı, dönemin toplumsal normları ve değerleriyle şekillenmiştir. Bu durum, erken evlilikleri, geleneksel aile rollerini ve geleneksel toplumsal etkinliklere önem veren bir yaşam biçimi ile gelişmiştir. Bu kuşağın deneyimler, dönemin toplumsal ve ekonomik koşullarının etkisiyle şekillenmiş ve normlarıyla şekillenmiştir.

1.3.3. Bebek Patlaması (1946-1964)

Bebek Patlaması Kuşağı 1946-1964 yılları arasında doğan insanlardan oluşmaktadır. Bu kuşak, İkinci Dünya Savaşı'nın hemen ardından yaşanan nüfus patlaması sırasında doğan kuşaklara karşılık gelmektedir. Ekonomik refahın giderek arttığı bir dönemde siyasi ve ekonomik yapılarda gözlenen önemli farklılıklar bu kuşağın zihniyetini şekillendirmiştir. Ancak bu kuşağın sınırlarının belirlenmesinde ülkeler ve kültürler arasında farklılıklar bulunmaktadır (Çelen, 2019, s. 16-17).

Baby Boomers Kuşağı, toplumsal, kültürel ve ekonomik değişimleri deneyimlemiş ve genellikle büyük toplumsal yaşamın diğer yönlerinden daha belirgin olmuştur. Bebek patlaması kuşağının toplumdaki etkisi, eğitim, iş gücü, tüketim alışkanlıkları ve toplumsal yaşamın diğer yönlerinden daha ayırıcı niteliktedir. Ayrıca, bu neslin yaşlanma süreci emeklilik, sağlık hizmetleri ve toplumsal refah gibi konularda türlü tartışmalara yol açmıştır.

Sessiz kuşak'tan farklı olarak bu kuşak geleneksel rollere meydan okumuş, kültürel devrimlere öncülük etmiş ve toplumda çeşitli değişiklikler oluşturmuştur. Büyük bir

nüfus grubu olarak bebek patlaması kuşağının toplum üzerinde uzun vadeli bir etkisi olmuş ve olmaya devam etmektedir.

Baby Boomers kuşağını tüm kuşaklardan ayıran en temel özellik, efsane 68 kuşağının mimarları olmalarıdır. 68 kuşağı, televizyonla büyüyen ve televizyonun etkili bir iletişim aracı olduğunun farkına varan ilk kuşaktır. Bu farkındalık yerelde başlayan bir hareketin televizyon aracılığıyla küresel boyuta ulaşmasını kolaylaştırmıştır (Altuntuğ, 2012, s. 205). Öte yandan dünyayı keşfetmeye, hayattan keyif almaya, hayatı dolu dolu yaşamaya odaklanmış, bireyci, özgür ruhlu bir nesildir. Öte yandan kadın-erkek ilişkilerinde muhafazakar çizgiden sapmayan, uyumlu, hedef odaklı, pozitif ve yenilikçi bir kişilik ortaya koymaktadır (Altuntuğ, 2012, s. 205).

Bebek Patlaması Kuşağına mensup bireyler, geniş aileler içinde yer almışlar, anne-babaları ve çocuklarıyla birlikte yaşamışlardır. Bu sebeple hem ebeveynlerine hem de çocuklarına aynı evde bakmak zorunda kaldıkları için bu nesil “Sandviç Kuşağı” olarak da adlandırılmaktadır (Kuyucu, 2014, s. 57).

Çalışma hayatı söz konusu olduğunda Baby boomers Kuşağı genel olarak belirli özelliklere sahip bir kuşak olarak değerlendirilmektedir. Bu kuşağın üyeleri sadakat, disiplin ve sıkı çalışma gibi geleneksel iş ahlakına değer vermektedirler. Bununla birlikte uzun vadeli kariyer planlama eğilimindedirler ve genellikle tek bir işte uzun süreler çalışırlar. Ayrıca baby boomers kuşağı genellikle eğitim ve öğrenme fırsatları alabilecekleri ortamları tercih etmekte ve toplumdaki liderlik pozisyonlarını seçebilmekte ve iş dünyasında etkin bir şekilde yer alabilmektedirler. Teknolojik gelişmeler hızlandıkça çalışma hayatındaki değişimlere de hızla uyum sağlamışlardır. Bu kuşak, iş hayatında önemli deneyimler kazanmış ve iş ahlakı üzerinde önemli etkiler bırakmışlardır. Kaliteye ve değere odaklıdır. Şiddetli bir rekabet duygusuna sahip işkolik olan Baby Boomers üyeleri aynı zamanda bencil, yargılayıcı, güçlü ve kendine güvenen insanlar haline gelmişlerdir (Işık, 2019, s. 43).

Bebek Patlaması Kuşağı bu dönemdeki ekonomik gelişmenin bir sonucu olarak maddi sorunlar yaşamadan büyümüş ve bu nedenle manevi araştırmalara yönelmişlerdir. Bu yüzden kimliklerini bulmanın peşindedirler. İyimserlik ve eğitimleri sırasında yaşadıkları ve karşıladıkları beklentilerden memnuniyet, kişiliklerinin şekillenmesinde önemli bir yerdedir (Karaaslan, 2014, s. 41).

Ayrıca Baby Boomers Kuşağının günümüz modern refah toplumunun kurumsallaşmasındaki rolü ve sorumluluğunun da vurgulanması gerekmektedir. Bu kuşağın sosyal güvenlik sistemine aktif katılımı ve sosyal harcamaların finansmanına katkı sağlaması, Avrupa refah devleti modelinin tüm dünyaya örnek olarak gösterilmesi açısından oldukça önemlidir. Ancak bu dönemde doğan ve yıllarca refah devletinin sosyal güvenlik sistemine destek veren bu kuşağın temsilcileri, 2010'dan sonra toplu olarak emekli olduklarında kurdukları sosyal güvenlik sistemini derinden sarsmıştır. Yaş haddi sebebiyle sosyal güvenlik sisteminden toplu şekilde ayrılan bu nüfusun üzerindeki baskısını düşürmek için emeklilik yaşının yükseltilmesi yahut farklı emeklilik modellerinin iş yaşamına geçirilmesi gibi bir takım çözümler de yeterli olmadığından Avrupa refah devletinin devamlılığı için göçmen kabulünün bir çözüm olarak ortaya çıkmasından başka bir yol kalmamıştır (Ceylan, 2022, s. 9-10).

Kuşkusuz diğer kuşaklarda olduğu gibi bu kuşağın üyeleri de benzer özelliklere sahip olsa da kuşak üyelerinin tecrübeleri ve yaşamları ülkeden ülkeye büyük farklılık göstermektedir. Ayrıca Baby Boomers Kuşağı'nın çeşitli sınıf ve cinsiyet farklılıklarını da dikkate alarak aynı toplum içinde bile avantaj ve dezavantaj sürecini sürdürmesi muhtemeldir. Ancak Baby Boomers kuşağı, kendisinden önceki Sessiz Kuşak ve en büyük kuşak ile karşılaştırıldığında "köprü kuşağını" temsil eden ve sonraki kuşaklara daha yakın olan kuşak olarak bilinmektedir (Ceylan, 2022, s. 130).

1.3.4. X Kuşağı (1965-1979)

Kanadalı yazar Douglas Coupland tarafından 1991 yılında çıkan “Generation X: Tales For An Accelerated Culture” (X Kuşağı: Hızlandırılmış Kültüre Masallar) adlı kitabında kuşak ismi olarak yer alan X Kuşağı terimi, literatürde kullanılmaya başlanmış ve kendinden sonra gelen kuşakların Y ve Z isimleri ile anılmasına da öncülük etmiştir. (Ceylan, 2022, s. 14).

1965-1979 arası doğan X kuşağı darbelerin tarihine, Vietnam Savaşı'na, Watergate skandalına, Berlin Duvarı'nın yıkılışına, Soğuk Savaş'ın sonuna ve küreselleşmeye tanıklık etmiştir (Aygenoğlu, 2015, s. 10-11). Başal'ın (2014) hırs nesli olarak işlediği ve “Köşe Dönmeciler Kuşağı” olarak isimlendirdiği X kuşağı Türkiye’de de aynı sahnelerin yaşandığı böyle bir dönemdeki varlıklarından dolayı ara kuşak “Geçiş Döneminin Çocukları” olarak da isimlendirilmektedir (Ayhün, 2013, s. 100).

Ayrıca kuşaklara verilen "Gölge Kuşağı", "Ara Kuşak" "Post-Boomer Kuşağı" gibi isimler de bu bireylerin Baby Boomers Neslinin güçlü baskın figürleri ile pek çok teknolojik imkana zorlanmadan erişen Y Neslinin arasında bir geçiş, dönüşüm nesli olduğu vurgulanmaktadır (Güzel, 2021. S.225 akt. Ceylan, 2022, s. 15).

Dünyada yaşanan önemli olaylar; İkinci Dünya Savaşı, Berlin Duvarı'nın yıkılması, Varşova Paktı gibi küresel ölçekte yaşanan pek çok tarihi olay, doğal olarak içinde bulunduğu X Kuşağının; sosyal, ekonomik ve demografik yaşamlarını doğrudan etkilemiştir. Bu dönemin sonunda dünyanın fiilen iki egemen güç arasında bölündüğü ve nükleer ve biyolojik silahlanma yarışının yoğunlaştığı bir dönemde, siyasi kutuplaşmanın azalmasıyla birlikte dünya çapında siyasi bir yumuşama yaşanmıştır (Duman, 2022, s. 201).

Siyasal yumuşamaya pek çok teknolojik buluşun eşlik etmesi ve özellikle de bilgi teknolojilerinin ve bilgisayar destekli öğrenmenin yaygınlaşmaya başlaması bu dönemde yaşayan insanların yaşam standartlarını ve aile yapılarını da etkilemiştir. Sanayi sonrası topluma geçilmesiyle beraber ailenin işlevlerin azalmaya, aile yapılarının küçülmeye ve boşanma oranlarının artmaya başladığı görülmüş ve eğitimin kitleleşmesiyle de kadınlar daha fazla işgücüne katılmışlardır. Mesleki uzmanlaşmanın artmasıyla da yeni iş alanları ve yeni istihdam alanları olduğu için işsizlik oranları azalmış, farklı işler yapmak isteyenlerin oranı artmıştır.

Değişen dünyanın dinamiklerine açık, olabildiğince kayıtsız, sosyalist, sadık ve idealist bir nesildir. Teknolojiyle ileri yaşlarda tanışmış ve hayatlarına dâhil etmişlerdir. Bu nesil Francis Fukuyama'nın "Büyük Çözülme" adı verilen dönemi içermektedir. Büyük Çözülme dönemi, 1960'ların ortalarında azalan evlilik ve doğum oranlarının düştüğü, boşanmaların arttığı, ailenin parçalandığı ve kurumlara karşı güven eksikliğinin başladığı bir süreci kapsamaktadır (Altuntuğ, 2012, s. 205-206). X Kuşağının geçiş dönemi olarak isimlendirilmesinin sebebi; bahsedilen yıllarda dünyanın önemli değişim ve dönüşümler yaşamaya başlamasından kaynaklanmaktadır (Şenbir, 2004, s. 24).

Eğitim, sağlık ve nüfus alanlarında görülen çarpıcı değişimler, 1965-1979 yılları arasındaki 14 yılda bile Türkiye'de çarpıcı değişim ve değişimlerin yaşandığını, yaşam standardının büyük ölçüde iyileştiğini göstermektedir. Gözlemlenen dönemde yaşam koşullarının olumlu gelişmesi bireylerin davranışlarını da etkilerken, ekonomik konuların yanı sıra sosyal hayata ilişkin konulara da dikkat edilmiştir (Ayhün, 2013, s. 100).

X Kuşığı değişimi seven ve ayak uydurabilen, gl teknık becerilere sahip, hünerli, ve sonuç odaklı bir kuşak olarak olarak tanımlanmaktadır. Çalışma hayatlarında ve evlerinde Boomer“ların olduğu ciddi bir dünyada büyüdüklerinden dolayı olayları daha rahat ele almayı tercih etmektedirler. Bu sebeple resmiyetten hoşlanmayan bir nesil olarak kendini göstermektedir. Aynı zamanda siyasi partilere karşı en az bağlılık gösteren kuşaktır. Siyasete karşı şüpheleri siyaset dünyasının değişen değer sistemlerinden kaynaklanmaktadır (Karaaslan, 2014, s. 45).

X Kuşığı genellikle toplumsal adalet, gelir eşitsizliği, eğitim dırsatları, çeşitlilik ve sosyal hareketlilik konularında politik olarak duyarlıdır. Herkes için eşit haklar ve fırsatlar için politik eylemleri desteklerler. Bu politik görüşler, toplumun adaletli ve çeşitli olmasını savunarak, X Kuşığı temel değerlerini yansıtır. X Kuşığı bireyleri, cinsiyet, ırk, etnik köken ve cinsel yönelim gibi temel özelliklere dayalı ayrımcılığa karşı çıkarlar. Toplumsal adaletin sağlanması, herkesin eşit haklara ve fırsatlara sahip olması, bu konuda politik eylemi destekledikleri konulardan biridir. Ayrıca X Kuşığı evre sorunları ve sürdürülebilirlik konularına duyarlıdır. İklim değişikliği, doğal kaynak kullanımı ve evre koruma konularında hassas görülere sahiptirler.

X Kuşığı, alışma hayatını değiştiren birçok etkenin değişmesine tanık olmuştur. Teknolojinin hızla gelişmesi, dijital dönüşüm, esnek çalışma modelleri X Kuşığı alışma hayatını şekillendiren önemli faktörler arasındadır. X Kuşığı, geneksel iş anlayışından uzaklaşarak daha zgr ve esnek bir iş ortamı taraftarı olmuşlardır. Bu durum, uzaktan çalışma, serbest çalışma ve proje bazlı istihdam gibi yeni çalışma modellerinin yaygınlaşmasına ön ayak olmuştur. Ayrıca, X Kuşığı bireyleri, genellikle çoklu görev yapabilen, teknolojiye hakim ve yeniliklere açık bireyler olarak tanımlanmaktadır.

X Kuşığının alışma hayatını şekillendiren bir diğer önemli konu ise onların değer yargılarıdır. Bu Neslin bireyleri genellikle, iş yaşamı ile özel yaşamları arasında denge kurmayı ve kariyerleri kadar aile, hobiler ve sosyal yaşamlarına da zaman ayırmak onlar için önemlidir. Bu sebeple, esnek çalışma saatleri, izin olanakları ve karşılıklı güvene dayalı çalışma ilişkileri X Kuşığının iş hayatına şekil veren unsurlardandır. Bu unsurlar, gelecekteki iş hayatının da şekillenmesinde etkili olmaya devam edecektir.

Kitle iletişim araçlarının yaygın kullanımı ve teknolojideki ilerlemelerle karakterize edilen X Kuşığı, bilgisayar okuryazarı ilk nesildir. Aynı zamanda televizyonun günlük yaşamın bir parçası olduğu, VCR'ların, bilgisayarların olduğu, 1970'li yıllarda kablolu

televizyonun yaygınlaştığı ve toplumun her kesimine ulaştığı bir dönemde olgunlaşmışlardır. Teknolojiyle yakın ilişkileri olduğundan iletişim kurmak için telefon, e-posta vb. araçları kullanmışlardır. İletişim tarzı olarak geri bildirim alıp iletişimin parçası olabileceğiniz ortamları, serbest iletişim tarzını, iletişim sırasında kısa ve anlaşılır mesajları tercih etmişlerdir (Karaaslan, 2014, s. 46).

Ekonomik bir gelecek X Kuşağı için yoktur. Günlük yaşamadaki yükselme maliyetleri ve düşen maaş miktarı ile para ile hayatta kalmayı çabalamış ve öğrenmişleridir. Bunun sonucu olarak, ömürleri, Boomers neslinden çok daha erken başladılar. Bu nesli, Boomers'ın geride bıraktığı bir alanda hayatta kalmak zorunda kalmıştır, yaşlandıklarında, gençlerin birçok şeylerine verilen anlamlar tümüyle solmuştur. Aile rehberi ve engelleri olmadığı için, X Kuşağı gençliği cinsiyet bakımından kendi savunma mekanizmalarını yeniden oluşturmaya başlamıştır (Çelen, 2019, s. 20).

X Kuşağı, Bebek Patlaması Kuşağı gibi Türkiye'de, diğer ülkelerden farklılık göstermektedir. Örneğin Amerika'da boşanma oranının yüksek olması veya her iki ebeveynin de çalışıyor olması, evde yalnız büyüyen, bilgisayar oyunları oynayarak vakit geçiren ve bireyselliğine değer veren bir neslin ortaya çıkmasına neden olmuştur. Ancak Türk aile yapısı birbirine bağlı ve bireysellikten uzaktır. Yurtkuran ve arkadaşlarının (2009) yaptığı araştırmaya göre Türkiye, diğer ülkelerle karşılaştırıldığında en düşük boşanma oranlarından birine sahiptir. Amerika Birleşik Devletleri dünyadaki en yüksek boşanma oranlarından birine sahiptir. Aile özelliklerinin farklı olması ve bu dönemin çocuklarını etkilemesi nedeniyle yukarıdaki özelliklerin birçoğu Amerika için geçerli ancak Türk nesillerinin özelliklerinin farklı olduğunu da belirtmek gerekiyor. X kuşağı Türkiye nüfusunun yüzde 22'sini oluşturmaktadır. Onlar bebek patlaması kuşağının çocuklarıdır. Kariyerlerinin çoğu artık liderlik ve yöneticilik pozisyonlarındadır. Y kuşağını domine etmektedirler. Onlar aynı zamanda Y kuşağının ebeveynleridir (Aygenoğlu, 2015, s. 11-12).

Türkiye'de ise X Kuşağı üyelerinin çocukluk ve ergenlik yıllarına rastlayan 1970'ler, 1971 darbesi ve sonrasında sol politika da etkin olarak yer alan 1978 gençliği ve özellikle 1970'lerin ikinci yarısından itibaren tırmanan siyasal şiddet, sağ-sol çatışmaları ile sokakların, yurtların iki farklı kutba bölündüğü bir dönemi ifade etmektedir. 1974 Kıbrıs Operasyonu enerji krizi nedeniyle gaz ve yağ kuyrukları oluşması o dönemin dikkat çeken olaylarıdır. Bunlara ek olarak, dönemin günlük yaşamında mizah dergileri, özellikle 80'li

yıllarda da devam eden gecekondulu gençler arasında popüler olan arabesk müzik ve 1970'li yıllardan sonra Gırgır, Çarşaf, Fırt ve Limon gibi mizah dergileriyle beraber mizah basını dönemin gündelik yaşamında önemli yere sahip olmuştur (Karaaslan, 2014, s. 46-47).

1.3.5. Y Kuşağı

Y Kuşağının alt sınırı 1978 yılına kadar düşebilirken, üst sınırı ise 2002 yılına kadar çıkabilmektedir. Bunun yanısıra belirtilen döneme ek olarak 1980-1999, 1978-1995 ve 1980-2002 yılları da Y Kuşağının doğum aralığı olarak gösterilebilmektedir (Karaaslan, 2014, s. 48).

Lower'a göre bu neslin doğum yılları hiçbir parametreyle sınırlı olmamıştır. Genellikle birçok uzman bu kuşağı 1980-2000 yılları arasında doğanlar için kullanmaktadır. Millennials, GenerationNext, DigitalGeneration, EchoBoomers ve Nexters (2008) gibi çeşitli isimlerle anılmaktadır. Listelenen isimler arasında, Y Kuşağı için yaygın olarak kullanılan bir terim olan Milenyumlar, 1980'lerden bu yana doğan ve dijital teknolojinin günlük yaşamın ayrılmaz bir parçası haline geldiği nesilleri ifade etmek için yaygın olarak kullanılmaktadır (Ceylan, 2022, s. 18).

Y Kuşağı iş ve meslek hayatında kendine has kişilik ve özellikleri bulunmaktadır. Y Kuşağını diğer kuşaklardan ayıran en önemli özellik, bu kuşağın, dijital dünyanın toplumsal örgütlenme ve özellikle iş ve organizasyon alanlarında mesleki uzmanlaşmaya hakim olmaya başladığı bir dönemde doğmuş olmasıdır. Aslında literatürde dijital nesil olarak adlandırılan Y kuşağı, bilişim teknolojisini çok iyi kullanan, iş hayatında aktif ve girişimci, sosyal hayatta diyaloga açık, kendine güvenen, rekabeti seven ve rekabeti, dayanışmayı ve paylaşmayı seven bir nesildir (Duman, 2022, s. 202).

Y Kuşağının temel özelliklerini kolay doyuma ulaşmayan, sorumluluk almaya istekli, kayıtsız ve yüksek otoriteden rahatsız olarak tanımlayan Çatalkaya (2013), Y Neslinin en zayıf noktasının konsantrasyon olduğunu belirtmiştir. Baltaş (2011), Y Nesli ile ilgili: "...dikkatlerini toplamakta güçlük çekerler, dikkatleri çabuk dağılır ve zamanlarını iyi yönetemezler..." o neslin en zayıf noktası olarak yorumlamıştır (Kuyucu, 2014, s. 60).

Ekonomik, kültürel, politik ve teknolojik anlamda büyük değişimlerin yaşandığı şahitlik eden Y Kuşağı, geçmişle gelecek arasında bir bağlantıdır. Küreselleşme ve dijital ağlarla birlikte büyüyen Y Kuşağı dünyanın "ilk küresel" nesli olmuştur (Ceylan, 2022, s. 19).

Y Kuşasını zenginleştirmenin bir aracı olan eğitimin bir işaret olduğunu belirten Başal (2014), onlar için eğitim inanılmaz bir gider haline gelmiştir. Üniversite eğitime dayalı olarak iş bulmak isteyen gençler, diğer nesillere göre daha fazla para kazanma eğilimindedir. İzmirlioğlu (2018)'a göre çoğunlukla fakirliği ve yokluğu görmeyen ve zenginlikle büyüdüklerinden dolayı sabırlı olamayan ve beklemeyi bilmeyen Y Kuşağı mensuplarının en büyük dezavantajlarından biri bu durumdur. Çalışmayı bir bağlılık olarak gören gençler, yeni bir iş girmeden diğer işten ayrılan ve kolayca iş değiştirebilen nesildir (Işık, 2019, s. 49).

Y Kuşağı ,iş hayatına ve kariyere farklı bir bakış açısı getiren bir kuşaktır. Geleneksel kurum ve kurallara sorgulayıcı bir tutumla yaklaşarak esnek çalışma düzenlerini tercih edebilirler.Denge ve özgürlük odaklı bir iş hayatı anlayışına sahip olabilirler.

Bu kuşağın iş hayatına bakış açıları, teknolojiye olan hakimiyetleri, esnek çalışma saatlerine ve iş hayatı ile özel hayat dengesine önem vermeleriyle tanımlanır. Y kuşağı bireyleri genellikle hiyerarşik yapı yerine ekip çalışmasını tercih ederler ve işlerinden tatmin olabilmek için anlamlı bir amacın peşinde koşarlar. Aynı zamanda, Y kuşağı bireyleri için iş hayatında kişisel gelişim ve deneyim kazanımı da oldukça önemlidir. Bu kuşak, yenilikçi çalışma modellerini daha çok tercih etmektedir.

Y Kuşağı ile diğer kuşaklar arasındaki en önemli farklardan biri teknolojidir. Ebeveynleri, Boomers kuşağı, gelişim aşamalarında televizyon ve bilgisayarın icadı gibi büyük değişiklikler yaşarken, Y kuşağı video oyunlarının, cep telefonlarının ve internetin ortaya çıkışıyla çok daha hızlı bir teknolojik değişim görmüş ve yaşamıştır. Teknolojiyi çok erken yaşta öğrendikleri için dijital yerliler olarak da adlandırılmaktadır. Dijital çağda büyüdükları için iletişim tarzları önceki nesillere göre farklılık göstermektedir. Örneğin telefonda konuşmak yerine e-posta veya sms göndermeyi tercih etmektedirler (Karaaslan, 2014, s. 49).

Türkiye'de Y Kuşağı doğmaya başladığı 1980 sonrası dönem, özellikle siyasal kültürde büyük bir değişmeyi göstermektedir. 12 Eylül 1980 darbesinden sonra ortaya çıkan yeni sağ siyaset, neoliberal ekonomi anlayışı ve piyasa ekonomisinin getirdiği değişimler, 1980 sonrası neslin önceliklerinden uzaklaştırmıştır (Karaaslan, 2014, s. 49).

Türkiye'de çoğunlukla köylerde doğan bu kuşak, ilkokulu köyde bitirdikten sonra eğitimlerine yatılı okul olarak şehirlerde devam etmişlerdir. Köyü ve şehri dışında okumaya başlayan Y Kuşağı aynı zamanda eğitim ve idealleri için yurt dışına çıkan ilk

kuşaktır. Y kuşağı, daha önce yurt dışına çalışmaya giden baba ve dedelerinin aksine, aynı ülkelerde beyaz yakalı ve yönetici pozisyonlarında çalışan ilk kuşaktır. Y Kuşağı için bu eğitici serüven elbette kolay olmamıştır. Bu nesil için okul sınavları hayatın bir parçası haline geldi; ortaokul, lise, üniversite, burslar ve ücretsiz giriş, dil sınavları ve sertifika programları bu nesli " Sınav Kuşağı" yahut "Yarış Kuşağı" nesli olmuştur (Ceylan, 2022, s. 21).

Özgürlüğü seven, çabuk uyum sağlayan, çabuk pes eden, iyi eğitilmiş, otoriter ve teknoloji tutkunu olan Y nesli, Türkiye'de küreselleşmenin etkilerinin en çok hissedildiği, ekonomik ve kültürler arası etkileşimlerin arttığı bir dönemde yaşamaktadır. Ülkemizde birçok Avrupa ülkesinin toplam nüfusundan daha fazla Y kuşağı temsilcisi yaşamaktadır (Çelen, 2019, s. 28).

1.3.6. Z Kuşağı (2000-...)

Literatürde 2000 yılı sonrasında doğanlara Z Kuşağı denmektedir. Bu kuşağın kendine has özellikleri bulunmaktadır. Neslin en ayırt edici özelliği hem çok bilgili olmaları hem de mobil teknolojilere, özellikle de internet ve cep telefonlarına bağımlı olmalarıdır. İnternetin günlük yaşamın her alanına nüfuz etmesiyle birlikte insanlar gerçek hayattan kopmaya, sanal medyayla ilgilenmeye ve Facebook, Twitter ve Instagram gibi sosyal ağlar aracılığıyla etkileşime geçmeye başladı. Teknolojiye bağımlı olan bu nesil, geleneksel ve toplumsal değerlerden, dolayısıyla aile ve akrabalık ilişkilerinden uzaklaşmıştır. Bu süre zarfında X ve Y kuşağı için başlangıç noktası aile, akraba, mahalle, cemaat, din, toplum vb.'dir. Yerini internet, mobil teknoloji, popüler kültür vb. değerler almaya başlamasından dolayı nesiller arası çatışmalar da günden güne artmıştır (Duman, 2022, s. 205).

Z Kuşağı, Francis Fukuyama'nın Tarihin Sonu ve Son İnsan adlı eserinin ana konusunu oluşturmaktadır. Fukuyama'ya göre Z kuşağı tarihteki son insanlardır. Z Kuşağını tahmin etmek günümüzde zor olsa da gereklidir. Bu heyecan verici nesil, teknolojiyle dup ona kısa sürede adapte olan dijital devrimcilerdir. En başta Irak/Afganistan savaşı, Wikileaks olayı, Arap Baharı ve Gezi Parkı olmak üzere sosyal medya üzerinden yankı getirilen ve organize edilen sosyal girişimleri tanık olmuşlardır. (Bekman, 2021, s. 11).

Z Kuşağı en genç nesil olarak görülse de oldukça hızlı büyümektedirler. Bunun sonucunda eğitim, pazarlama ortamları ve benzeri yaşam tarzlarıyla beklenenden daha

erken ilgilenmeye başlamaktadırlar. Aslında ergenlik yılları diğer nesillere göre daha erken başlamaktadır. Z Kuşağı, teknolojinin ilerlemesiyle birlikte sürekli değiştiği için önceki kuşaklardan farklı kabul edilmektedir (Umutoni, 2021, s. 22).

Z Kuşağı genellikle daha bağımsız düşünen ve kendini ifade edebilen bireylerdir. Özgürlüklerine düşkün olan bu nesil, geleneksel toplumsal normlara karşı daha eleştirel bir tutum sergileyebilmektedir. Aynı zamanda, iş birliği ve takım çalışmasına da değer veren Z kuşağı bireyleri, sosyal etkileşimleri ve kurumsal yapıları farklı bir bakış açısıyla ele alabilirler. Bu nesil, yeniliklere ve değişime hızla uyum sağlayabilen esnek düşünce yapısına sahiptir. Ayrıca, sosyal medya ve dijital platformlarda aktif olarak bulunmaları, onları modern iletişim teknikleri konusunda oldukça yetkin kılar. Bu özelliklere, Z kuşağı iş dünyasında, toplumda ve diğer alanlarda farklı bir dinamizm getirmektedir.

Z Kuşağı üyeleri insanlık tarihinde el, göz, kulak gibi motor becerilerde koordinasyonu en üst düzeyde olan nesildir. Ancak bu avantajlar bazen dezavantaja dönüşerek dikkatin dağılmasına ve konsantrasyon güçlüğüne neden olabilmektedir. Fırsatların çokluğu eğlenceyi ertelemeyi zorlaştırıyor ve bu da önlerine engel olmaktadır. Geleneksel eğitim teknikleri bu yeni nesle uygun görülmemektedir. Bu kuşağın üyeleri, yaratıcılığa olanak tanıyan etkinliklerden hoşlanırlar ve sıradanlıkla yetinmemektedirler. Hafızaları ezberleme yerine oyunlar, hikaye anlatımı ve hayaller yoluyla aktif hale gelebilmektedir (Yazıcı, 2019, s. 18).

Z Kuşağı oyuncaklar yerine iPad'ler ve cep telefonlarıyla oynayarak büyümektedirler. Sokaklarda arkadaşlarıyla oynamak yerine çevrimiçi oyunlar oynamayı tercih etmektedirler. Bu yüzden Z Kuşağı için internet oksijen gibidir ve internet olmadan yaşayamayacaklarını ve iletişim kuramayacaklarını düşünmektedirler. Bu kuşak, sosyal medya aracılığıyla sanal arkadaşlıklar kurmakta ve arkadaşlarıyla cep telefonları aracılığıyla iletişim kurmaktadır. Bu kuşak, yaşamlarında dijital iletişim kanallarını aktif olarak kullandıkları için dünyanın ilk küresel kuşağı olarak kabul edilmektedirler (Umutoni, 2021, s. 23).

Z Kuşağına mensup bireyler teknolojisiz bir dünyayı tanımamaktadırlar. Bilginin elde edilmesi çok kolay olduğundan, aldıkları bilgiyi bütünleştirme ve kullanma yetenekleri artmıştır. Bu kadar basit bilgiler öğrenme hızlarını artırdığı gibi, farklı kültürlerden insanlarla tanışma, farklı ülkelere arkadaşlar edinme ve hatta farklı ülkelere seyahat etme eğilimlerini de geliştirmiştir (Bekman, 2021, s. 13).

İş yaşamında Z Kuşağının öne çıkan özellikleri arasında teknolojiye hakim olmaları, esnek çalışma şartlarını tercih etmeleri, dışavurumcu olmaları, kısa süreli işleri tercih etmeleri, değerler ve sosyal sorumluluk konularına önem vermeleri ve anında geri bildirim almaya ihtiyaç duymaları bulunmaktadır. Z Kuşağının iş hayatına getirdiği bu dinamik ve modern unsurlar, şirketlerin çalışma kültürünü ve iş yapış şekillerini şekillendirmeye devam etmektedir.

Bu kuşak aynı zamanda yaşam boyu öğrenme kuşağı olarak da tanımlanmaktadır. Z kuşağı için öğrenme sadece okul ve kitaplardan ibaret değildir. Dünyaya geldikleri andan itibaren sürekli merak eden, sordukları her şeye saniyeler içinde cevap bulan bir nesildir. Bu kuşak kendi kararlarını vermeyi tercih etmekte hatta bu kuşağın gençleri bile pasifliğe tepki gösterebilmektedir. Kişisel gelişimlerine değer veren çok diplomalı bir nesil olacaklarına inanılmaktadır (Çelen, 2019, s. 32).

Yaratıcılık, Z Kuşağının önemli bir özelliğidir. Sanatsal ve yaratıcı aktivitelere ilgi duyarlar. Fotoğraf, video prodüksiyonu, müzik, yazı, sanat gibi alanlarda kendilerini ifade etme eğilimindedirler. Yaratıcılıklarını dijital ortamlarda ve geleneksel sanat formlarında ortaya koymaktadırlar. Bununla birlikte diğer önemli özellikleri, dünya çapında bağlantılı bir yaşam tarzına ve küresel meselelere duyarlı bir yaklaşıma sahiptirler. Farklı kültürleri, dilleri ve perspektifleri anlayan ve değer veren bir tutum sergilemektedirler. Bu küresel bilinç, onların bireysel ve toplumsal ilişkilerini şekillendirmektedir.

1.3.7. Kuşakların Özellikleri

Yukarıda ayrıntılı olarak kuşaklar ve özellikleri hakkında bilgiler verilmiştir. Özetlemek gerekirse; kuşaklar, genellikle belirli bir yaş aralığındaki insanları tanımlamak için kullanılan kavramlardır. Sessiz Kuşak (1928-1945) II. Dünya Savaşı ve Büyük Buhran gibi zorlu olaylarla karşı karşıya kalmıştır. Bu kuşak, dürüstlük, sadakat ve çalışkanlık gibi değerlere önem verir. Baby Boomers (1946-1964) ise savaş sonrası doğum patlamasının bir ürünüdür. Geleneksel değerlere bağlı, rekabetçi ve çalışkan olarak tanımlanırlar. X Kuşağı (1965-1980) teknolojinin yükselişi ve aile yapısındaki değişimlerden etkilenmiştir. Bağımsızlık, esneklik ve iş-mesleki denge önemlidir. Y Kuşağı (1981-1996) ise teknoloji ve dijitalleşmenin etkisi altında büyümüştür. Esnek çalışma ortamlarını tercih ederler ve iş-yaşam dengesine önem verirler. Son olarak, Z

Kuşağı (1997-2012) dijital çağın doğal bir parçası olarak büyümüştür. Teknolojiye hakimdirler, çevreye duyarlı, özgür düşünen ve çeşitliliğe önem veren bir kuşaktır.

1.4. Çatışma Kavramı

1.4.1. Kuşak Çatışması Kavramı

Çatışma, bir anlaşmazlık nedeniyle tartıştığınız veya kavga ettiğiniz bir durumdur. Çatışma, karşılıklı olarak anlaşılamayan hedeflerin rekabetinden kaynaklanan kasıtlı bir durumdur; kaynaklar, güç, statü, inançlar, çıkarlar ve diğer istekler konusunda çatışma; en az iki taraf arasında; değerler, fikirler, inançlar, ilgiler, algılar, kültürel faktörler, sosyal roller, ihtiyaçlar ve iletişim becerilerindeki farklılıkların gerginliğe, hayal kırıklığına, rekabete, değişime ve müdahaleye yol açması durumunda yaşanabilecek bir durum olarak tanımlanmaktadır (Çevik & Müldür, 2021, s. 1031).

Çatışmayı da ikiye ayırmak mümkündür: iç çatışma ve dış çatışma. İç çatışma bireyin psikolojisini ön plana çıkarırken, dış çatışma bireyler ve gruplar arasında meydana gelen sosyolojik temelli bir olaydır. Sosyal psikolojide alternatifler arasındaki kararsızlıktan kaynaklanan bir durum çatışmayı temsil eder. Sosyolojik olarak ortaya çıkan durum, güçlü toplumsal değişimin neden olduğu kuşak çatışmasıdır. Nesiller arası çatışmanın tarafları her zaman homojen değildir (Kartal, 2016, s. 25).

Toplumların toplumsal hayatta sahip olduğu maddi ve manevi değerler o toplumun yaşam felsefesini oluşturur. Bu felsefe toplumun belli bir tarihsel süreçte geçirdiği kültürel değişim süreci ekseninde ilerleyebilmektedir. Belirli bir kararsızlık ve dalgalanmanın dışında, "kültürel kabul" veya "kültürel direnç" bu süreçte karşılaşılabilecek iki önemli sonuçtur. Toplum hayatına giren yeni kültürel unsurlar, toplumun uluslararası statüsüne ve sosyo-kültürel yapısına, dönemin şartlarına nasıl tepki vereceğine bağlıdır. Toplumun hayatına kattığı yeni unsurlar mevcut sistemi de etkilemektedir. Sistemin değişimini ve yaşam tarzlarının farklılaşmasını pratikte etkileyen bu yeniliklerin kamuoyu tarafından kabul edilmemesi durumunda toplumun çeşitli kesimleri ve kuşaklar arasında kültürel çatışmaların ortaya çıkması kaçınılmazdır (Erol, 2011, s. 390).

Kuşkusuz modern toplumlarda kuşaklararası çatışmaların farklı sosyal ve kültürel, özellikle demografik ve ekonomik temelleri vardır. Toplumsal değişimin hızlı gerçekleştiği toplumlarda kuşaklararası çatışmalar daha sık görülmektedir. Çünkü bu tür toplumlarda kentleşme ve sanayileşmeye bağlı olarak daha fazla bireyselleşme söz

konusudur. Öte yandan modern toplumlarda en azından geleneksel toplumlardaki kadar olmasa da bir kuşak çatışmasından söz edebilmekteyiz. Burada amaç çoğunlukla ebeveynlerle gençler arasındaki duygu, düşünce, tutum ve davranış farklılıklarını ve bu farklılığa bağlı anlaşmazlıkları ifade eden aile içi sorunlar olarak ortaya çıkan çatışmaların sosyal ve kültürel temellerine odaklanmaktır (Duman, 2022, s. 241).

Ailede sıklıkla araçlar, hedefler ve değerler konusunda anlaşmazlıklar olmaktadır. Örneğin gelir dağılımındaki dengesizlik, eğitim ve gelir düzeyi farklılığı; kültürel, dini, ahlaki, politik yaklaşım farklılıkları vb. Toplumumuzda her şeyden önce arkadaş, eş, okul ve meslek seçimi; Genç ve yaşlı kuşaklar arasında örneğin giyim tarzı, görgü kuralları ve boş zamanın kullanımı gibi konularda anlaşmazlıklar ve çelişkiler yaşanmaktadır (Müftüler & SHU, 2019 , s. 113).

Gençlikte duygular güçlüdür ve sürekli değişir. Genç bir birey, mutlulukla üzüntü, aşkla nefret arasında bir yeredir. Psikolojik tepkilerinin abartılması ve davranışlarındaki tutarsızlıklar bu dönemin tereddüt karakterine işaret etmektedir. Eğer genç kendi iç arzularını kontrol etmekte zorlanıyorsa çevresiyle de çatışmalar yaşayabilmektedir. İç ve dış dünyalar arasında bir denge kurmaya çalışmaktadır. Genç bir adam eşsiz bir hayat yaşamak ve özgürlüğüne kavuşmak istemektedirler. Bu aşamada gencin ailesiyle sıklıkla anlaşmazlıklar ve çatışmalar yaşadığını görülmektedir (Çelen, 2019, s. 8).

En temel anlamıyla, kuşaklar arası çatışma, farklı yaş grupları arasında ortaya çıkan anlaşmazlık, farklılıklar veya çatışmayı ifade eder. Genellikle daha genç kuşaklar ilde daha yaşlı kuşaklar arasında ortaya çıkan bu tür çatışmalar, kültürel, sosyal, teknolojik veya değerlerdeki farklılıklardan kaynaklanabilmektedir.

Nesiller arası çatışmalar her dönemde ve her toplumda görülebilmektedir. Antik filozofların gençleri seçimlerindeki sabırsızlıklarından dolayı eleştirdikleri ve toplumsal düzenin gençlerin elinde işlemeyeceğinden kaygılandıkları eserlerinden anlaşılmaktadır. Geleneksel toplumdaki sosyal değişimin yavaş ilerlemesi nesiller arası ilişkilere çok az etki etse de modern toplumdaki hızlı sosyal değişim nesillerin ayrılmasına ve birbirini anlayamamasına neden olmuştur. Sosyolojik haliyle kuşak çatışması bir anlamda geleneksel değerler ile modern değerler arasındaki çatışmadır. Genç nesil burada modern değerleri temsil etmektedir. Teknolojinin hızla değişmeye başladığı ve eğitimcilerin çözüm aradığı sanayi toplumuyla birlikte kuşak çatışmaları da büyüdü. Günümüzde teknolojiye uyum sağlayan nesiller (dijital göçmenler) ile teknolojiyle doğan nesiller

(dijital veriler) arasında bakış açısı farklılığının olması kaçınılmazdır. Ancak mevcut çatışmanın karşılıklı ihtiyaçların karşılanması amacıyla dayanışmaya dönüştüğü bir gerçektir (Ceylan, 2022, s. 49).

1.4.2. Çatışmanın Nedenleri

Her yeni nesil kaçınılmaz olarak bir öncekinden farklı bir insan topluluğu yaratır. Yeni nesil, aynı toplumda doğan yeni insanlar için önceki nesilden farklılaşarak, tanıştıkları ve yaşadıkları çevreyi yorumlamaktadır (Kartal, 2016, s. 29).

Her ne kadar her neslin çeşitli konularda (liderlik, değerler, tutum, otorite vb.) farklı beklentileri olduğu genel olarak kabul edilse de nesiller arasındaki benzerlikler ve farklılıklar ile onların liderlikleri hakkında cevaplanmamış pek çok soru bulunmaktadır. Benzerlik ve farklılık yaratma sorunu çatışma ortaya çıktığında ortaya çıkmaktadır (Kartal, 2016, s. 28).

Kuşak çatışmalarının nedenleri genellikle farklı kuşaklar arasındaki değerler, inançlar, iletişim tarzları ve yaşam deneyimlerinden kaynaklanmaktadır. Bu çatışmaların temelinde bir dizi kompleks etmen bulunmaktadır. Değer farklılıkları, teknoloji kullanımı, iş ve kariyer beklentileri, iletişim tarzları, kültürel değişimler ve eğitim farklılıkları gibi faktörler kuşak çatışmalarına zemin hazırlayabilir. Bu nedenler, iletişim engellerine, anlaşmazlıklara ve anlayışsızlığa yol açarak kuşaklar arasındaki ilişkileri etkileyebilir.

Eski kuşaklar, yeniliklere uyumda zorlandığında, gelenek ve eski yaşam biçimine sınıksız tutunmakta, yeniliklere açık olan yeni nesiller ise gelişmelere hızlıca uyum sağlamada daha başarılı olmaktadır. Bunun doğal bir sonucu olarak, yetişkin nesiller ile gençler arasındaki uçurum büyüyerek nesiller arası bir çatışmaya dönüşmektedir (Arslan & Polat, 2016, s. 269).

Çatışmaların bir nedeni de toplum tipinin farklılığıdır. Geleneksel toplumlarda gencin uyacağı kurallar ve sınırlar önceden belirlendiğinden çatışma neredeyse hiç yaşanmamaktadır. Ancak modern toplumlarda gençlerin uyması gereken kurallar, sınırlar vb. ilişki olmadığı ve belirsizlik olduğu için bu durum genç ile ailesi arasında gelecekte çatışma yaratmaktadır (Kartal, 2016, s. 28).

İletişim tarzı kuşak çatışmalarının ana nedenlerinden biridir. Çünkü nesiller arasındaki iletişim tarzları önemli ölçüde farklılık göstermektedir. İletişimdeki farklılıklar, özellikle günlük konuşmada kullanılan ifadeler, nesiller arası çatışmalara neden olmaktadır.

Örneğin X Kuşağının gündelik yaşamda kullandığı sözcükler Y nesline oranla farklılık göstermektedir. Bu farklılıklar nesiller arası çatışmayı ortaya çıkaran bir sebep olarak görülmektedir (Yılmaz, 2021, s. 34).

Diğer bir neden ise çalışma tarzlarındaki farklılıklardır. Baby Boomer kuşağı daha hiyerarşik bir çalışma düzenini benimserken, Y ve Z Kuşağı daha esnek ve işbirlikçi bir yaklaşımı tercih edebilir. Bu farklı çalışma tarzları organizasyonlar içinde çatışmalara yol açabilir.

Teknolojinin hızla gelişmesi de kuşak çatışmalarını tetikleyen bir etkidir. Farklı kuşaklar teknolojiyi farklı şekillerde kullanır ve teknolojinin iş süreçlerine etkisi konusunda farklı görüşlere sahip olabilirler. Bu da işyerinde verimlilik ve işbirliğine yönelik sorunlara neden olabilir. Son olarak, kuşaklar arasındaki değerler ve tutumlar arasındaki farklılıklar da çatışmalara sebep olabilir. Mesleki değerler, iş/life balance anlayışı, kariyer hedefleri gibi konulardaki farklılıklar kuşaklar arasında gerilim yaratabilir.

Kuşak çatışmasının temel nedenleri arasında iletişim farklılıkları, çalışma tarzlarındaki çatışmalar, teknolojik gelişmelerin etkisi ve değer/tutum farklılıkları gibi unsurlar yer almaktadır. Bu nedenler kuşaklar arasındaki anlayış ve işbirliğini zorlaştırabilir, bu nedenle organizasyonlar bu çatışmaları yönetme ve çözme stratejileri geliştirmelidir.

1.4.3. Kuşak Çatışmasını Etkileyen Faktörler

Toplumsal değişimlerin hızlı gerçekleştiği toplumlarda kentleşme ve sanayileşmeye bağlı bireyselleşme daha fazladır. Öte yandan modern toplumlarda en azından geleneksel toplumlardaki kadar olmasa da bir kuşak çatışmasından söz edilebilmektedir (Duman, 2022, s. 241).

Toplumsal değişimin kaynağı, herhangi bir toplumda kuşak değişiminin kaçınılmaz sonucudur. Yani nesiller yaşlanıp yerlerine yeni nesiller geçtikçe insanların tutum, davranış, inanç ve yaşam tarzları da aynı oranda değişmektedir. Yaş, kuşak çatışmasını etkileyen en önemli faktördür. Kuşak çatışması bağlamında yaş, kuşakların birlikte büyüdüğü değerlerden farklılık göstermektedir (Adıgüzel, Batur, & Ekşili, 2014, s. 168). Ancak yaş, değerler, gelişim düzeyi ve bilgi düzeyini etkilediği için kuşaklararası çatışmaları da etkileyebilmektedir (Yılmaz, 2021, s. 36).

Nesiller arası çatışmaya birçok faktör katkıda bulunmaktadır. Bunlar başta teknolojinin gelişmesi olmak üzere aile yapısı, eğitim ve meslek gibi sosyo-kültürel nedenler; Bunlar din, gelenek ve görenekler gibi kültürel nedenler ve yaş, cinsiyet gibi demografik nedenler olarak sıralanabilir (Anıl, 2011, s. 33).

Diğer araştırmacıların da bahsettiği gibi, kuşaklar arası çatışmaya etki eden birçok faktörden bahsetmek mümkündür. İletişim tarzları, teknoloji kullanımı, değerler, eğitim seviyeleri, iş yaşamı beklentileri, kültürel farklılıklar başat faktörlerdendir. Bu faktörler aşağıda kısaca açıklamaya çalışılmıştır.

İletişim Tarzları: Kuşaklar arasında iletişim tarzları farklılık gösterebilir. Örneğin, Y kuşağı daha teknolojiye dayalı iletişimi tercih ederken, baby boomers nesli ise daha geleneksel iletişim yöntemlerine sadık kalabilir. Bu durum iletişim sorunlarına yol açabilir.

Teknoloji Kullanımı: Teknolojinin hızla gelişmesi ve kullanımının kuşaklar arasında değişiklik göstermesi, çatışmaların ortaya çıkmasına neden olabilir. Örneğin, Z Kuşağı dijital teknolojilere daha yatkınken, baby boomers nesli bu konuda daha zorlanabilir.

Değerler: Kuşaklar arasındaki değer farklılıkları da çatışmalara neden olabilir. Örneğin, X Kuşağı iş hayatında daha fazla denge ve esneklik isterken, baby boomers daha geleneksel çalışma değerlerine sahip olabilir.

Eğitim Seviyeleri: Çeşitli kuşaklar arasındaki eğitim seviyeleri ve eğitim anlayışları da çatışmalara etki edebilir. Daha eğitilmiş kuşaklar, iş yaşamında farklı beklentilere sahip olabilirler.

İş Yaşamı Beklentileri: Kuşakların iş hayatından beklentileri de farklılık gösterebilir. Örneğin, Y Kuşağı daha fazla iş-yaşam dengesine önem verirken, baby boomers nesli işe sadakat konusunda daha vurgulu olabilir.

Kültürel Farklılıklar: Kuşaklar arasındaki kültürel farklılıklar da çatışmalara neden olabilir. Farklı kültürel geçmişlere sahip kuşaklar, iş ortamlarında veya toplumda uyum sorunları yaşayabilirler.

1.4.4. Kuşaklararası Çatışmanın Sosyo-Kültürel Temelleri

Kuşaklar arası çatışmanın sosyo-kültürel temelleri, kuşakların büyüdüğü dönemin sosyal ve kültürel yapısından kaynaklanmaktadır. Her kuşak, kendi döneminin olayları, değerleri ve normlarıyla şekillenir

Kuşkusuz modern toplumlarda kuşaklararası çatışmaların farklı sosyal ve kültürel, özellikle demografik ve ekonomik temelleri vardır. Toplumsal değişimin hızlı gerçekleştiği toplumlarda kuşaklararası çatışmalar daha sık görülmektedir. Çünkü bu tür toplumlarda kentleşme ve sanayileşmeye bağlı olarak daha fazla bireyselleşme söz konusudur. Öte yandan modern toplumlarda en azından geleneksel toplumlardaki kadar olmasa da bir kuşak çatışmasından söz edebilmektedir (Duman, 2022, s. 241). Kuşaklar arası çatışmanın sosyo-kültürel temellerin en başatı aile faktörüdür. Aile fôktörü sosyo-kültürel inşanın oluşmasının başlangıcıdır.

Aile, yapısı ve işlevleri zamanla değişen, insan neslinin devamını sağlayan, toplumsal sürecin ilk ortaya çıktığı, üyelerinin duygusal doyuma ulaştığı, toplumun maddi ve manevi kültürel öğelerinin bir arada bulunduğu nesilden nesile aktarılan biyolojik, psikolojik, ekonomik ve hukuki işlevlere sahip toplumsal kurumlardan biridir. Aile aynı zamanda içinde yaşadığı toplumun kültürünü de yansıtan sosyal bir kurum olarak değerlendirilebilmektedir. Toplumun değerleri, dünya görüşleri, gelenek ve görenekleri aile aracılığıyla bireylere aktarılır. Toplumda hakim olan "doğru" ve "yanlış", "iyi" ve "kötü" değerleri aile süzgecinden geçerek bireyin bilincine yerleşmektedir. Aile bu özelliğinden dolayı çocuğun topluma uyum sağlamasında ilk ve en önemli görevi yerine getiren toplumsal bir kurumdur (Anıl, 2011, s. 35-36). Kuşak çatışmasının sosyo-kültürel temellerinde aile faktörü oldukça önemlidir. Aile, kuşaklar arasındaki farklılıkların kaynağı olabilir. Ebeveynlerin değerleri, inançları ve yaşam tarzları, çocuklarıyla olan ilişkilerinde ve onlara aktardıkları değerlerde kuşaklar arasında çatışmalara neden olabilir. Örneğin, geleneksel aile yapılarına sahip ebeveynler ile modern dünya görüşüne sahip çocuklar arasında çatışmalar yaşanabilir. Ayrıca, aile içindeki iletişim kalıpları, aile üyelerinin rolleri ve beklentileri de kuşak çatışmalarının temelini oluşturabilir.

Tarihsel deneyimler, kuşakların farklı tarihsel geçmişlere sahip olmalarından kaynaklıdır. Örneğin, baby boomers II. Dünya Savaşı sonrası refah dönemini yaşarken, X kuşağı soğuk savaş dönemini ve teknolojinin hızlı gelişimini deneyimlemiştir. Kültürel değişimler, toplumların kültürel değerlerinin zamanla değişmesiyle ilgilidir. Her kuşak, kendi döneminin kültürel değişimlerine adapte olur.

Kuşaklar arasındaki çatışmayı artıran, derinleştiren ve yaygınlaştıran en önemli sosyo-kültürel nedenlerden biri, bilim ve teknolojiadaki, özellikle de iletişim alanındaki hızlı gelişmelerdir (Ayçiçek, 2013, s. 138). Teknolojik ilerleme, kuşaklar arasındaki

farklılıkları derinleştirebilir. Örneğin, Z kuşağı dijital çağın teknolojisine daha doğal bir şekilde adapte olurken, baby boomers nesli teknolojiyi daha sonradan ve adaptasyon süreciyle benimsemiştir. İletişim araçları, kuşakların iletişim tarzlarını şekillendirir. Kuşakların büyüdüğü dönemdeki iletişim araçları, iletişimlerini ve tercihlerini etkiler. Eğitim sistemleri, kuşakların farklı eğitim sistemlerinde yetişmeleriyle ilgilidir. Eğitim sisteminin yapısı, öğretim metotları ve vurguları, kuşakların düşünce yapılarını ve değerlerini etkiler. Sosyal normlar ve değerler, toplumun kabul ettiği normları ve değerleri temsil eder. Bu normlar, kuşakların davranışlarını şekillendirir ve çatışmaları tetikleyebilir.

Bu sosyo-kültürel temeller, kuşaklar arası çatışmaları anlamayı ve çözmeyi zorlaştırabilir. Ancak, empati kurarak, açık iletişim kanalları sağlayarak ve ortak paydalarda birleşerek çatışmalar azaltılabilir ve uyum artırılabilir. Sosyo-kültürel temelleri anlamak ve göz önünde bulundurmak, kuşaklar arasındaki ilişkilerde önemli bir rol oynar.

1.4.5. Toplumsal Değişim ve Kuşak Çatışması

İlkel ya da gelişmiş hiçbir toplum durgun ya da pasif olarak tanımlanamaz. Her toplumda nitelik ve nicelik farklılık gösterse de değişim sürekli dir. Toplumsal değişim, toplumun yapısını oluşturan toplumsal ilişkiler ağının ve bu ilişkileri belirleyen toplumsal kurumların zaman ve mekan içinde farklılaşması anlamına gelmektedir. (Aydın & Baran, 2010, s. 118).

Günümüzde hızlı değişim ve farklılaşmalar, teknolojinin ilerlemesi, kırsal bölgelerden şehirlere göç ve küreselleşme gibi etkenler, toplumsal değerlerin değişmeden kalmasını ve iletilmesini neredeyse imkansız hale getirmektedir. Bu durumda, toplumsal değişim kaçınılmaz hale gelir. Toplumsal değişimler, bireylerin ve ailelerin yaşamlarında gözlemlenir; bireyler, eski önem verdikleri konulardan vazgeçip yeni değerlere yönelirken, değerlerde değişim yaşanır (Canatan, 2008, s. 66).

Günümüzde, toplumsal değişimler genellikle kuşaklar arasındaki farkların etkisine odaklanarak ele alınmaktadır. Toplumsal değişim ve kuşak analizinde, toplumsal değişim tanımı, etkileyen faktörler ve kuşak çatışması gibi konular üzerinde durulmaktadır (Yılmaz, 2021, s. 17). Kuşakların zamanla farklılaşması, toplumsal değişim sürecinde kuşak çatışmasının belirginleşmesinde önemli bir faktördür (Yılmaz, 2021, s. 24). Toplumsal değişimin en önemli olgusu normların değişimi normların değişimi ise

kuşaklar üzerinde farklı etkilere sebep olur. Dolayısıyla, toplumsal değişme sürecinde yaşanan değer ve normların değişimi, farklı kuşaklar arasında anlayış farklılıklarına ve çatışmalara yol açabilmektedir.

Toplumsal değişim sürecinde inanç ve değer sistemlerindeki değişimler, yeni nesil ile önceki nesil arasında değer farklılıkları yaratarak çatışmalara yol açmaktadır (Kurttaş, 2017, s. 516)

Toplumlardaki değişimin temeli, her toplumda kaçınılmaz olan kuşaksal devir hızından kaynaklanmaktadır. Kuşaklar yaşlandıkça yeni kuşakların gelmesiyle birlikte bireylerin tutumları, davranışları, inançları ve yaşam tarzları da aynı şekilde değişime uğramaktadır (Adıgüzel, Batur, & Ekşili, 2014, s. 168).

Toplumsal değişme sürecinde normların değişimi, yeni kuşakların oluşumu ve kuşak çatışmasını etkileyen önemli faktörlerden biridir. Normların değişimi, farklı kuşaklar arasında anlayış farklılıklarına ve çatışmalara neden olabilir. Yeni kuşakların oluşumu genellikle toplumsal değişimin bir sonucudur. Normların değişmesi, toplumda yeni değerlerin benimsenmesine ve yayılmasına yol açar. Daha genç kuşaklar, bu yeni normları ve değerleri daha kolay kabul edebilirken, daha yaşlı kuşaklar ise geçmişteki normlara ve değerlere bağlı kalma eğiliminde olabilir. Bu durum, kuşaklar arasında norm ve değer farklılıklarına ve dolayısıyla çatışmalara neden olabilir. Daha yaşlı kuşaklar, yeni normları ve değerleri anlamakta zorlanabilir ve bu değişimleri reddedebilirken, daha genç kuşaklar da eski normlara ve değerlere karşı çıkabilir. Bu çatışmalar, toplum içinde gerilimlere ve anlaşmazlıklara yol açabilir.

Özellikle toplumsal değişme hızlı ve belirsiz ise, kuşaklar arasındaki çatışmalar daha belirgin hale gelebilir. Bu durumda, toplumda yaşanabilecek huzursuzluk ve çatışmaların önlenmesi için iletişim, empati ve uzlaşma önem kazanır. Bu nedenle, toplumsal değişme ve kuşak çatışması arasındaki ilişki oldukça önemlidir ve toplumların uyum sağlaması ve sorunları çözmesi açısından dikkate alınması gereken bir faktördür.

1.4.6. Kuşak Çatışmasının Önlenmesi

Ülkemizde toplumsal değişimin hızı giderek artmaktadır. Bu değişim içinde kuşaklar çatışması da yer almaktadır. Çatışma ise, doğal bir durumdur ve değişimin yaşandığı her toplumda görülebilir. İlkel toplumlarda çatışma, korkulan bir şeydir. Sistemi bozacağı korkusuyla, toplumsal düzen ve normlar ile davranış kalıplarının değişmesi istenmez.

Çağdaş toplumlarda da çatışma yaşanmasından hoşlanılmaz. Fakat bilimsel ve ekonomik ilerleme ya da dengeli bir aile yaşamı gibi şeyler arzu ediliyorsa, toplumda belli bir oranda çatışmanın ortaya çıkması kaçınılmazdır. Çünkü çatışma, değişmeye yol açan bir süreçtir. Dolayısıyla değişme karmaşık modern toplumlarda bir dereceye kadar benimsenen bir olgu olarak karşımıza çıkmaktadır (Anıl, 2011, s. 48).

Çatışmanın varlığı, insanlar arasındaki ilişkilerde kaçınılmaz bir olgudur, aile içinde veya bireyin kendi içinde bile olsa. Önemli olan, çatışmanın nasıl ele alındığıdır. İnsanlar çatışmayla karşılaştıklarında iki farklı şekilde tepki verebilirler. Ya çatışmayı yıkıcı bir şekilde çözerek sonuca varırlar, ya da yapıcı bir yaklaşımla sorunları çözerek çatışmayı ortadan kaldırırlar. Çatışmayı bir sorun çözme fırsatı olarak görmek ve bu doğrultuda ele almak, insanlar arasında başarılı iletişime ve ilişkilere yol açabilir (Çiftçi, 2005, s. 44).

Toplum içinde, eski ve yeni kuşak arasında bütünleşmeyi sağlayan dinamikler, önceki kuşağın deneyimiyle yeni kuşağın enerjisini bir araya getirerek çatışmaları en aza indirebilir. Çünkü toplumun devamı için hem tecrübeli ve yaşlılar hem de gençler gereklidir. Günümüz modern toplumlarında, bir kişinin üstünlüğüne dayalı otoriter ilişkiler giderek önemini yitirirken, kültürün manevi unsurlarının gençler tarafından reddedilmesiyle sonuçlanan zorlayıcı ilişkilerde azalma yaşanmaktadır. Esnek iletişim kanalları çatışmaları azaltıcı bir etken olabilmektedir (Kartal, 2016, s. 32).

Kuşak çatışmalarının önlenmesi, toplumda uyum ve dayanışmayı güçlendirmek için önemli bir konudur. Farklı kuşaklardan gelen bireyler arasındaki anlayış ve iletişim, kuşak çatışmalarını engellemenin temel unsurlarını oluşturur. Bu noktada, öncelikle karşılıklı empati kurulması gerekmektedir. Farklı kuşakların birbirini anlamaya ve saygı göstermeye yönelik çabaları, iletişimi güçlendirir ve çatışmaların önüne geçebilir.

Açık iletişim de kuşak çatışmalarının önlenmesinde kritik bir rol oynar. Kuşaklar arasında iletişim kanallarının açık tutulması, farklı görüşlerin paylaşılmasını ve anlaşmazlıkların çözülmesini sağlar. Bireyler arasında karşılıklı saygı ve anlayışın temel alındığı iletişim biçimleri, kuşak çatışmalarını azaltabilir ve uyumu destekleyebilir.

Kuşak çatışmalarının önlenmesinde değerlerin paylaşılması da büyük önem taşır. Farklı kuşaklardan gelen bireylerin ortak değerleri bulup üzerine inşa etmeleri, birlikte hareket etmelerine ve anlaşmazlıkları çözmelerine yardımcı olabilir. Diyalog ve uzlaşmayı teşvik etmek, çatışmaların sağlıklı bir şekilde çözülmesine olanak tanır.

Farklı bakış açılarını anlamaya çalışmak da kuşak çatışmalarını önlemede etkili bir yöntemdir. Kuşaklar arasındaki farklı perspektifleri keşfetmek ve bunları değerlendirmek, daha kapsayıcı ve çözüm odaklı yaklaşımların geliştirilmesine katkı sağlar. Bu sayede, ortak noktalar bulunarak çatışmaların hafifletilmesi mümkün olabilir.

Son olarak, eğitim ve farkındalık çalışmalarının kuşaklar arası uyumu güçlendirmede önemli bir rolü vardır. Kuşaklar hakkında bilgi sahibi olmak, farklı kuşaklardan gelen bireylerle daha iyi iletişim kurmayı ve anlaşmazlıkları çözmeyi kolaylaştırır. Eğitim yoluyla kuşaklar arasındaki kültürel farklılıkların anlaşılması ve saygı duyulması teşvik edilerek, toplumsal uyum ve işbirliği artırılabilir.

1.5. Ergenlik Dönemi

İnsanlar sürekli bir değişim ve gelişim içindedir. Ergenlik dönemi, bu evrelerden biridir ve çocukluktan erişkinliğe geçişi içerir. Bu süreç hızlı ve sürekli değişimi kapsar. Ergenlik, bir başkalaşım evresidir, kelebek gibi dönüşüm geçirir. Tıpkı tırtılın kelebeğe benzememesi gibi ergen de çocuk veya yetişkin değildir. Kimlik arayışında olan bir bireydir. Bu dönemi incelemek, gençleri tanımak ve ihtiyaçlarını anlamak için önemlidir (Camadan, 2021, s. 27).

Bireylerin yetişkinlikte sahip olacakları kişilik ergenlik döneminde şekillenmeye başlar. Ergenlik, aile dışındaki ilişkilerin etkilerinin belirgin olarak görüldüğü bir dönemdir. İyi iletişime sahip ergenler çevreleriyle sorun yaşamazlar ya da sınırlı sorunlar yaşarlar (Yılmaz, 2021, s. 28).

Ergenlik dönemi genellikle sorunlu ve bunalımlı bir yaşam evresi olarak bilinir ve kabul edilir. Gençlerin yaşadığı sorunlar, gelişmiş ülkelerle sınırlı değildir; farklı kültürlerde ve zamanlarda benzer sorunlar görülmüştür, neredeyse evrensel bir olgudur. Bu sorunların derinliği ve yaygınlığı, son yüzyılda önemli ölçüde artmış görünmektedir. Günümüz gençleri, Erikson'un belirttiği gibi, kimlik bocalaması veya bunalımı yaşamaktadır. Gençlerin kendilerini tanıma, toplumdaki rolünü belirleme ve hayattaki amacını bulma konusunda ciddi zorluklar ve arayışlar içindedir (Hökelekli, 2018, s. 11-12).

Gençler genellikle ailelerinden farklılaşma ihtiyacı hissederken, aileler de gençlerin kararlarını ve davranışlarını anlamakta zorlanabilirler. Bu durum, yaşam tarzları, değerler ve iletişim konularında anlaşmazlıklara yol açabilir.

Ergenlik dönemi ve kuşak çatışması arasındaki ilişki, gençlerin kimliklerini bulma sürecinde önemli bir rol oynar. Bu dönemde gençler, kendilerini keşfetme ve benliklerini tanımlama yolunda ilerlerken, çoğu zaman aileleriyle çatışma yaşayabilirler. İçinde bulundukları çağın getirdiği değişimler ve dış etkenler de kuşak çatışmalarını derinleştirebilir.

Kuşak çatışmaları genellikle anlayış, sabır ve sağlıklı iletişim ile çözülebilir. Ebeveynlerin gençlerin duygularını anlamaya ve onlara destek olmaya çalışmaları, çatışmaların daha sağlıklı bir şekilde yönetilmesine yardımcı olabilir. Aynı şekilde gençlerin de ailelerinin perspektifini anlamaya ve iletişim kurmaya çalışmaları, ilişkilerin güçlenmesine ve sağlıklı bir iletişim ortamının oluşturulmasına katkı sağlayabilir.

1.6. Gençlik Dönemi

Gençlik çağı, insanın bedensel, ruhsal ve sosyal açıdan büyük bir gelişim ve kimlik oluşumu sürecini barındıran önemli bir evredir. Bu dönem, bireyin hem kendisiyle hem de çevresiyle çatıştığı, arayışlar içinde olduğu bir zaman dilimidir. Bir yanda bunalımlar, çatışmalar ve kararsızlıklarla dolu olan gençlik, diğer yanda ise hayallerin, tutkuların filizlendiği ve kişinin kendini bulma çabalarının yoğunlaştığı bir dönemdir. Ancak, toplumun yaşadığı sıkıntılar gençleri de etkileyebilir ve onları manipülasyonlara açık hale getirebilmektedir. Bu nedenle, gençlik döneminde sağlam bir destek ağı, doğru yönlendirmeler ve olumlu bir çevre gençlerin sağlıklı bir şekilde gelişmesini sağlamaktadır. Sonuç olarak, gençlik, toplumun en dinamik ve etkileyici kesimidir ve onların doğru şekilde yönlendirilmesi geleceğimizin şekillenmesinde büyük bir rol oynamaktadır (Alparslan, 2015, s. 34).

Gençlik dönemi, genellikle bireylerin akranlarıyla özdeşleştikleri bir evredir. Bu dönemde gençler, giyim tarzından konuşma şekline, alışkanlıklardan davranış biçimine kadar pek çok konuda arkadaşlarını örnek alır. Arkadaşlarına benzeme isteği genellikle oldukça yüksektir ve gençler, çevrelerindeki kişilere benzeme yolunda büyük bir çaba göstermektedirler (Hökelekli, 2018, s. 52).

Gençlik dönemi, genellikle bireyin kimlik arayışı, bağımsızlık kazanma isteği, sosyal ilişkilerde deneyim kazanma süreci gibi pek çok değişim ve gelişimin yaşandığı bir zaman dilimidir. Bu dönemde birey, çeşitli iç ve dış etmenlerle karşı karşıya gelir ve bu etmenler gençlik döneminde çeşitli çatışmalara neden olabilmektedir. Bireyin aile

içindeki rol ve sorumlulukları ile kendi kimlik arayışı arasında bir çatışma yaşanabilmektedir. Aile, bireyin yaşamında önemli bir rol oynar ve gençlik döneminde aile ile birey arasında özerklik ve bağımsızlık isteği ile aile beklentileri arasında gerilim yaşanabilir. Aynı zamanda, ergenlik çağındaki bireyler arkadaşları ve sosyal çevreleriyle daha fazla etkileşimde bulunmaya başlarlar. Bu süreçte, bireyin kendi değerleri ve tutkuları ile arkadaş grubunun beklentileri arasında çatışmalar yaşanabilmektedir. Bunun yanı sıra eğitim, kariyer ve gelecek planları gibi konularda da gençlik döneminde çatışmalar ortaya çıkabilmektedir. Bireyin kendi ilgi alanları, yetenekleri ve hedefleri ile toplumun ve ailenin beklentileri arasında çatışma yaşanabilir. Bu çatışmalar, genellikle bireyin kimlik oluşumu ve kişisel gelişimi için önemli bir rol oynar. Çatışmalar, bireyin kendi değerlerini, inançlarını ve hedeflerini anlamasına ve netleştirmesine yardımcı olabilir. Ancak, aşırı stres ve çatışma durumları da gençlerin sağlığı üzerinde olumsuz etkilere neden olabilir.

1.7. Üniversiteli Gençlik

Üniversiteler, bilginin paylaşıldığı, bireyleri daha nitelikli hale getiren ve sosyalleşme imkânı sunan, ekonominin ihtiyaç duyduğu nitelikli işgücünü ve bilimsel araştırma sonuçlarını üreten önemli kurumlardır. Bu sebeple, üniversiteler ülkelerin kalkınmasında ve gelişiminde hayati bir rol oynarlar. Farklı yaş gruplarından insanlar olsa da genel olarak üniversite gençliği, 18-24 yaş aralığında bulunan, araştırmacı ve sorgulayıcı özelliklere sahip, dolayısıyla bilimsel zihniyete sahip ve kendilerine özgü bir gençlik kültürü geliştiren, toplumun liderlik rolünü üstlenecek bir kesimi temsil eder. Üniversite gençliğinin sahip olduğu bilgi birikimi, donanım ve yaşam tarzı gibi unsurlar, toplumların geleceğinin önemli bir göstergesi olarak kabul edilir (Ergöz, 2023, s. 28).

Üniversite gençliği, genellikle araştırmacı, sorgulayıcı ve değişime açık bireylerden oluşur. Bu özellikler, gençlerin toplumsal normlara, aile değerlerine ve kurumsal yapıya meydan okumasına yol açabilir, bu da kuşaklar arası çatışmalara ve gerilimlere neden olabilir. Kuşak çatışması, farklı yaş grupları arasında değerler, tutumlar, davranışlar ve yaşam tarzları arasındaki farklılıkları ifade eder. Üniversite gençliği genellikle daha liberal, yenilikçi ve özgürlükçü bir bakış açısına sahipken, yaşlı kuşaklar genellikle daha muhafazakâr ve geleneksel bir perspektife sahiptir. Bu farklılıklar zaman zaman çatışma ve anlaşmazlıklara yol açabilmektedir. Üniversite gençliği, toplumun değişiminde etkin

bir rol oynar ve genellikle sosyal hareketlerin, protestoların ve reformların öncüsü olabilir. Ancak, bu durum kuşaklar arası çatışmalara da neden olabilmektedir. Gençlerin toplumsal değişim talepleri, yaşlı kuşakların değerleriyle çelişebilir ve bu durum gerilimlere yol açabilmektedir.

Sonuç olarak, üniversite gençliği ve kuşak çatışması, toplumsal değişim süreçlerinde önemli bir rol oynar. Ancak, bu süreçte yaşanan çatışmaların sağlıklı bir iletişim ve anlayışla ele alınması önemlidir. Kuşaklar arası anlayışın ve işbirliğinin geliştirilmesi, toplumun daha uyumlu ve ilerici bir şekilde gelişmesine katkı sağlayabilmektedir.

1.8. Kuşaklar Çatışmadan Kuşak İçi Çatışmaya

Kuşaklar arası çatışma kavramı, farklı yaş grupları arasında değerler, deneyimler ve iletişim tarzları açısından ortaya çıkan anlaşmazlıkları ifade eder. Geleneksel olarak, kuşaklar arası çatışmalar gençlerle yetişkinler arasında odaklanmıştır; ancak son yıllarda dikkat çeken bir gelişme, kuşak içi çatışmaların artmasıdır. Bu durum, aynı yaş grubundaki bireyler arasında ortaya çıkan anlaşmazlıkları ve farklılaşmaları içermektedir. Kuşak içi çatışma, aynı kuşağa ait bireyler arasında ortaya çıkan farklılıkların ve gerilimlerin bir sonucudur. Bu çatışmalar, genellikle belirli bir kuşağın üyelerinin benimsediği değerler, düşünce yapıları, yaşam tarzları ve sosyal normlar gibi faktörlerin çeşitliliğinden kaynaklanır. Kuşak içi çatışmalar, bireyler arasında kimlik oluşumunu etkileyen önemli dinamiklerden biridir ve toplumsal değişim süreçlerinde önemli rol oynar. Örneğin, teknolojinin hızla değişen kullanımı, sosyal medyanın etkisi, ekonomik koşulların zorlukları gibi faktörler, farklı kuşak üyeleri arasında anlayış ve iletişim eksikliklerine yol açabilmektedir. Bu durum, kuşak içi çatışmaların zaman zaman aile içi ilişkilerde, eğitim ve iş dünyasında ve genel sosyal etkileşimlerde ortaya çıkmasına neden olabilmektedir.

2. BÖLÜM: UYGULAMALI ARAŞTIRMA

2.1. Araştırmanın Metodolojisi

Her araştırmanın teması, ontolojik ve epistemolojik bir zeminle sıkı bir şekilde ilişkilidir. Bu temel felsefi ön kabuller, bilimsel bilgiyi anlama ve sosyal gerçekliği yorumlama biçimimizi belirler. Ontoloji, varlık ve varlığın doğasıyla ilgilenirken, epistemoloji bilginin kökeni, doğası ve sınırlarıyla ilgilenmektedir (Neuman, 2020, s. 45). Araştırmacılar, çalışmalarını bu temellere dayandırarak yönlendirirler ve bu önemli felsefi konuları göz önünde bulundurarak araştırma tasarımı, veri toplama yöntemlerini ve sonuçların yorumlanmasını şekillendirirler. Örneğin, bir araştırmacı yapısal bir bakış açısına sahipse, sosyal gerçekliği yapıların ve ilişkilerin karmaşıklığı içinde anlamaya çalışabilir. Ancak, her araştırma belirli bir ontolojik ve epistemolojik temele dayanır ve bu temeller araştırmanın derinliği ve kapsamını büyük ölçüde etkilemektedir.

Bu tez, bireyler arasındaki iletişim farklılıklarını ve çatışmalarını anlamak için nitel araştırma yöntemini kullanmaktadır. Nitel araştırma, bireylerin deneyimlerini, inançlarını, tutumlarını ve algılarını anlamak için kullanılan bir araştırma yaklaşımıdır (Creswell, 2014, s. 26). Bu yöntem, katılımcıların doğal ortamlarında yapılan gözlem ve görüşmeleri içermektedir, böylece derinlemesine anlayış ve açıklama sağlamayı amaçlamaktadır (Merriam, 2009 , s. 43).

Sosyal hayat içindeki fenomenlere odaklanan ve bunları değiştirmeden incelemeye çalışan nitel araştırma, modern toplumun karmaşıklığını anlamak için geniş bir perspektif sunar. Bu yaklaşım, sosyal gerçekliğin karmaşıklığını ve çeşitli bakış açılarını göz önünde bulundurarak derinlemesine inceler ve ayrıca değişen problemlerin algısına odaklanır, böylece nitel araştırmanın dinamik doğasını vurgular (Baltacı, 2019, s. 370).

Araştırmanın katılımcıları, üniversite öğrencileri ve ergen kardeşlerdir. Bu gruplar arasındaki iletişim farklılıklarını ve çatışmalarını anlamak için yarı yapılandırılmış görüşmeler yapılmıştır. Görüşmeler, katılımcıların deneyimlerini, düşüncelerini ve hissettiklerini anlamak için kullanılmıştır. Bu görüşmeler, araştırmacının katılımcıların perspektiflerini daha iyi anlamasına ve araştırma sorularına yanıt bulmasına yardımcı olmuştur.

Fenomenolojik yaklaşım, araştırmanın temelinde yer alır. Bu yaklaşım, katılımcıların deneyimlerini anlamak için kullanılır ve araştırmacının katılımcıların iç dünyalarına

derinlemesine dalmasını sağlar. Araştırmacılar, bir fenomeni ele alırken genellikle tüm katılımcıların ortak deneyimlerine odaklanırlar. Fenomenolojinin temel hedefi, bireysel deneyimleri genel bir bakış açısına indirgemektir. Nitel araştırmacılar, insan deneyimlerinin bir parçası olan fenomenleri tanımlamaya çalışırlar. Bu fenomenler, uyku problemleri, dışlanma, öfke, üzüntü veya bir ameliyat geçirme gibi çeşitli durumlardan oluşabilir. Fenomenoloji, temelde deneyimin veya yaşam dünyasının incelenmesidir. Araştırmacılar, fenomeni yaşamış olan kişilerden veri toplar ve tüm bireyler için deneyimin özünü yansıtan kapsamlı bir tanım geliştirmeye çalışırlar (Kıral, 2021, s. 93). Fenomenolojik yaklaşım, katılımcıların deneyimlerini olduğu gibi kabul eder ve araştırmacıya, katılımcıların dünyasını kendi bakış açılarıyla anlamaya çalışma fırsatı verir. Bu şekilde, araştırmacı, katılımcıların deneyimlerine daha derinlemesine ulaşabilir ve bu deneyimlerin temelindeki anlamları daha iyi anlayabilmektedir.

Bu bağlamda, "Kuşaklar Arası Çatışmadan Kuşak İçi Çatışmaya: Üniversite Öğrencileri ve Ergen Kardeşleri Arasındaki İlişki" başlıklı tezde, fenomenolojik yaklaşım kullanılarak katılımcıların deneyimleri doğrudan ele alınmıştır. Araştırmanın odak noktası, üniversite öğrencileri ile ergen kardeşleri arasındaki ilişkilerde ortaya çıkan çatışma ve uyumun derinlemesine anlaşılmasıdır. Fenomenolojik yaklaşım, bu ilişkilerdeki katılımcıların deneyimlerini olabildiğince net bir şekilde tanımlamayı amaçlamaktadır. Bu yaklaşımın kullanımı, katılımcıların deneyimlerini olduğu gibi kabul etmek ve onların bakış açılarıyla ilişkilerini anlamaya çalışmak anlamına gelmektedir. Dolayısıyla, tezdeki fenomenolojik analiz, katılımcıların deneyimlerini daha derinlemesine anlamak ve bu ilişkilerin temelindeki anlamları daha iyi çözümlemek için bir araç sağlamaktadır.

2.1.1. Araştırmanın Katılımcı Grubu ve Veri Toplama Süreci

Bu çalışmanın örneklemini oluştururken amaçlı örnekleme (purposeful sampling) stratejisini benimsenmiştir. Amaçlı örnekleme, araştırmacının belirli bir amacı veya teorik çerçeveyi destekleyen özelliklere sahip bireyleri seçmek için kullanılan bir yöntemdir (Patton, 2002). Bu strateji, araştırmanın temel sorularını yanıtlamak için en uygun katılımcıları seçmeyi ve derinlemesine anlayış sağlamayı amaçlar (Marshall & Rossman, 2021, s. 25). Üniversite öğrencileri ve ergen kardeşler arasındaki ilişkiyi incelemek için bu örnekleme stratejisini seçtim çünkü bu gruplar, kuşak içi çatışmaların

önemli bir örneğini sunmaktadır. Araştırma kapsamında 10 üniversite öğrencisi ve 10 ergen kardeş ile görüşmeler gerçekleştirdim. Katılımcılarım Sakarya ve Hatay illerinden seçilmiştir. Bu örnekleme stratejisi, araştırmanın odak noktasında yer alan kuşak içi çatışmaları anlamak için özellikle uygun gözükmetedir.

Amaçlı örnekleme stratejisinin seçilmesinin temel nedeni, araştırmanın odak noktasındaki belirli sosyal dinamikleri ve etkileşimleri derinlemesine anlamaya yönelik bir amaç taşımasıdır. Üniversite öğrencileri ile ergen kardeşler arasındaki iletişim tarzları, değer çatışmaları ve sosyal etkileşimlerin incelenmesi, kuşak içi çatışmaların nasıl şekillendiğini anlamak için önemli bir fırsat sunmaktadır. Bu örnekleme stratejisi, araştırmanın teorik çerçevesine ve literatüre dayalı olarak seçilmiş olup, elde edilen bulguların anlamını derinleştirmeyi hedeflemektedir.

Çalışmaya dahil edilen katılımcılarda aranan ölçütler şu şekildedir:

- i. Üniversiteli öğrencilerin ergen yaşlarında liseye giden bir kardeşinin olması,
- ii. Liseli ergenlerin üniversiteye giden ağabey/ablalarının olması,
- iii. Üniversiteli ağabey/ablanın 24 yaşını geçmemiş olması,
- iv. Ergen kardeşlerin 17 yaşını geçmemiş olması,

Araştırma sürecinde çeşitli metodolojik ve pratik zorluklarla karşılaşmıştır. Öncelikle, mülakatta kullanılan soruların bazıları değiştirilerek hassasiyetle seçilmiştir. Bu süreçte, ergen kardeşler ile iletişim kurmakta zaman zaman zorluklar yaşanmış olup, ergenlik dönemine özgü çeşitli davranış ve düşünce farklılıkları nedeniyle sorular yüksek hassasiyetle seçilmiştir. Bu olgu, ergenlerin kendilerini rahat ve anlaşılmış hissetmeleri ve araştırmamın kapsamının sınırlarında kalması amacıyla yapılmıştır.

Ergenlerin yanı sıra üniversite öğrencileri ile yapılan görüşmelerde de yaşanan iletişim sorunları, veri toplama sürecine etki etmiştir. Nitekim, üniversite öğrencilerinden biri kardeşine ulaşamadığı için, diğeri ise yaş sınırlarını aşması nedeniyle araştırmaya dahil edilmemiştir. Ayrıca, bir kişi ile verimli iletişim kurulamadığından dolayı görüşmesi araştırma dahilinde değerlendirilmemiştir. Bu nedenlerle toplamda 3 kişi araştırma kapsamı dışında bırakılmıştır. Sonuç olarak, her iki gruptan da 10 kişi olmak üzere, toplamda 20 kişinin verileri araştırmaya dahil edilmiştir.

Araştırmanın bir diğer önemli süreci ise verilerin toplanması ve kayıt altına alınmasıdır. Görüşmelerin bir kısmı yüz yüze, bir kısmı ise telefon üzerinden görüntülü olarak gerçekleştirilmiş; bütün katılımcılardan gerekli izinler alınarak görüşmeler kayıt altına

alınmıştır. Bu yöntem, verilerin doğruluğunu ve güvenilirliğini artırmak amacıyla tercih edilmiştir.

Araştırma boyunca, tüm süreçler titizlikle ve profesyonel bir yaklaşım sergilenerek yürütülmüştür. Karşılaşılan zorluklara rağmen, soruların dikkatle seçilmesi ve uygun iletişim yollarının kullanılması, araştırma sonuçlarının güvenilirliğini artırmıştır. Katılımcılarla iletişimde yaşanabilecek olumsuzlukları en aza indirgeyerek, veri toplama sürecinin verimliliği maksimize edilmeye çalışılmıştır. Bu bağlamda, ergenler ve üniversite öğrencilerinin özgün ihtiyaç ve durumları göz önünde bulundurularak, araştırmanın amacına ulaşmasında büyük özen gösterilmiştir.

2.1.2. Veri Toplama Teknikleri

Araştırmanın temel problemi çerçevesinde, ilk aşamada kapsamlı bir literatür taraması gerçekleştirilmiştir. Literatür taraması, mevcut bilgi ve çalışmaların analizi yoluyla araştırma sorusunun netleştirilmesi ve literatürdeki boşlukların belirlenmesi amacıyla kritik bir aşama olarak kabul edilmiştir. Bu süreç, araştırmanın teorik çerçevesini oluştururken temel kavramların ve teorilerin tanımlanmasına katkıda bulunmaktadır (Creswell, 2014, s. 84). Tez konusuna ilişkin olarak, kuşaklar üzerine yapılmış mevcut araştırmalar ayrıntılı bir şekilde incelenmiş ve elde edilen bilgiler, kavramsal çerçeve bölümünde kullanılmak üzere sistematik bir şekilde analiz edilmiştir.

Araştırmanın uygulama aşamasında, nitel araştırma yöntemleri arasında yer alan derinlemesine görüşme tekniği kullanılarak, mülakatlarda yarı yapılandırılmış görüşme formu uygulanmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme, nitel araştırmalarda sıklıkla kullanılan esnek ve derinlemesine bilgi elde etmeye yönelik bir veri toplama tekniğidir. Bu teknik, araştırmacıya belirli bir konuyu derinlemesine keşfetme olanağı sunarken, katılımcılara da kendi deneyim ve görüşlerini detaylı bir şekilde ifade etme fırsatı vermektedir. (Kvale, 1994). Bu doğrultuda hem üniversite öğrencileri hem ergen kardeşleri için ayrı ayrı görüşme formları hazırlanmıştır. Her görüşme formunda 15’şer soru bulunmaktadır. Görüşme esnasında görüşmecilerden ses kaydı için izin alınmıştır.

2.1.3. Verilerin Analizi

Veri analizi, sosyolojik araştırmaların merkezinde yer alır. Araştırmacılar, uygun veri analiz tekniklerini kullanarak, toplumsal dünyayı ve fenomenlerin çeşitli yönlerini daha

iyi anlayabilmektedirler. Bu sayede, ham verilerden anlamlı sonuçlar ve içgörüler elde ederek sosyal sorunları kavrama ve bu sorunlara çözüm üretme sürecinde daha bilinçli kararlar verebilmektedirler (Suveren, 2022, s. 105). Araştırmada veri analizi süreci, nitel araştırma yöntemlerinden içerik analizi ve tematik analiz teknikleri kullanılarak gerçekleştirilmiştir. İçerik analizi, metinler, konuşmalar, belgeler ve diğer iletişim formlarında yer alan anlamları sistematik ve objektif bir şekilde incelemeyi amaçlayan bir yöntemdir (Krippendorff, 2019). Tematik analiz ise nitel verilerden anlamlı temalar ve desenler çıkarmak için kullanılan esnek ve kapsamlı bir analiz yöntemidir (Braun & Clarke, 2006, s. 6). Bu yöntemde, veriler dikkatlice incelenir ve anlamlı bilgi parçaları belirlenir, ardından bu parçalar daha geniş temalar altında sınıflandırılır. Tematik analiz, araştırmacının verilerdeki karmaşık ilişkileri ve desenleri anlamasına yardımcı olur. Bu analiz yöntemleri, toplumsal dünyayı ve fenomenleri daha iyi anlamak amacıyla, toplanan ham verileri yapılandırılmış ve anlamlı bilgilere dönüştürme sürecinde kritik öneme sahiptir. Çeşitli veri türlerinin doğrudan kullanılması, araştırma bulgularının daha geniş bir perspektifte değerlendirilmesine ve toplumsal fenomenlerin daha iyi anlaşılmasına katkıda bulunmuştur. Tezimde, üniversite öğrencileri ve ergen kardeşler için ayrı ayrı analizler yapılmıştır. Değerlendirme bölümünde, bu analizler karşılaştırılarak yorumlanmıştır.

2.1.4. Araştırmanın Sınırlılıkları

Araştırmanın sınırlılıkları şu şekildedir sıralanmıştır:

- i. Araştırma konusu, oluşturulan kavramsal çerçeve ve derinlemesine görüşme tekniği ile sınırlı tutulmuştur.
- ii. Araştırma; Sakarya ve Hatay illerinden görüşmelerle sınırlandırılmıştır.
- iii. Araştırma iki gruba sınırlandırılmıştır.
- iv. Araştırma aynı kuşaktan bireyler olmak üzere sınırlandırılmıştır.
- v. Araştırmanın ilk grup olan üniversite öğrenciler 19 ile 23 yaş arasında sınırlandırılmıştır.
- vi. Araştırmada ikinci grup olan ergenler 16 ile 18 yaş arasında sınırlandırılmıştır.
- vii. Araştırma 10 üniversiteli ağabey/abla, 10 ergen ile sınırlandırılmıştır.
- viii. Araştırma ergen görüşmecilerin liseli olması ile sınırlandırılmıştır.
- ix. Araştırma ağabey/ablanın üniversitede olması ile sınırlandırılmıştır.

- x. Araştırmada ergen 6 kadın, ergen 4 erkek ve 6 üniversiteli abla, 4 üniversiteli ağabey ile sınırlandırılmıştır.

2.2. Araştırmanın Bulguları

2.2.1. Demografik Bilgileri

	YAŞ	CİNSİYET	EĞİTİM DURUMU
E1	16	Erkek	Lise
E2	16	Kadın	Lise
E3	17	Kadın	Lise
E4	17	Kadın	Lise
E5	17	Erkek	Lise
E6	17	Kadın	Lise
E7	16	Kadın	Lise
E8	16	Erkek	Lise
E9	16	Kadın	Lise
E10	17	Erkek	Lise

Tablo 1: Ergen Kardeşlerin Demografik Bilgileri

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

	YAŞ	CİNSİYET	EĞİTİM DURUMU
Ü1	21	Kadın	Üniversite
Ü2	23	Erkek	Üniversite
Ü3	21	Erkek	Üniversite
Ü4	22	Kadın	Üniversite
Ü5	21	Kadın	Üniversite
Ü6	22	Erkek	Üniversite
Ü7	23	Erkek	Üniversite
Ü8	22	Kadın	Üniversite
Ü9	19	Kadın	Üniversite
Ü10	22	Kadın	Üniversite

Tablo 2: Üniversiteli Ağabey/Ablanın Demografik Bilgileri

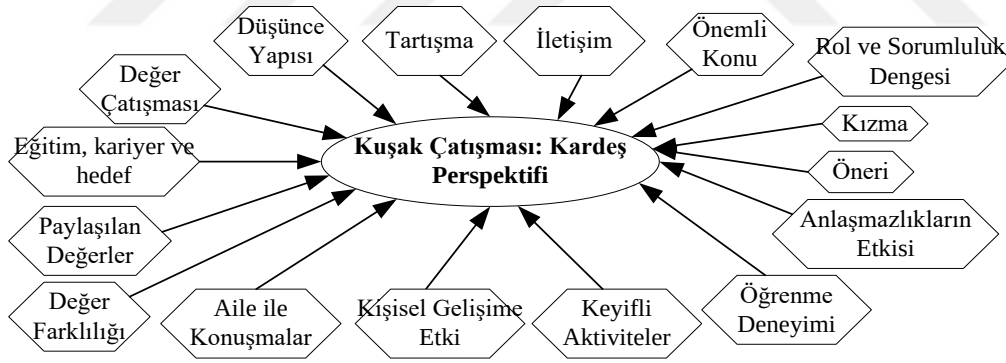
Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

2.2.2. Ergen Kardeş Temaları

Açık kodlamada elde edilen kodlar birleştirilerek alt temalar elde edilmiştir. Daha sonra elde edilen alt temalar gruplandırılmış ve üst düzey soyutlama yapılarak ana eksen kodları geliştirilmiştir. Eksen kodlarındaki ağırlıklarına göre kodlamalarda seçicilik uygulanmıştır. Alt kategorilerin birleştirilmesiyle seçici kodlamalar oluşturulmuştur. Alt temalar aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Seçici kodlama işlemi temelde açık kodlama ile elde edilmiş kategorinin eksen kodlaması ile birleştirilmesi anlamına gelir. Açık kodlama ile elde edilmiş 62 alt tema birbiriyle ilişkilendirilerek eksen kodları oluşturulmuştur. Bulgularda gösterildiği üzere 16 ana tema geliştirilmiştir. Ardından üst düzey soyutlama süreci ile 16 ana temanın yoğunlaştığı merkezi bir kategori belirlenmiştir.

Tüm bu süreç sonucunda elde edilen alt temalar (62 adet) ve ana temalar (16 adet) belirlenen merkezi kategori etrafında birleştirilmiştir. İçerik analizi yöntemiyle oluşturulan ana tema olan **Kuşak Çatışması: Kardeş Perspektifi** kavramı eğitimsel olarak tanımlanmıştır.

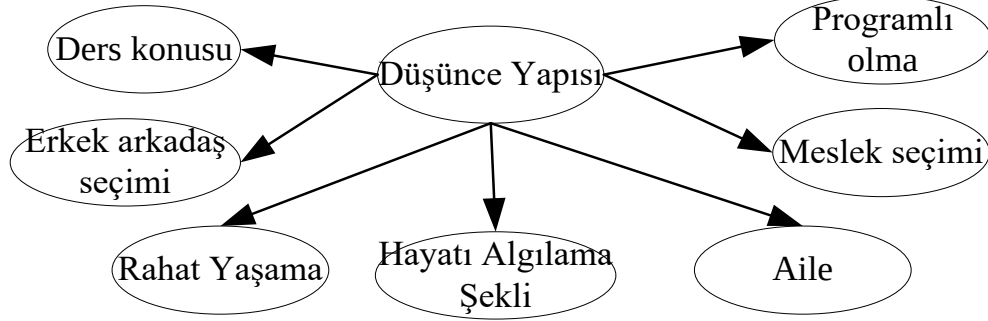

Şekil 1: Kuşak Çatışması: Kardeş Perspektifi

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

2.2.2.1. Düşünce Yapısı Teması

Düşünce Yapısı teması içerisinde 7 alt tema yer almaktadır.

Şekil 2: Düşünce Yapısı

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Katılımcıların, kuşaklar arası çatışmadan kuşak içi çatışmaya: Üniversite öğrencileri ve ergen kardeşleri arasında bir karşılaştırma bağlamında incelenmesine dönük olarak **“S1: Sizin ve büyük kardeşinizin düşünce yapısı arasında farklılıklar olduğunu düşünüyor musunuz? Bunlar nelerdir?”** sorusuna karşılık 7 alt tema oluşmuştur.

Bunlardan objektif olduğunu düşünen katılımcılar şu ifadeleri kullanmışlardır.

“E1-Görüşmeci-1: Düşünüyorum evet mesela ders konusunda farklı bakıyoruz birbirimize ben bu mesleğin daha iyi olduğunu düşünüyorum ama başka bir mesleğin daha iyi olduğunu düşünüyorum benim. Ben mesela muhasebe istiyorum o ise bilgisayar mühendisi olmamı istiyor. Ama benim ilgi alanım o yönde değil. Bu konuda farklı düşünüyoruz.”

“E4: Evet düşünüyorum, özellikle de bence meslek adına olabilir. Mesela işte seçeceğin meslek hakkında bana farklı düşünceler verebilirler. Yani ya da benim düşüncemi onaylamayabilirler. Bu konuda çok tartışabiliriz. Başka dediğim gibi hayatım alacağım kişi için de olabilir. Erkek arkadaşım ve özel hayatım konusunda düşüncelerimiz farklılaşıyor.”

“E5: Evet düşünüyorum ben aslında hayatı daha rahat yaşamak istiyorum ama büyük kardeşim benim daha sorumlu davranmam gerektiğini söylüyor bu konuda tartışmalarımız oluyor. Yani ben rahatım, kasmıyorum o kadar bu hayatı. O her şeyi fazla kasiyor. Bence hayat bu kadar ciddiye alınmamalı. Bazı şeyleri zorlamanın her şeyi kafaya takmanın manası yoktur.”

“E6: Dünya farklılıklarımız var. Şahsen benim gibi bir ergen psikolojisiyle 23 yaşında olgun bir bireyin düşünceleri aynı olamaz. Ortak olduğumuz noktalar da var

tabi ki ama çoğunlukla fikirlerimizin çarpıştığı nokta aile konusunda oluyor. Ben biraz kuduruk bir insan olduğum için yaramaz. O yüzden çok fazla çatışma yaşıyoruz yani.”

“E7: Düşünüyorum, çünkü yani onun doğduğu ve gördüğü şeyle benim gördüğüm şey aynı değil. Bir yıl bile olsa arada çok şey oluyor. Ablamla aramda 5 yıl var. 5 yılda çok şey oluyor mesela. 18’den büyük olduğu için daha çok gördüğü şey var ilk çocuk olduğu için daha çok farklı davranılmıştır. Aile büyüklerinden falan öyle düşünüyorum yani. Yani daha çok şey görmüş. Yani daha akıllı olabilir. Hani o daha boyutlu düşünüyor, daha ileriye düşünüyor. Hani böyle daha çok görmüş biri oluyor.”

“E8: Düşünüyorum evet ya mesela ben biraz daha böyle biraz daha ağırlığım var. Hani biraz daha yavaş yapıyorum ama ablam biraz daha sabırsız hemen olsun istiyor. O yüzden o biraz daha hayatı hızlı yaşarken ben biraz daha ağırdan alma düşüncesiyle yaşıyorum. O biraz daha hani plan program yapıp o plan programına hızlıca uysa da ben bazen boşluklar oluşturabiliyorum mesela yani. Biraz daha nasıl diyeyim. Düşünce yapım biraz daha üşengeçliğe giriyor. Yani biraz daha yaşım var ama istersem yaparım istemezsem yapıyorum. Ablam da öyle bir şey yok. O bayağı düzenli, disiplinli biri ben öyle olmak istemiyorum.”

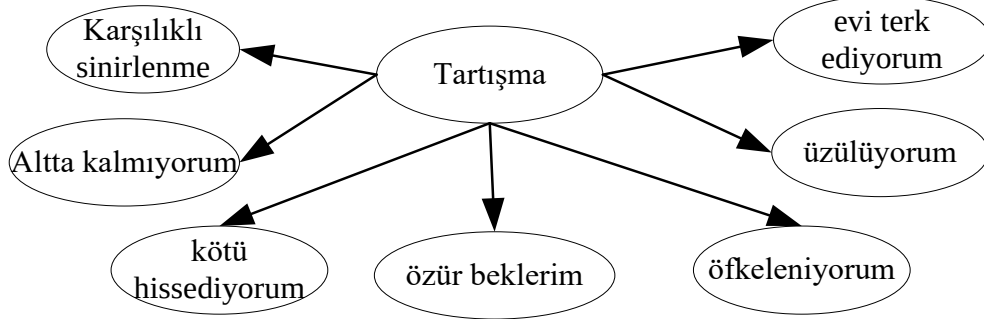
“E9: Aslında çoğu konuda benzer düşünüyoruz ama sanırım hayatı algılama biçimimiz farklı ben biraz daha rahat düşünebilirken o biraz daha kaygılı ve paranoyak davranıyor. Mesela gelecekle ilgili konular onun gerilmesine sebep oluyor ama benim için o kadar da gergin konular değil.”

“E10: Evet var. Hatta çok farklıyız o hayata çok ciddi bakıyor. Ben bu kadar takmıyorum hayatı bu konuda farklı düşünüyoruz. Okulu, aileyi her şeyi ciddiye alıyor. Bende düşünüyorum ama onun kadar değil. Abartı olan şeyleri sevmem. Bazen eğlenmek, rahat olmak gerekiyor.”

Ailedeki büyük abinin, büyük kardeşin düşünce yapısı arasında farklılıklar olduğuna dair incelemede; çoğunlukla yaşam tarzları konusunda farklılar öne çıktığı görülmektedir. Özellikle meslek seçimi, hayatı algılama şekli abi/abla ile kardeş arasında düşünce yapılarında farklıları öne çıkarmaktadır. Diğer yandan rahat yaşama ile birlikte ders çalışma konusu ve programlı yaşama konusunda büyüklerin ikazlar ve kardeşlerin tepkileri olduğu ortaya çıkmaktadır.

2.2.2.2. Tartışma Teması

Tartışma teması içerisinde 7 alt tema yer almaktadır.

Şekil 3: Tartışma

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Katılımcıların, kuşaklar arası çatışmadan kuşak içi çatışmaya: Üniversite öğrencileri ve ergen kardeşleri arasında bir karşılaştırma bağlamında incelenmesine dönük olarak “**S2: Peki büyük kardeşinle tartıştığında nasıl hissediyorsun, nasıl tepki veriyorsun?**” sorusuna karşılık 7 alt tema oluşmuştur. Bunlardan objektif olduğunu düşünen katılımcılar şu ifadeleri kullanmışlardır.

“E-Görüşmeci-1: Yani karşılıklı sinirleniyoruz, birbirimize alttan arıyorum. Ben genellikle saygı duyuyorum. Bende sinirleniyorum bazen yanlış tepki veriyorum ama onu seviyorum ve alttan almaya çalışıyorum. Tartışmayı sevmiyorum. Sinirli ve kötü hissetsem de belli fazla belli etmiyorum.

“E2: Yani altta kalmıyorum bende cevabını veriyorum. Bilmiyorum, bazen kötü hissediyorum bazen normal. Yani o çok da umurunda olmuyor bazen. Evet, çoğu zaman olmuyor. Çünkü ikimiz aynı odada olduğumuz için tekrar bir araya geleceğimizi biliyorum. Barışırız bir şekilde. Kardeşiz sonuçta.”

“E3: Yani ben anlamasını isterim ama tabi eğer haklıysam bir özür beklerim büyük olsa da büyük olsa da bir özür beklerseniz nasıl hissediyorsun onunla tartıştığında. Üzülürüm çünkü hani ablam, sonuçta onunla birbirinize bir şeyler paylaşıyoruz falan anladım.”

“E4: Ben çok kırılıyorum. Özellikle kendimi böyle anlaşılmıyor gibi hissediyorum. Kimse beni anlamıyor gibi hissediyorum sonra? Dışlanmış gibi sadece bütünü sevgi ilgi onlara varmış gibi. Aynen ya da benim düşüncelerimin aile için bir önemi olmadığını düşünüyorum. Ben küçük kardeş olduğum için.”

“E5: Bazen öfkeleniyorum bazen de ona hak veriyorum öfkelenmediğim yerlerde bana sürekli karışmasını istemiyorum ona hak verdiğim zamanda onun aslından benim iyiliğimi düşündüğü aklıma geliyor. Yani açıkçası üzülürüm biraz belli etmesem de. Benim tepkim ona bağlı bana nasıl yaklaşırsa genelde öyle yaklaşmaya çalışıyorum.”

“E6: Açıkçası ablam benim için ailenin en değerlerinden biridir. Çünkü beni anladığını düşündüğüm tek kişi ailede onlar. Ondan dolayı çatıştığımızda tabii ki de üzülürüm. Çünkü benim ablam kırıncı konuşur. Yani bayağı sert bir şekilde konuşur. Bundan dolayı üzülürüm ama ben de aynı şekilde. Yani ben de sert bir insan olduğum için ben de aynı şekilde sert bir tepki verdiğim için çoğunlukla çok büyük kavga ederiz. Yani anladım, teşekkür ederim.”

“E7: Ya biz çok tartışıyoruz zaten ya ben o bana vurabiliyor mesela ben ona vuramıyorum. Ne bileyim böyle çok kötü hissediyorum kendimi tartıştığımızda bile zaten biz direkt barışıyoruz. Tepki genelde evi terk etmek oluyor. Sinirleniyorum sonra üzülüyorum ama.”

“E8: Ya ablam mı beni tartıştığımızda genelde şöyle oluyor, yani hani tartışmamız o kadar uzun sürmüyor. Böyle 1-2 saat sonra hemen barışmış oluyoruz zaten çok uzun sürmüyor ama tartışma esnasında hani bağırma çağırma yok. Gayet hani biraz daha sakince tartışıyoruz. Kırmadan etmeden ben elimden geldiğince zaten sakın kalıp hani ablamı üzmemeye çalışıyorum. Hani arada üzülürse de biraz daha gönlünü alma tarafında ben biraz kötüyüm ama o yine de anlıyor gönlünü almaya çalıştığımı. Bu konuda sıkıntımız yok hemen çözmeye çalışırız.”

“E9: Onunla çok tartışmayız ama tartıştığımızda kötü hissediyorum tabi ki üzülüyorum onunla kavga etmek hiç hoşuma gitmiyor, iyi anlaşıyoruz normalde bir de tartışınca daha kötü oluyor. Verdiğim tepki genelde susmak oluyor sessizliği tercih ediyorum, sakinleşince onun yanına gidip konuşuyorum.”

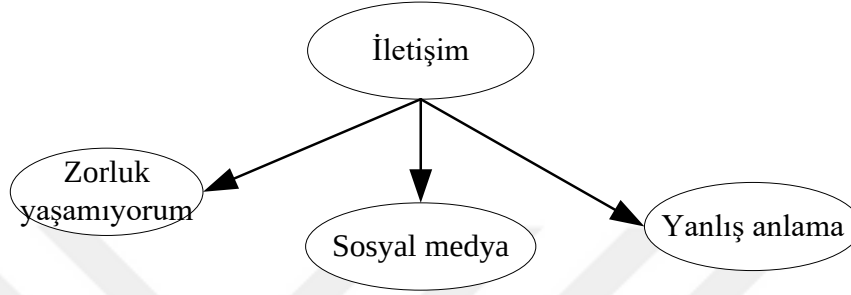
“E10: Genelde iyi anlaşmakla beraber tartışmalarımız oluyor. Onun genel abartmasından oluyor her şeyi beni, benden fazla takıyor ona sinirleniyorum. Alttan almaya çalışıyorum genelde ama sınırını aşarsa benim de tepkim sert oluyor. En sonunda üzülüyorum çünkü ailede beni anlayan tek kişi. Onunla aram iyi olmadığında kendimi yalnız hissediyorum.”

Ailede abi ile tartıştığında nasıl hissetme ve tepki verme konusuna dair incelemede; çoğunlukla üzüldükleri öne çıkmaktadır. Bunun yanı sıra kendisini hissettiği öfkelenmediğini belirten katılımcılarda çoğunluktadır. Tepki olarak karşı verme yani alttan almadığını,

karşılıklı sinirlenmelerin olduğunu ifade etmişlerdir. Bir diğer ise evi terk ettiğini de belirtmektedir.

2.2.2.3. İletişim Teması

İletişim teması içerisinde 3 alt tema yer almaktadır.

Şekil 4: İletişim

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Katılımcıların, kuşaklar arası çatışmadan kuşak içi çatışmaya: Üniversite öğrencileri ve ergen kardeşleri arasında bir karşılaştırma bağlamında incelenmesine dönük olarak “**S3: Peki iletişimde hangi zorluklarla karşılaşıyorsun?**” sorusuna karşılık 3 alt tema oluşmuştur. Bunlardan objektif olduğunu düşünen katılımcılar şu ifadeleri kullanmışlardır.

“E-Görüşmecisi-1: Şu okulu konusunda meslekle alakalı dediğim gibi en başta bu konuda zorluk çekiyorum. Beni yanlış anladığımı düşünüyorum ben telefonla bilgisayarla oynuyorum diye meslek alanında da bunu sevebileceğimi düşünüyorum ama öyle değil.”

“E2: Hani iletişim konusunda genelde iletişimde bir sorun yaşıyoruz. Yani mesela bir şey anlatmaya çalışıyorsam onu göstererek de anlatırım ya da başka şekiller de hani örneklerle gösteririm o şekilde anlatmaya çalışırım. İletişimde sıkıntı yaşadığımız genelde sosyal medya oluyor. Instagram da Tik tok da bir şeyler göstermeye çalışıyorum anlamıyor ve sinirleniyorum. Sosyal medya konusunda biraz geride kaldığını düşünüyorum. İletişimde sıkıntı yaşadığımız genelde sosyal medya oluyor. Instagram da Tik tok da bir şeyler göstermeye çalışıyorum anlamıyor ve sinirleniyorum. Sosyal medya konusunda biraz geride kaldığını düşünüyorum.”

“E3: Şu şekil yani çoğu zaman iletişim kuramıyoruz. Böyle o farklı bir kafa yapısında, düşünce yapısında ben daha farklı, o daha çok yani hemen olsun garantici

şeyinde ama ben daha çok hayat salmışım. Bu yüzden pek anlaşıyoruz. Ondan sonra tercih diye bir şey ikinci bir soru vardı.: He yani az beni anlamasını isterim. Aslında biraz daha hani empati duygumuzun gelişmesini birbirimizi arasında şey yapmasını birbirimizi anlamamızı isterim.”

“E5: Çok zorluklarla karşılaşmıyorum bazen bizim kuşağa ait bazı kelimeler ve cümlelerde anlaşmazlık oluyor. Bence büyüklerinde farklı iletişim yollarını araması lazım bizim tarz bana göre iyi hem kolay hem de hızlı. Sosyal medya diline hâkim değil bir şeyler söylüyorum anlamıyor.”

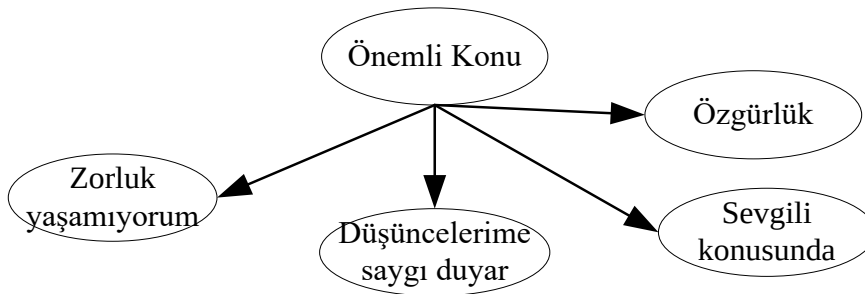
“E7: Ya genelde iyi iletişim kurabiliyoruz aslında. Çok nadir zorluk çekiyoruz. Oda şu alanda oluyor bazen ben bir konuda diretiyorum galiba. Oda artık anlayışlı olmaktan zorba birine dönebiliyor. O sırada karşılıklı algılarımız kapanıyor galiba. O an iletişimde zorluk çekebiliyoruz. O benden kaynaklı olabilir.”

“E8: Ya valla hiç olmadı. Yani ben ablamla gayet iyi iletişim kuruyorum. Çünkü o baya anlayışlı oluyor genelde ben hani konuşsam da o hemen o tamam seni anladım diyor. Zorlama hani falan yaptığı da oluyor iyi anlaşıyoruz yani.”

Ailede abi ile iletişim konusuna dair incelemede; çoğunlukla zorluk yaşamadıklarını ifade ettikleri görülmektedir. Diğer yandan sosyal medya konusunda iletişim problemi yaşadıkları da öne çıkmaktadır. Bu durum yanlış anlama olarak da izah edilebildiği söylenebilir.”

2.2.2.4. Önemli Konu Teması

Önemli Konu teması içerisinde 4 alt tema yer almaktadır.

Şekil 5: Önemli Konu

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Katılımcıların, kuşaklar arası çatışmadan kuşak içi çatışmaya: Üniversite öğrencileri ve ergen kardeşleri arasında bir karşılaştırma bağlamında incelenmesine dönük olarak “S4:

Peki sizin için en önemli konularda büyük kardeşinizle anlaşamadığınız oldu mu?”

sorusuna karşılık 4 alt tema oluşmuştur. Bunlardan objektif olduğunu düşünen katılımcılar şu ifadeleri kullanmışlardır.

“E-Görüşmeci-1: Yok olmadı ufak konuları yani çok büyütülecek bir konuda olmadı. Abim saygı duyardım, önemli konularda benim yanımda oluyor genelde. Ufak tefek şeyler için uyarılarda bulunuyor ama onun dışında bana genelde saygı duyuyor.”

“E2: Aile konusunda oldu bence. O aileyi birazcık daha çok düşünüyor ben daha az düşünüyorum. Evet, kendimi ön planda tuttuğum için sorun yaşadık ablamla. Beni aileye göre hareket etmemi istiyor ama ben bunu istemiyorum. İlk önce benim mutluluğum gelmeli.”

“E3: Yani anlaşıyoruz önemli kararlarda ama yani. Nasıl cümleyi toparlasam? Yani anlaşmazlık yaşamayız. Bu konularda birlik oluyoruz. Hatta önemli bir konu olduğunda dire ona koşarım, onun yanımda olması isterim. Oda her şeyi bir kenara bırakıp yanımda olur.”

“E4: Çok oldu. Şöyle dediğim gibi önce meslek ve kariyer adına çok tartışma oldu. Ben farklı seçimlerim olmuştu. Onların hoşuna gitmedi, istemediler. Bu konuda çok tartışma yaşarız. Bu benim için önemli ve hassas bir konu ve bu konuda benim yanımda durmadı.”

“E5: Evet bir keresinde oldu benim kız arkadaşımın olan ilişkiye karıştı ve bu konuda hiç anlaşamadık ben özel hayatıma karışılmasını istemiyorum ve bizi bu konu çok karşı karşıya getirdi. Sonuçta benim hayatım benim kararlarım.”

“E6: Genelde ciddi konular söz konusu olduğunda benim yanımda olur.”

“E7: Genelde sevgili konusu oluyor. Anlam çok güvenmiyor falan öyle yani başka bir şey yok. Benim ilişkilerim konusunda oluyor. Aslında buna karıştığından değil sadece güvenmiyor. Ve önceliğimin o kişi olmasını istemiyor.”

“E8: Hiç olmadı, daha benim işim o kadar önemli bir konu olmadı galiba.”

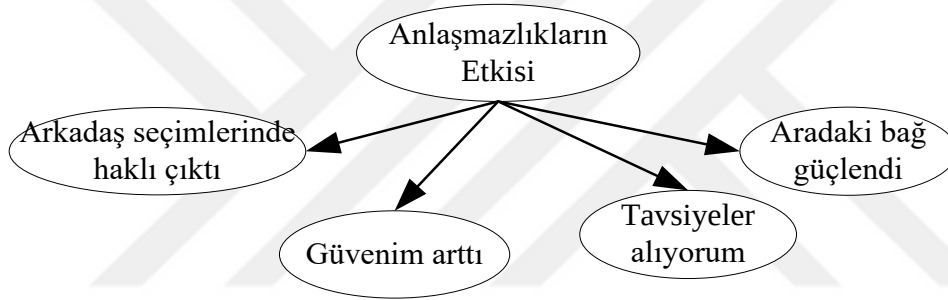
“E9: Benim için en önemli konu özgürlüğüm, bu konuda anlaşamadığımız oluyor gerçekten. Her şeyime müdahale ediyor beni kısıtlıyor, ama ben p değilim ki her şeye onun gibi tepki veremem ya da davranmam. Örneğin okul konusu benim ders çalışma şekline karışıyor ama ben onun gibi çalışmak istemiyorum hatta ben ders çalışmak istemiyorum herkes okul kazanarak zengin olmuyor ben de öyle olabilirim, bunu söylediğimde sadece gülüyor bana beni ciddiye almıyor bile. Bu kırıyor beni.”

“E10: Yani benim için büyük bir olay yok aslında ya da önemli bir olay beni genelde destekliyor. yani benim büyük gördüğüm bir olay yok. Yani benim için önemli olan konularda anlaşmazlık yaşamıyorum. Çok ciddi bir olay yaşanmadı yaşanırsa da yanımda olacağını düşünüyorum.”

Ailede önemli konularda büyük kardeş ile anlaşamama konusuna dair incelemede; çoğunlukla zorluk yaşamadıklarını ifade ettikleri görülmektedir. Diğer yandan sevgili ve özgürlükler konusunda tartışıldığı ifade edilmektedir. Genellikle de düşüncelerine saygı gösterildiği konusunu da belirtilmektedir.

2.2.2.5. Anlaşmazlıkların Etkisi Teması

Anlaşmazlıkların Etkisi teması içerisinde 4 alt tema yer almaktadır.

Şekil 6: Anlaşmazlıkların Etkisi

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Katılımcıların, kuşaklar arası çatışmadan kuşak içi çatışmaya: Üniversite öğrencileri ve ergen kardeşleri arasında bir karşılaştırma bağlamında incelenmesine dönük olarak “S5: **Anlaşmazlıklarınızın ilişkinizde olumlu etkilerini gözlemlediğiniz ya da deneyimlediğiniz bir örnek paylaşabilir misiniz?**” sorusuna karşılık 4 alt tema oluşmuştur. Bunlardan objektif olduğunu düşünen katılımcılar şu ifadeleri kullanmışlardır.

“E-Görüşmeci-1: O sonra diyor ki tamam sen haklısın. Genelde ben sosyal medya takibi konusunda iyiyim bu konularda hep bana soruyor ve o ara aramız iyi oluyor. Genelde kızıyor çok takılıyorum diye ama onun işine yarar bir şeyler verince. Bunun faydalı yanları da var diyor.”

“E2: İşte yani arkadaşlık konusunda ve başka erkek arkadaşlık konusunda oldu. O bana tavsiyeler verdi, ben hani yok dinlemedim. Hayır dedim ya da bu bir sürecin geçmeyeceğini düşündüm. Kötü bir süreç geçirince ama

zamanla onu anladım ve doğruladım. Bu konularda artık ondan tavsiye almaya başladım.”

“E3: Sonrasında artık yeni arkadaşlarımı ablamla tanıştırıyorum önce hani nasıl biri falan gibisinden onu da tanıtıyorum, o da severse öyle arkadaşlık kuruyorum. Ablama bu konuda güveniyorum.”

“E4: Yaşadığın yani biraz düşünmem gerekir. Bilir aslında şu an aklıma gelmiyor. Böyle bir şey yaşanmadı galiba.”

“E5: Daha önce de bahsetmiştim kız arkadaşımın olan ilişkimde anlaşılmadık. Sonra oturup konuşunca aslında söyledikleri doğru gibi geldi ve ilişkimde daha iyi bir deneyim kattı. Bu konuda aldığım tavsiyeler gerçekten işe yaradı.”

“E6: Ben hayatımı ondan öğrendim diyebilirim. Her zaman bana şey derdi işte benim bir ablam yoktu. Ben hep kendim senin bir ablam var sen benden öğren derdi bana doğrusunu yanlış ne ablam öğretti. Hayatımı ondan öğreniyorum.”

“E7: Ben ablamla tartıştığım konularda yanlış yapa yapa aslında bizim aramızdaki bağ daha güçlenmeye başladı.”

“E8: Ya ben mesela sosyal hayata o kadar bağlı değilim ama ablam beni birkaç kere çıkardığında hani baktım, güzel oluyor, iyi oluyor, hak verdim yani tamam dedim kabulüm yani güzel oluyor. O bana bu konuda çok kızıyordu. Sadece bilgisayar, oyun dünyasından diyordu. Haklıymış... dışarıda dünya varmış. Örnek verebileceğim bu var çünkü o Antalya’da yaşıyor. Ben farklı ilde yaşıyorum. O yüzden pek vereceğim bir örnek yok.”

“E9: Anlaşamadığımız ders dışındaki konu arkadaş seçimlerim. Arkadaşlarımı eleştiriyor ve ders çalışmamamın sebebinin onlar olduğunu söylüyordu özellikle bir tanesine çok takmıştı, daha sonra o arkadaşımın başka sebeplerle konuşmadık ve haklı çıktı derslerim yükselmeye başladı, insan seçimlerinde ona güvenimi arttırdı ve beni daha iyi tanıdığını düşünmeye başladım.”

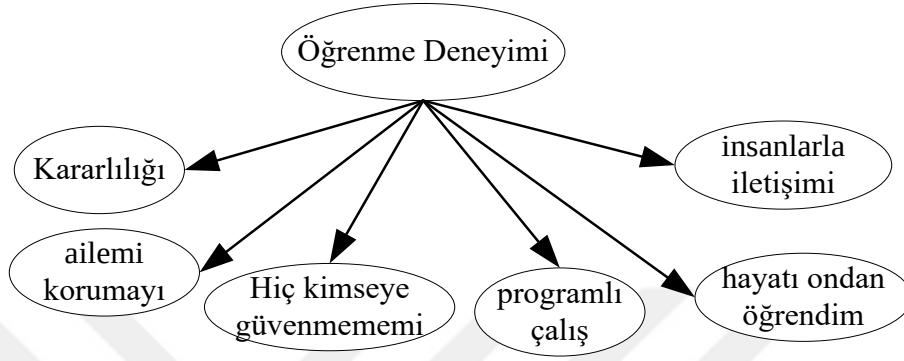
“E10: Anlaşmazlıkların ilişkimize şöyle bir olumlu etkisi oldu artık birbirimizi daha iyi tanıyoruz. Anlaşmazlıklar sayesinde ilişkimiz güçlendi. Şöyle bir örnek verebilirim, ben iletişimim zayıf bir insanım.”

Ailede önemli konularda büyük kardeş ile anlaşamama konusuna dair incelemede; çoğunlukla zorluk yaşamadıklarını ifade ettikleri görülmektedir. Diğer yandan sevgili ve

özgürlükler konusunda tartışıldığı ifade edilmektedir. Genellikle de düşüncelerine saygı gösterildiği konusunu da belirtilmektedir.

2.2.2.6. Öğrenme Deneyimi Teması

Öğrenme Deneyimi teması içerisinde 6 alt tema yer almaktadır.

Şekil 7: Öğrenme Deneyimi

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Katılımcıların, kuşaklar arası çatışmadan kuşak içi çatışmaya: Üniversite öğrencileri ve ergen kardeşleri arasında bir karşılaştırma bağlamında incelenmesine dönük olarak “**S6: Büyük kardeşinden öğrendiğin bir şey oldu mu yani bu deneyim hakkında ne düşünüyorsun?**” sorusuna karşılık 6 alt tema oluşmuştur. Bunlardan objektif olduğunu düşünen katılımcılar şu ifadeleri kullanmışlardır.

“E-Görüşmeci-1: Ondan öğrendiğim yani ailemi korumak ondan öğrendim. Aile konusunda farklılaşıyorduk bazı şeylerin ben bilincinde değildim. Ama bana bu konuda saygı duyup korumam gerektiğini öğretti. Daha önceleri ailem konusunda biraz daha uzaktım sonralarında artık ailenin önemini anladım.

“E2: Öğrendiğim şeyler oldu tabii ki de... Düşünüyüm? Tamam. Yani bana kimseye güvenmememi öğretti ya da arkadaşlık konusunda yapabileceğim şeyleri öğretti. Büyüklerime karşı davranışlarımı öğretti ya da ben bir gün başka bir yere yaşamaya gittiğim zaman yapacaklarımı öğretti. Her konuda bana her zaman yardımcı oldu.”

“E3: Tabii öğrendiğim şeyler oldu. Her şeyde bana yol gösterdi ablam. en basit örnek vereyim derslerimi ben mesela sürekli programsız çalışıyordum. Ben de o sürekli söylediğinde programlı çalıştığımında bana daha çok vakit kalmaya başladı ve bana çok yardımcı oldu ders konusunda.”

“E5: Öğrendiğim çok şey oldu aslında hayata karşımıza bir çok sorunlar ver sıkıntılar çıkıyor her ne olursa olsun bununda bir gün geçeceği ve geride kalacağıydı. Bu kardeşimde bu deneyimi bir çok kez gördüm.”

“E6: Ben hayatımı ondan öğrendim diyebilirim. Her zaman bana şey derdi işte benim bir ablam yoktu. Ben hep kendim senin bir ablam var sen benden öğren derdi bana doğrusunu yanlış ne ablam öğretti. Hayatımı ondan öğreniyorum.”

“E7: Öğrendiğim çok şey oldu arkadaş çevresi konusunda herkese güvenmemi öğretti. Para kazanmayı öğretti, o erken yaşında çalışmaya başladı, bende ondan özenerek erken yaşında okurken çalışmaya başladım. Para kazanmayı öğretti diyebilirim. Şimdi bu yaşında artık para kazanabiliyorum. Parasız kalma korkum yok bir şekilde çalışarak halledebilirim.”

“E8: Kararlılık diyebilirim, azim yani asla vazgeçmeyen bir ablam var yok çünkü yani sonuna kadar gidiyor. Ben biraz daha tembel olduğum için onu öğrendim. Yani öğreniyorum ondan bunları yavaş yavaş. Çok uygulamasam da öğreniyorum. Ona bu konuda çok saygı duyuyorum hiç pes etmiyor hep çabalıyor, hep bir planları var bende ondan bir şeyler kapıyorum.”

“E9: Bana öğrettiği en iyi şey sanırım insanlarla iletişim büyük ihtimalle çünkü o çok sosyal biri gerçek hayatta ama ben onu kadar değilim ve tanımadığım insanlar konuşurken zorlanıyordum ama o bana nasıl konuşma gerektiğini iletişim kurmayı çok güzel öğretti bu konuda çok yardımcı oldu.”

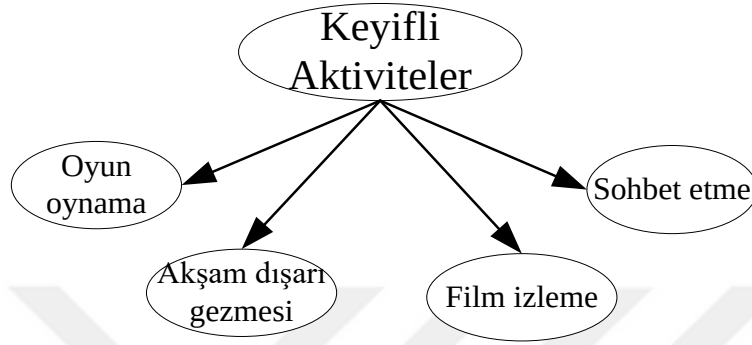
“E10: Evet kesinlikle oldu işte biraz önce diğer soruda bahsettiğim gibi iletişim kurabilmeyi öğrendim. Hayatı yaşama konusunda o biraz daha deneyimli bana bu konuda bilgiler veriyor. Hayal kurmayı ve hayallerimi gerçekleştirmem için yolda yürümeyi öğretti. Ondan öğrendiğim çok şey oldu aslında uygulamaya geçersen hayatımı düzelir.”

Büyük kardeşten öğrenme deneyimi üzerine yapılan incelemede, gençlerin çoğunlukla hayata dair derinlemesine şeyler öğrendiklerini ifade ettikleri görülmektedir. Özellikle sosyal ilişkiler ve arkadaşlık konularında, büyük kardeşlerinin deneyimlerinden yola çıkarak, kimseye hemen güvenmeme gibi ergenlik dönemine özgü dikkatli davranışları geliştirdiklerini belirtmişlerdir. Bunun yanı sıra, büyük kardeşlerin rehberliğinde insanlarla sağlıklı ve etkili iletişim kurma, aileyi koruma ve sahip çıkma gibi değerlerin de öğrenildiği vurgulanmaktadır. Ayrıca, gelecekteki hedeflere ulaşmada kararlılık gösterme, zorluklarla mücadele etme ve sabırlı olma gibi konularda büyük kardeşlerin verdikleri ipuçlarının, ergenlerin gelişim sürecinde önemli bir rol oynadığı

anlaşılmaktadır. Bu öğrenme deneyimi, yalnızca bilgi aktarımı ile sınırlı kalmamakta, aynı zamanda ergenlerin kişisel ve sosyal gelişimlerine de katkı sağlamaktadır.

2.2.2.7. Keyifli Aktiviteler Teması

Keyifli Aktiviteler teması içerisinde 4 alt tema yer almaktadır.

Şekil 8: Keyifli Aktiviteler

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Katılımcıların, kuşaklar arası çatışmadan kuşak içi çatışmaya: Üniversite öğrencileri ve ergen kardeşleri arasında bir karşılaştırma bağlamında incelenmesine dönük olarak “**S7: Büyük kardeşinizle birlikte yapmaktan keyif aldığı aktiviteler nelerdir?**” sorusuna karşılık 4 alt tema oluşmuştur. Bunlardan objektif olduğunu düşünen katılımcılar şu ifadeleri kullanmışlardır.

“E-Görüşmeci-1: Mesela oyun oynarız birlikte... yani genelde oyun oynarız. Maç izleriz hatta aynı takımı tutuyoruz çünkü zevkli oluyor. Bunları onunla yapmaktan çok keyif alıyorum.”

“E2: Yani...Biz oturup sohbet etmeyi daha çok seviyoruz. Bir de akşam saatlerinde dışarı çıkmayı seviyoruz. Bunlar genelde ortak birlikte yaptığınız şeyler.”

“E3: Evet, mesela evde evin boş o zamanlarını ya da boş zamanlarını değerlendirip film izlemek, birlikte hatta temizlik yapmak bile eğlenceli oluyor. Dışarı çıkmak gezmek. “

“E4: Araba yıkamak... Gerçekten bu arada. Sonra beraber aslında bir yerlere gitmek çok hoş oluyor ve beraber yeni keşifler yapmak mesela bir dizi görüyorum ya da bir film görüyorum onlarla işte hani izleyelim mi falan? Ondan sonra beraber onlarla izleriz. Buna çok sevdiğim bir şey. Abim de olsa yine de beraber aslında bayağı bir eğleniriz, Bayağı bir de vakitte geçiririz.”

“E5: En çok keyif aldığımız aktivite yürüyüş yapmak hele de ılık bir hava ve esinti yapıldı mı tam bir terapi gibi oluyor. Beraber geçmiş, geleceği ve planlarımızı konuşur içimizi dökeriz bu benim en keyif aldığım aktivite”

“E6: Var ablam İstanbul’da yaşıyor. Ben İstanbul’a gittiğimde de ablam buraya geldiğinde dışarı çıkarız. Bir kafeye falan gideriz. Ben ona arkadaşlarımın dedikodusunu anlatırım. O bana kendi arkadaşları dedikodusunu anlatır. Sohbet etmeyi severiz, beraber gezeriz, gezmeyi severiz. Kapat gideriz çoğunlukla ya da denize falan öyle bizimki.”

“E7: Geziyoruz. Film falan, film gecesi falan yapıyoruz. Dedikodu yapmak, gezmek, dedikodu yapmak. Bunları ablamla yapmaktan çok keyif alırım.”

“E8: Ortak aktivite... hmm film izleyince beraber çok keyifleniyorum. Onunla yemek yemekten keyif alıyorum. Yüzme olabilir beraber gittiğimizde çok eğleniyoruz. AVM’de takılmak ondan da çok keyif alıyorum.”

“E9: Birlikte film izlemek, sinemaya gitmek ya da konsere gitmeyi çok seviyoruz. İkimizde böyle aktiviteler yapmayı seviyoruz. Özellikle onun sınavları ve benim sınavlarım bittiğinde bu aktiviteleri yapmayı çok seviyoruz.”

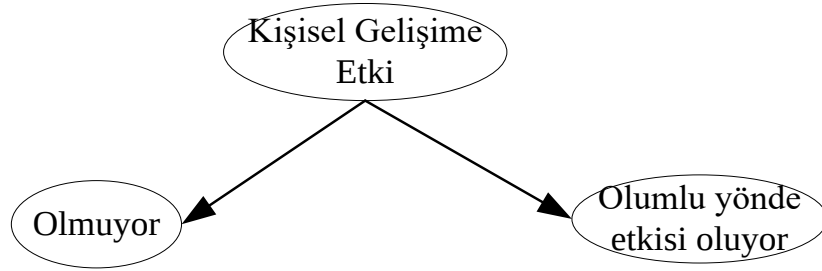
“E10: O üniversitede olduğu için çok bir şey yapamıyoruz. Ama eve gelince evde film falan izlemeyi çok severiz, araba ile gezmeyi severiz, dışarıdan yemek söyleyip yemeyi çok severiz. Böyle yani bu gibi şeyler. Ha bide benim oynadığım oyunları ona öğretiyorum. İlk başta oynamam dese de sonradan o da seviyor benimle oynuyor. Ama oyunlar konusunda iyi değil bir süre sonra sıkılıyoruz oyunda. Oyunda genelde ben kazanıyorum çünkü ben o oyunu biliyorum ona öğretiyorum ama algılayamıyor. Oyunlarla arası iyi değil. Ama başta söylediğim gibi yemek araba söz konusu olunca eğleniyoruz.”

Büyük kardeş ile yapılan keyifli aktiviteler üzerine yapılan incelemede, gençlerin en çok film izleme, dışarı gezmelere gitme ve sohbet etme gibi etkinliklerden keyif aldıkları görülmektedir. Bu aktiviteler, sadece eğlence sağlamakla kalmamakta, aynı zamanda kardeşler arasında duygusal bağların güçlenmesine de katkıda bulunmaktadır. Bunun yanı sıra, birlikte video oyunları oynama, masa oyunları oynama ya da araba yıkama gibi daha fiziksel ve etkileşimli aktiviteler de gençler tarafından keyifli bulunan diğer etkinlikler arasında yer almaktadır. Bu aktiviteler, büyük kardeşlerin küçük kardeşlerine rol model olma sürecini desteklerken, aynı zamanda birlikte vakit geçirmenin getirdiği yakınlık ve güven duygusunu da pekiştirmektedir. Bu tür etkinliklerin, kardeşler arasında güçlü bir

ilişki kurulmasına yardımcı olduğu ve onların sosyal becerilerinin gelişimine de katkı sağladığı ifade edilmektedir.

2.2.2.8. Kişisel Gelişime Etki Teması

Kişisel Gelişime Etki teması içerisinde 4 alt tema yer almaktadır.

Şekil 9: Kişisel Gelişime Etki

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Katılımcıların, kuşaklar arası çatışmadan kuşak içi çatışmaya: Üniversite öğrencileri ve ergen kardeşleri arasında bir karşılaştırma bağlamında incelenmesine dönük olarak “**S8: Büyük kardeşinizle yaşadığınız tartışmanın kişisel gelişiminiz üzerinde etkisi olduğunu düşünüyor musunuz?**” sorusuna karşılık 2 alt tema oluşmuştur. Bunlardan objektif olduğunu düşünen katılımcılar şu ifadeleri kullanmışlardır.

“E-Görüşmeci-1: Yani genelde olumlu yönde oluyor.”

“E2: Evet, mesela diyelim ki hani bir arkadaşına da tartıştım, ben onun hep savunuyorum, hep savunuyorum ama o tersini söylüyor ve en sonda onun haklı çıktığını görüyorum. Bu şekilde de ben hani kimseye güvenmemem gerektiğini öğreniyorum.”

“E3: Yani bence olmuyor çünkü.”

“E4: Ben de ona çıkart göre o an o hatayı yapmaktan kaçınıyorum. O şekilde olumlu yanları da oluyor tabii.”

“E5: Evet oluyordu bazen tartışırken çok sinirleniyorum ve istemeden karşı tarafı kırıyorum sonradan da pişman oluyorum ve bu beni üzüyor buradan çıkardığım ders öfkeyle kalkan zararlar oturur atasözüdür. Kişisel gelişime en iyi katkıyı burada gördüm.”

“E6: Ablamla yaşadığımız tartışmalar kişisel gelişimime etkisi oluyor... Kişisel gelişimime olumlu yönde etki ediyor ablişim.”

“E7: Olmuyor bence yada bazı konularda olabilir çünkü mesela bir şey yapıyorsa o benim yapmamı istemediği için tartışıyorsa bu benim gelişmemi katkı olabilir ve böyle olanlar var galiba. Mesela dışarı çıktığımda gece dışarı çıktığımda ablam kızıyor. Sonuçta hata yaparak büyüyebilirim.”

“E8: Yani ablamla tartışma sonucu ben kesinlikle ama kesinlikle kişisel olarak yani sabrımın daha iyi ileriye gittiğini düşünüyorum.”

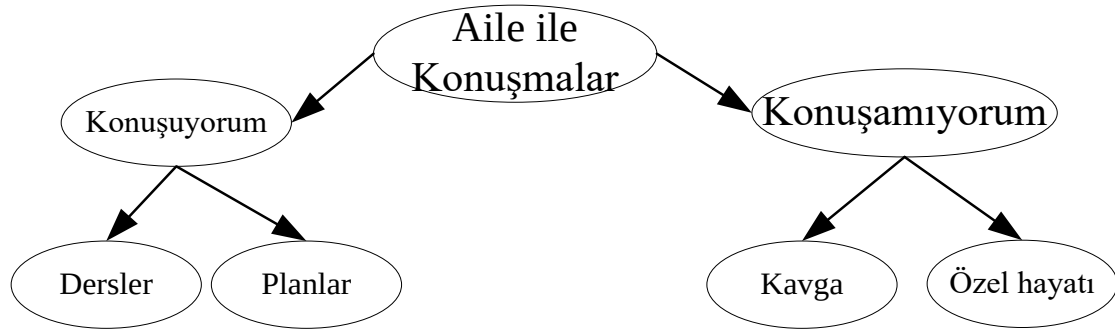
“E9: Buna net bir cevap veremem bazı tartışmalar çok saçma yani onun bana bir yararının olacağını düşünmüyorum. Ama arkadaşlarımla ilgili uyardığında ve haklı çıktığında insanların etkisinde çok kalmaman gerektiğini öğrendim. Böyle bir kazanımım oldu.”

“E10: Şu anlamda oluyor diyebiliriz. Ben sanki hiçbir şey bilmiyormuşum gibi davrandığında özgüven eksikliği hissetmeye başlıyorum. Ben kendimi geliştirmeye çalışıyorum kendime bir şeyler katmaya çalışıyorum derslerime çalışmaya çalışıyorum yani çaba gösteriyorum bir şeyler için ama ablam sürekli yetersiz olduğumu hissettir.”

Büyük kardeş ile yaşadığı tartışmanın kişisel gelişimine etkisi konusuna dair görüşlerde etkinin olmadığını belirtenler olduğu gibi kişisel gelişime etkisini ifade edenlerde bulunmaktadır. Ancak ne şekilde etkisi konusunda net bir ifadeleri bulunmamaktadır.

2.2.2.9. Aile ile Konuşmalar Teması

Aile ile Konuşmalar teması içerisinde 4 alt tema yer almaktadır.

Şekil 10: Aile ile Konuşmalar

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Katılımcıların, kuşaklar arası çatışmadan kuşak içi çatışmaya: Üniversite öğrencileri ve ergen kardeşleri arasında bir karşılaştırma bağlamında incelenmesine dönük olarak “S9: Ailenle neleri konuşabiliyor ve neleri konuşamıyorsunuz?” sorusuna karşılık 4 alt

tema oluşmuştur. Bunlardan objektif olduğunu düşünen katılımcılar şu ifadeleri kullanmışlardır.

“E-Görüşmeci-1: Mesela ilişki hayatım olabiliyor konuşamıyorum. Yani özel hayatımı konuşamıyorum onlarla merak ettiklerini de düşünmüyorum. Konuşabildiğimiz konular ise mesleki olarak konuşabiliyoruz. Bu konuda fikir alışverişi yapabiliyoruz. Eğitim konusunda konuşuyoruz genelde konuştuğumuz konular bunlar oluyor.”

“E2: Yani ailem ile çoğu şeyi ben istesem anlatırım ama anlatmamayı tercih ediyorum. Bilmiyorum, yani kızardılar diye değil ama bilmiyorum, anlatmak istemiyorum. Yani özel yaşadığım durumları anlatmıyorum. Yani belki annem en fazla ama genel olarak babama çok şey söyleyemiyorum, çekiniyorum.”

“E3: Genelde ailede birbirimize danışırız. Yani tabi büyükler daha çok şey yapsa da ama herkesin fikri bir konu olduğunda herkesin fikri alınır. Ama ailemizle böyle sosyal medya ya da arkadaşlıklarla olan ilişkimiz falan bunları çok konuşamıyoruz. Özel hayatımı konuşamıyorum. Ailede daha çok bizim derslerimizle ya da gelecek planlarımızla ilgili konuşuluyor ailede. Özel hayatım ile ilgili konuşamıyorum maalesef.”

“E4: Genel olarak ailemle aslında çoğu yaşadığım olumsuz şeyleri pek konuşamam, onlardan kötü yorum alırım diye korkarım ya da işte bunun kızarlar falan diye korkarım. O yüzden genelde olumlu yönleri olumlu olaylar onlarla paylaşırım ama kötü olay olunca da işte paylaşamam. Sakınırım korkarım ondan. Büyük kardeşimle bazı şeyleri konuşurum. Eğer arkadaş ya da ilişki olaylarıysa kesinlikle hayır ama ders konusundaysa ya da başka hayat bir şeyse evet abime anlatırım. Genelde özel hayatımı paylaşmamayı tercih ederim.”

“E5: Ailemle her konuyu konuşurum sadece özel hayatımı konuşmakta çekinirim. Utangaç biri değilim aslında ama karşımda Annem ve Babamı görünce biraz çekinirim bu o yüzden bu konuyu çok konuşamıyorum.”

“E6: Ben ailemle hiçbir şey konuşamam. Yani konuşabildiğim konu yok gibi bir şey. Çok az işte şöyle olur, benim bir işe gideceğim zamanlar. İş ya iş hakkında konuşuruz. Biraz okul hakkında konuşuruz. kendi sosyal hayatım hakkında annemlerle konuşmam. Çünkü beni anlamazlar. O yüzden çok da kendimi yormam anladım.”

“E7: Ailemle genelde her şeyi konuşabiliyorum. İletişimimiz kuvvetli. Konuşamadığım nadir konular var dışarıda birisiyle kavga ettiğim de vs. bunları çok

anlatmam. Özel hayatımı anlatırım ama çok detaylı değil. Gerektiği kadar konuşurum her şeyi.”

“E8: Yani ailem ile çoğu şeyi konuşmuyorum desem yalan olmaz hatta neredeyse hiç konuşmuyorum da desem yalan olmaz. Konuştuğumuz konularda dönüp dolaşıp beni eğitime geliyor. O yüzden genelde hiç konuşmuyorum onlarla bir şeyimi. Sadece biraz ablamla konuşabiliyorum.”

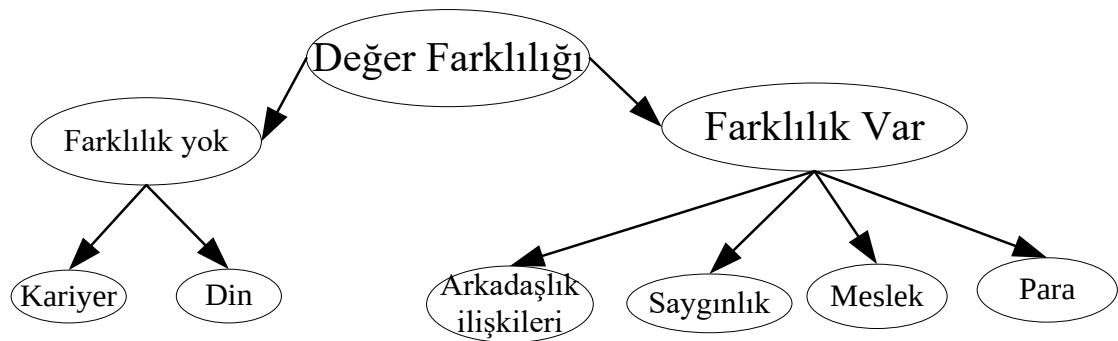
“E9: Ailemle ilgili birçok şeyi rahatça konuşuyorum aslında sadece özel konular mesela sevgili falan gibi ya da arkadaşlarımla kavga falan ettiysem bunu söylemeyi tercih etmiyorum, onun dışında her şeyi konuşabiliyorum.”

“E10: Ailem ile çoğu şeyi konuşamıyorum. Özel hayatımı konuşmuyorum, Yaşadığım problemleri konuşamıyorum açıkçası konuşmak da istemiyorum. Konuşsam da anlayacaklarını düşünmüyorum. Tek konuşabildiğim iz şey benim eğitim hayatım dışında çok da Konuşabileceğimiz konu yok. Ablamla ise özel hayatımın Bir kısmını Konuşabiliyorum. Yani ona da her şeyi anlatmıyorum. Aslında onunla paylaşmayı çok seviyorum ama yer yer onun da yargılayan bileceğini düşünüyorum bazen O yüzden her şeyi konuşamıyorum.”

Aile ile konuşma durumuna dair incelemede; konuşulanların derslerin ve geleceğe dair planların olduğu; konuşulmayanlarda ise daha çok özel hayat ile kavga vb. durumların olduğu ifade edilmektedir.

2.2.2.10. Değer Farklılığı Teması

Değer Farklılığı teması içerisinde 6 alt tema yer almaktadır.

Şekil 11: Değer Farklılığı

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Katılımcıların, kuşaklar arası çatışmadan kuşak içi çatışmaya: Üniversite öğrencileri ve ergen kardeşleri arasında bir karşılaştırma bağlamında incelenmesine dönük olarak “S10: Peki abinle aranızdaki değer farklılıkları nelerdir? Bu farklılıkları kaynağın ne

olabilir?” sorusuna karşılık 6 alt tema oluşmuştur. Bunlardan objektif olduğunu düşünen katılımcılar şu ifadeleri kullanmışlardır.

“E-Görüşmeci-1: Biz genellikle abimle bir farklılığımız yok. Bence aynı şeylere değer veriyoruz.”

“E2: Yani genel olarak ikimiz de aynı şekilde değer veriyoruz ama onun yaşının verdiği olgunluk herhalde o daha çok üstüne düşüyor. Ama ben hani elimden geldiğince bu kadar diyebiliyorum. Yani aile olsun ders olsun işte kariyer olsun, din olsun hepsinden.”

“E4: Tek konu kariyer oluyor. Abim mesleğe, paraya, saygınlığa önem veriyor. Ben mutluluğuma, eğlenmeme ve özgürlüğüme önem veriyorum. Diğer konularda ise açıkçası bilmiyorum. Değerlerimi onlara anlatamıyorum. Farklılaşp farklılaşmadığımı bile bilemiyorum.”

“E5: Ben paraya ve güce çok değer veririm birikim yapmayı severim büyük kardeşim ise daha çok parayı umursamaz sorumlu bir şekilde harcar. Bu farklılıkların kaynağı yaşadığımız dönem olabilir onu benim yaşındaki haliyle bu dönem arasında çok fark var.”

“E6: Değer farklılıklarımız yok. Bence ikimizin de hayalleri aynı yani hayalleri aynı dedim, ikimizde kariyer peşinde insanlarız. Önce parayı düşünürüz. Ailemde de ablamla değil de erkek kardeşim ve ayrımcılık yapıldığını düşünüyorum.”

“E7: Ya arkadaşlık ilişkileri konusunda değerlerimiz farklı ben arkadaşlarıma daha fazla değer veriyorum ama o böyle değil. Mesela ben iş konusunda çalışmayı seviyorum ama onun kadar işe ve paraya değer vermiyorum açıkçası. Bu da yaşadığımız dönemle alakalı olabilir onun da arkadaşları falan var ama benim kadar değer vermez. Yaşadığımız dönemle alakalı diyebilirim.”

“E8: Ya ablamın önceliği hep ailesidir. Hani önce aile, ondan sonra para da der. Ben yani tabii ki de önce ailem nasıl diyeyim ailemden sonra ben de para derim. Bir de o mesleğine çok değer verir kariyerine ben o konularda o kadar değilim galiba.”

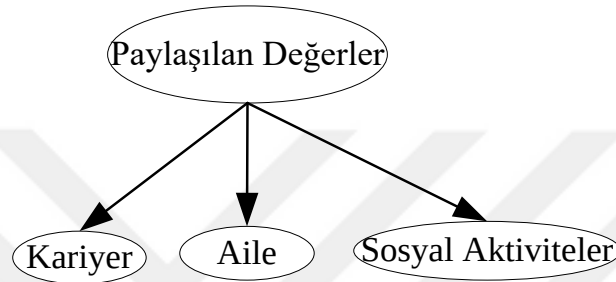
“E9: O, kariyerine ve okuluna çok önem vermiyor ama ben onun kadar değer vermiyor yani kariyer konusun ve gelecek konusuna bakış açılarımız farklılık gösteriyor.”

“E10: Bana saygı diyebilirim. Yani şöyle onun saygı kavramıyla benim saygı kavramı biraz değişiyor. Ablam saygı kavramı fazla abartıyor. Ben kimse kişisel alanını ihlal etmediğim sürece say konusunu şu anda bu kadar takmıyorum.”

Abi ile arasındaki değer farklılıkları durumuna dair incelemede; kariyer ve din ile ilgili değer farklılığı olmadığı aynı şeyleri düşün deklernini ifade ederken arkadaşlık ilişkileri, saygınlık, meslek ve para tutumu konusunda değerler uyuşmadığın ifade etikleri ortaya çıkmaktadır.

2.2.2.11. Paylaşılan Değerler Teması

Paylaşılan Değerler teması içerisinde 3 alt tema yer almaktadır.

Şekil 12: Paylaşılan Değerler

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Katılımcıların, kuşaklar arası çatışmadan kuşak içi çatışmaya: Üniversite öğrencileri ve ergen kardeşleri arasında bir karşılaştırma bağlamında incelenmesine dönük olarak “**S11: Peki bu paylaştığınız ortak değerler nedir açabilir misin biraz?**” sorusuna karşılık 3 alt tema oluşmuştur. Bunlardan objektif olduğunu düşünen katılımcılar şu ifadeleri kullanmışlardır.

“E-Görüşmeci-1: Ortak değerimiz. Yani. Ailen bizim için başta tabii. Sonraki konular gündelik yaşantılar, yani farklı bir şeyler değil. Yani ortak değerlerini, ilişkimizi birbirimize daha çok bağlanmamızı, yani değer olarak birbirimize daha çok değer vermemizi, bağlanmamızı olumlu şekilde ilerletiyor.”

“E2: Kariyer oluyor işte beraber birlikte ders çalışıyoruz. Bilmediğim konuları ona soruyorum çıkartıp gösteriyorum. Beraber tarih tartışıyoruz. Mesela böyle şeyler hep oluyor. Bu ilişkimizi olumlu etkisi oluyor.”

“E3: Ortak değerlerimiz saygılı olmamız yani kimseye saygısızlık yapmayız. Ders çalışmak gelecekle ilgili planlarımızda ikimizde hem fikiriz. Kariyer konusunda ikimizde sonuna kadar istikrarlıyız yani. Başka ve mesela bir şey olmasını istediğimizde çabalarız ve ikimizde gayretliyiz. Yani yapamasa da ne kadar düşsek

de tekrardan çabalarınız hiçbir zaman pes etmeyiz. İkimiz de aynı şekilde olana kadar devam ederiz.”

“E4: Genelde ortak dediğim gibi sosyal aktiviteler her zaman ortaktır. onun dışında aslında arkadaş çevremle ortaktır, onlara da pek karışmazlar. Ama geri kalan ailedir, yani aile değeri açısından ortak değerlendirme akrabalarımız açısından. Yani aile de olabilir ortak değerimiz.”

“E5: Aile konusunda ortak değerleri paylaşıyoruz ve bu bizi birbirimize çok bağlıyor aramızda bağı kuvvetlendiriyor.”

“E6: Ortak değerlerimiz aile, kariyer, para vs. diyebilirim.”

“E7: Ortak değerimiz aile ya... aile konusunda birleşiyoruz genelde. Aslında bizi birleştiren de aile... ailemiz olmasa bizim aramızdaki bağ da o kadar güçlü olmaz.”

“E8: Ablam ile ortak değerimiz kesinlikle aile... ikimizde ailemiz için her şeyi yapabiliriz.”

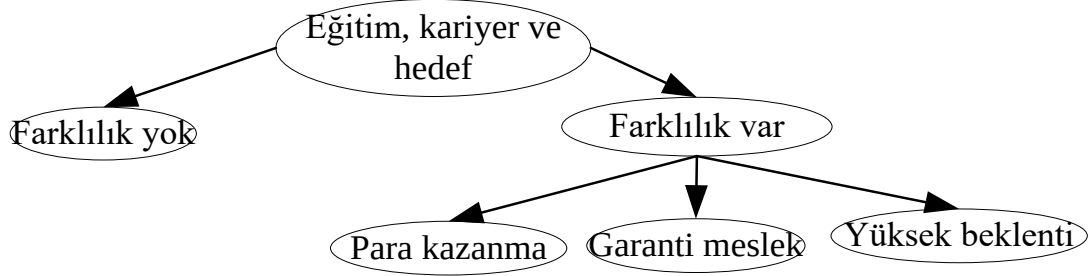
“E9: Ailemiz konusunda ikimiz de ortak değerleri paylaşıyoruz. İkimizde ailemize değer veriyoruz, ailemize saygı duyuyoruz. İkimizin ilişkisine etkisi birleştirici oluyor, örneğin aramız o gün çok iyi olmasa bile konu ailemiz olunca her şeyi bırakıp birleşebiliyoruz.”

“E10: Ortak değerimiz sevgi kesinlikle bununla birlikte aile ve hayvan sevgisi bu kadar.”

Ağabey ve abla ile paylaşılan ortak değerlere dair yapılan incelemede, en sık öne çıkan değer aile olduğu görülmektedir. Aile, iki kardeş arasındaki bağı güçlendiren ve birleştirici bir unsur olarak ifade edilmektedir. Kardeşlerin aile kavramına verdikleri önem, onların bu değeri birlikte koruma ve yaşatma konusunda ortak bir bilinç geliştirdiklerini göstermektedir. Bunun dışında, kariyer planlaması ve sosyal aktiviteler gibi konuların da ortak değerler arasında yer aldığı ortaya çıkmaktadır. Eğlence ve sosyal aktiviteler söz konusu olduğunda, kardeşler genellikle birlikte zaman geçirmeyi tercih etmekte, bu sayede ilişkilerini derinleştirmektedirler. Kariyer ve okul gibi konular gündeme geldiğinde ise fikir alışverişi yaparak birbirlerine destek olmaktadır. Ancak, her ne kadar bu diğer değerler de önemli olsa da aile, bu iki grubun en temel ve en önemli ortak değeri olarak öne çıkmaktadır. Aile, kardeşler arasındaki iletişimde ve ilişkilerinde en güçlü paydaş olarak kalmaktadır.

2.2.2.12. Eğitim, kariyer ve hedef Teması

Eğitim, kariyer ve hedef teması içerisinde 3 alt tema yer almaktadır.

Şekil 13: Eğitim, Kariyer ve Hedef

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Katılımcıların, kuşaklar arası çatışmadan kuşak içi çatışmaya: Üniversite öğrencileri ve ergen kardeşleri arasında bir karşılaştırma bağlamında incelenmesine dönük olarak “**S12: Eğitim, kariyer ve hedefler konusunda büyük kardeşinizle aranızdaki farklılıkların ilişkinize etkisini nasıl değerlendiriyorsunuz?**” sorusuna karşılık 3 alt tema oluşmuştur.

Bunlardan objektif olduğunu düşünen katılımcılar şu ifadeleri kullanmışlardır.

“E-1: Mesela teknoloji de iyi olduğumu düşünüyorum ama. Teknoloji konusunda benim çok fazla bir bilgim yok açıkçası. Sosyal medyadan anlarım yani YouTube falan o tür mecralardan anlıyorum ben. Bu ilgimi kariyere çevirmemi istiyor. Ama onun dediği meslekte ilgimi çekmiyor. Bu konuda farklıyız. O daha para kazanabileceğim meslekleri istiyor ama ben sevdiğim bir mesleği yapmak isterim.”

“E2: Yani... farklılıklar olmuyor genellikle o dediğim gibi hani ben onun izinden daha çok gitmeye çalışıyorum. Farklılıklar var ama ben mesela bir işi yapmak istiyorum ama o bana hani şey diyor, o mantıklı bir iş değil. Ona göre mantıklı değil bana göre değil... ya da ben bazen mantık aramıyorum.”

“E3: Ya aslında çok bir farklılık yok dediğim gibi o şuan üniversitede ben lisedeyim YSK'ye hazırlanıyorum. Benden yüksek beklentileri var, yani bende beklentileri karşılamak istiyorum ama ders çalışmamı yeterli görmüyor. Sürekli bir eleştiri içerisinde beklentiler çok yüksek...”

“E4: Aslında şöyle mesela, onun daha saygın daha maddiyat yönden fazla olan bir işi varken, benim daha böyle küçümsenen bir işim var ya da öyle bir hayalim var diyeyim daha işim yok bu konuda mesela. biraz daha küçümsendiğimi hissediyorum, öyle düşünüyorum.”

“E7: Ben ilerde kendi işimi kurmak istiyorum. Kendi işimin patronu olmak istiyorum. Para kazanma konusunda daha özgür olmak istiyorum. Ama o beni sürekli maaşlı işlere yönlendirmeye çalışıyor. Ya da şu bölümü oku şu kadar maaş alırsın falan diyor. Ama ben sıkılıyorum öyle şeylerden.”

“E8: Onlar beni yöne doğru yönlendirmeye çalışıyor. Benim isteklerim farklı yönde. Garanti bir meslek istiyorlar ama bana göre yazılım daha avantajlı. Bu konuda biraz kafalarımız farklı çalışıyor. Ablam saygı duymaya çalışsa da oda bazen yönlendirmeye çalışıyor.”

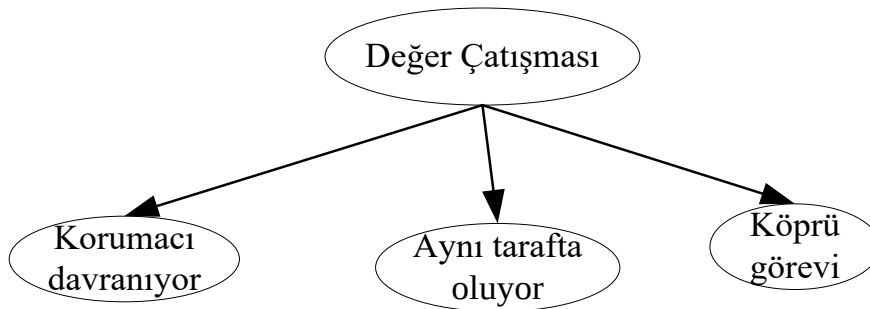
“E9: Söylediğim gibi bu konuda ayrışıyoruz ve ilişkimizi kötü etkiliyor bu yüzden ikimizde kavga ediyoruz bu konu yüzünden. İlişkimize iyi bir etkisi olmuyor bence o beni biraz anlayabilirse düzelecek aramız diye düşünüyorum. Anlayış istiyorum sadece.”

“E10: Ablam ablamın kendini kariyer hayatıyla benim istediğim farklılaşıyor. O çok çalışıyor çok fazla kendini yıpratıyor. Benim istediğim Kariyer hayatında kendimi bu kadar yıpratmamam gerekiyor. Evet benim de belli isteklerim var ama kendimi o kadar da parçalayamam.

Eğitim, kariyer ve hedefler konusunda büyük kardeşle arasındaki farklılıklara dair incelemede; çoğunlukla farklılık olmadığını beyan ettikleri ortaya çıkmıştır. Diğer yandan abi/abla Pazar kazanma, garanti mesleğe yönlendirme gibi yüksek beklenti içinde olduğu, kendilerine hayatı akışa bıraktığı patron olmak istediği bir yapı tercih etmektedir. Bu durum farklılığa neden olmaktadır.

2.2.2.13. Değer Çatışması Teması

Değer Çatışması teması içerisinde 3 alt tema yer almaktadır.

Şekil 14: Değer Çatışması

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Katılımcıların, kuşaklar arası çatışmadan kuşak içi çatışmaya: Üniversite öğrencileri ve ergen kardeşleri arasında bir karşılaştırma bağlamında incelenmesine dönük olarak “**S13: Aile içindeki değer çatışmaları ve farklılıklar hakkında büyük kardeşinizi nasıl iletişim kuruyorsunuz?**” sorusuna karşılık 3 alt tema oluşmuştur. Bunlardan objektif olduğunu düşünen katılımcılar şu ifadeleri kullanmışlardır.

“E-Görüşmeci-1: Bunlara yani genellikle babamızın sözünü dinlemeye çalışırız yani. Babam neye değer duyuyorsa biz de onun peşinden gitmeye çalışıyoruz.”

“E2: Çok farklılar oluyor. Annemle babamın arasında farklı oluyor. Benle ablamın arasında farklı gölü erkek kardeşlerimin arasında farklılık oluyor.”

“E4: Abim genelde aile tarafından düşünse de beni de alamaya çalışıyor. Aile içerisinde çatışmalar yaşanırken benim yanımda olmaya çalışıyor. Ama arka plan aslında ailemin düşüncesine daha yakın gibi. Aslında o bir köprü görevinde ben ve annem babam arasında bir köprü.”

“E5: Aile içinde anlaşmazlıklarda genelde büyük kardeşimde aynı tarafta oluyor her ne kadar kuşak farkı olsa da ebeveynlerimiz kadar fark yok o yüzden hep aynı şeyleri düşünüyor ve uyguluyoruz. Aile içi çatışmalar söz konusu olduğunda anlaşabiliyoruz ama kendimiz aramızda farklı meselelerden çatışıyoruz.”

“E6: Ablamla çatışma vs. yaşasam da en çok onun beni anladığını düşünüyorum. Sadece aile konusunda hassas o konuda beni çok uyarıyor. Onun dışında annemler gibi düşünmüyor, onlara karşı koruyor beni. Genelde aileme karşı siper olduğu durumlarda oluyor.”

“E7: Ablam onları anlayabiliyor ben yeterince anlayamıyorum. Anlamaya çalışıyorum ama anlayamıyorum. Bu konuda köprü görevi görüyor aslında.”

“E8: Biraz daha hani kibar olmaya çalışıyor, anlayışlı olmaya çalışıyor. Hani direkt bir şey yapmıyor. Hani anlaşarak konuşuyor. Ben direkt ne istersem onu yapıyorum. Ablam genelde direktmiyor. Ya da zorlamıyor benim seçimler konusunda. Benim yanımda olmaya çalışıyor.”

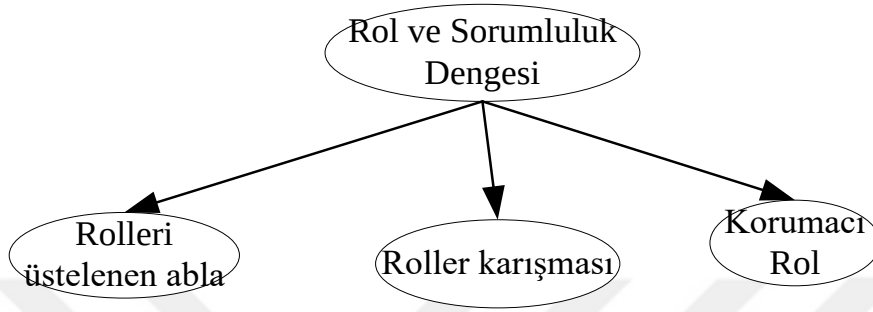
“E10: Ailede hepimiz farklı değerler yaşıyoruz. Bu değerler çatışmalara yol açıyor. Biz mesela ablamla annemi babamı anlamaya çalışıyoruz. Onların yaşadığı dönem ile bizim yaşadığımız dönem farklı ve farklı düşünmeleri normal ya da farklı şeylere değer vermeleri.”

Değer çatışmaları ve farklılıklar hakkında büyük kardeş ile ilişkilere dair incelemede; çoğunlukla abi veya ablanın korumacı davranarak yardımcı olmak istediğini ifade

etmektedir. Yine değer çatışmasında aynı tarafta olduğunu hissettirmesine aile ile ergen arasında köprü görevi yaptığını ifade etmektedir

2.2.2.14. Rol ve Sorumluluk Dengesi Teması

Rol ve Sorumluluk Dengesi teması içerisinde 3 alt tema yer almaktadır.

Şekil 15: Rol ve Sorumluluk Dengesi

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Katılımcıların, kuşaklar arası çatışmadan kuşak içi çatışmaya: Üniversite öğrencileri ve ergen kardeşleri arasında bir karşılaştırma bağlamında incelenmesine dönük olarak “**S14: Abinle aranızdaki rollere ve sorumluluklara nasıl bakıyorsun? Bu konuda bir farklı beklentin var mı?**” sorusuna karşılık 3 alt tema oluşmuştur. Bunlardan objektif olduğunu düşünen katılımcılar şu ifadeleri kullanmışlardır.

“E3: Yani beklentim o abla oğlu için daha fazla şey yapmasını istiyorum. Böyle daha çok üstlensin istiyorum. Biraz daha sonuçta ben küçüğüm ondan. Ben biraz daha dediğim gibi hep salmışım daha çok şey ben kendimin ve derslerimin derdindeyim. Tabii ki görevleri paylaşıyoruz bir şey yapıyoruz ama. Roller genelde üstlenen ablam oluyor.”

“E4: Yani şöyle o büyük olduğu için tabii ki aile içi sorumluluğu ve rolü daha fazla daha büyük. Bu konuda bana karşı da sorumluluğu ve rolleri var. Tabii ki ben de küçük kardeş olduğum için bana destek sağlaması gerekiyor. Genel olarak dışarı rollerinde de bir abi olduğu için bir korumacı tipi oluyor genelde kız kardeşinin yanında.”

“E7: Bizim aramızda sorumluluk rol yok ki. Yani o ablam olduğu için bana para vermesini, destek olması isterim tabi ki... ama genelde ben veriyorum. Rollerimiz çok karışıyor gibi geliyor bana. Çok komik bazen kendimi ben abla hissediyorum.

Ama bu benim için çok da önemli değil. Tek istediğim biraz daha bu konuda sorumlu olması, ablam olması konusunda.”

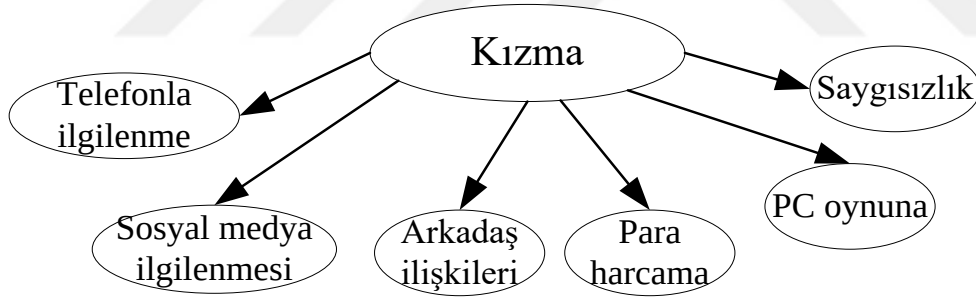
“E9: O abla gibi davranıyor ben de kardeş gibi ve aslında her ikimizde yapmamız gerekeni yapıyoruz yani bu rol ve sorumluluklar gerçekse ikimizde bunu yerine getiriyoruz. Yani benim abla onun da kardeş gibi olduğu durumlar yaşamadık ve bence ikimizin de böyle bir beklentisi yok ihtiyacı da yok.”

“E10: Ablam ailede hep bir çok şeyi üstleniyor. Abla rolünde hakkıyla yerine getiriyor ama ben yine abarttığımı taraftarıyım kadar sorumluluğu almaya gerek yok ben bir bireyim benim üzerime bu kadar düşmeye gerek yok annem babamın üzerine düşünmesine bu kadar gerek yok biraz kendini ön plana koysun istiyorum ondan farkı beklentim yoktur.”

Rol ve Sorumluluk Dengesine dair incelemede; çoğunlukla abi veya ablanın anne baba rollerini üstlendiği, korumacı yapıda olduğu söylenebilir. Bazı durumlarda da rollerin karışması olduğunu ifade eden katılımcılarda olmaktadır.

2.2.2.15. Kızma Teması

Kızma teması içerisinde 6 alt tema yer almaktadır.

Şekil 16: Kızma Teması

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Katılımcıların, kuşaklar arası çatışmadan kuşak içi çatışmaya: Üniversite öğrencileri ve ergen kardeşleri arasında bir karşılaştırma bağlamında incelenmesine dönük olarak “**S15: Peki en çok hangi konuda sana kızıyor abim?**” sorusuna karşılık 6 alt tema oluşmuştur. Bunlardan objektif olduğunu düşünen katılımcılar şu ifadeleri kullanmışlardır.

“E-Görüşmeci-1: Şu telefonla ilgilenme konusu yani çok fazla ekrana baktığım için. O şekilde telefon meselesi.”

“E2: Çok alışveriş yapmam ve sosyal medya konularında kızıyor.”

“E3: Arkadaşlıklarım ile olan ilişkilerim. ek olarak 111 sosyal medyada biraz fazla takılıyorum. Yani bana göre fazla değil ama işte yine de kızıyor bu konuda. Ve düzenli çalışmam için düzenli çalışmam, düzensiz çalışıyorum. Biraz ben bu konuda tembihliyor sürekli bu konularda anlaşıyoruz ve kızıyor bana.”

“E4: Para harcamam konusunda kızıyorlar genelde.”

“E5: her şeye kızıyor ya... telefonla oynamama, kıyafetlerime, okuluma...”

“E6: Ailemin sözünü dinlemem. Aile rahat cevaplar vermem vs. en çok bu konuda kızıyor. Saygısızlık yaptığımı düşünüyor ama ben öyle düşünmüyorum.”

“E7: Patavatsızlığım ve rahatlığım... hayatı ciddiye almamam bunlar konusunda.”

“E8: bilgisayar oyunu oynama kızıyor.”

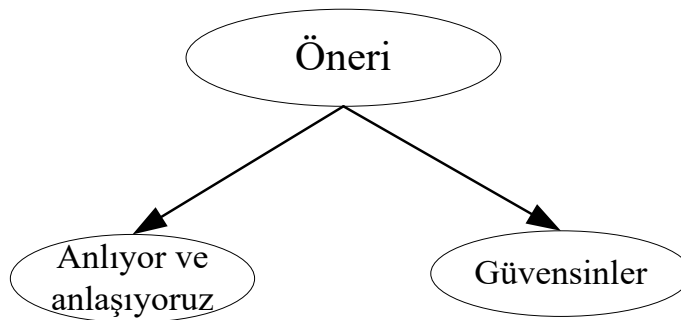
“E9: Arkadaş seçimlerime genelde. Bir türlü arkadaşlarımı beğendiremiyorum.”

“E10: saygı konusunda. Saygısızlık yapıyormuşum ben. Saygısız biriymişim falan.”

Kızma konusuna dair incelemede; çoğunlukla oyun, telefon ve sosyal medya üzerinde durulduğu ortaya çıkmaktadır. Bunu arkadaş ilişkileri takip etmektedir.

2.2.2.16. Öneri Teması

Öneri teması içerisinde 2 alt tema yer almaktadır.

Şekil 17: Öneri

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Katılımcıların, kuşaklar arası çatışmadan kuşak içi çatışmaya: Üniversite öğrencileri ve ergen kardeşleri arasında bir karşılaştırma bağlamında incelenmesine dönük olarak “**S15: Peki en çok hangi konuda sana kızıyor abim?**” sorusuna karşılık 2 alt tema oluşmuştur. Bunlardan objektif olduğunu düşünen katılımcılar şu ifadeleri kullanmışlardır.

“E-Görüşmeci-1: Abimle aram çok iyi aslında, yani kötü şeyimiz yok. Birbirimize sırlarımızı anlatabiliriz. Arada bir tartışma oluyor. Tabi ki şu telefon konusunda ekrana bakma konusunda. İlla yani oluyor, çatışma ama olması lazım. Olan gereken çatışma bunlar. O beni genelde anlıyor ve anlamaya çalışıyor.”

“E2: Yani genel olarak benim ablamla düşüncelerim aynı oluyor ama illaki hani farklı karakterler olduğumuz için biz tartışabiliyoruz.”

“E3: Hayır ama ablamla anlaştığımızı düşünüyorum. Biraz daha empatiyi şeyimize ihtiyacımız var. Birbirimizi anlamaya ama destekçim ve destekçisiyim.”

“E4: Yani abilerimle çok tartışma yaşasam da en iyi arkadaşlarım onlar. Sadece bana güvensizler istiyorum o kadar.”

“E5: Ben büyük kardeşimi seviyorum aslında. En çok beni anlayan o... ama en çok ta tartıştığım o.”

“E6: Hayır sadece daha fazla anlayışlı olsun. Zaten anlayışlı ama her şeyi bu kadar ciddiye almazsa çok iyiyiz aslında.”

“E7: hayır.

“E8: Ben öyle büyük bir sıkıntımız olduğunu düşünmüyorum. Hani arada küçük sıkıntılar oluyor ama çözülüyor. Yani ablamla ilişkim iyi aslında.”

“E9: ablamı seviyorum.”

“E10: Yani genel olarak şunu diyebilirim gerçekten ablamla çok iyi anlaşıyoruz ara ara tartışıyoruz çalışıyoruz çok seviyorum. Farklı tercihlerimiz ve bilgilerimiz olabilir onu anlayabilse mükemmeliz.”

Öneri konusuna dair incelemede; çoğunlukla abi/abla kardeş ilişkisinde birbirlerini sevdiklerini ve anlayışlı olduklarını dile getirirken aynı zamanda kendilerine güvenmesi gerektiğini de dile getirmişlerdir.

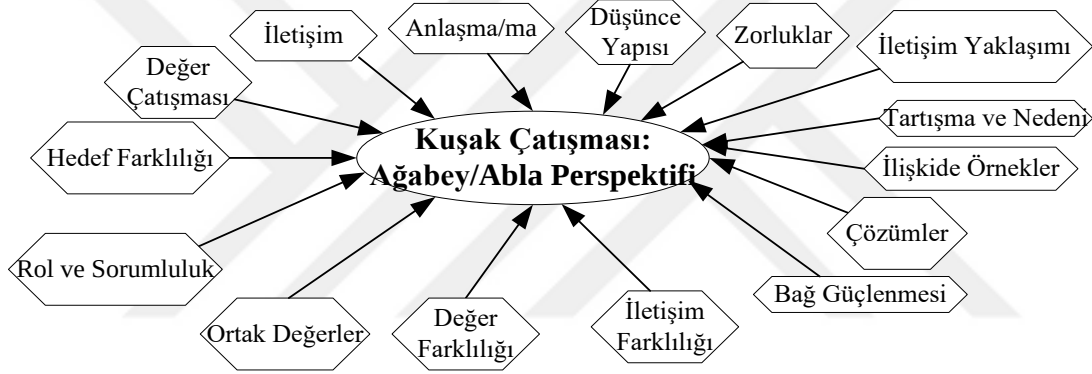
2.2.3. Üniversite Öğrencileri Temaları

Açık kodlamadan elde edilen kodlar birleştirilerek alt temalar oluşturulmuştur. Daha sonra bu alt temalar gruplandırılarak, ana eksen kodları geliştirilmiş ve kodlamalarda

seçicilik uygulanmıştır. Alt kategorilerin birleşimiyle seçici kodlamalar elde edilmiştir. Alt temalar aşağıdaki şekilde sunulmuştur.

Seçici kodlama işlemi temelde açık kodlama ile elde edilmiş kategorinin eksen kodlaması ile birleştirilmesi anlamına gelir. Açık kodlama ile elde edilmiş 52 alt tema birbiriyle ilişkilendirilerek eksen kodları oluşturulmuştur. Bulgularda gösterildiği üzere 15 ana tema geliştirilmiştir. Ardından üst düzey soyutlama süreci ile 15 ana temanın yoğunlaştığı merkezi bir kategori belirlenmiştir.

Tüm bu süreç sonucunda elde edilen alt temalar (52 adet) ve ana temalar (15 adet) belirlenen merkezi kategori etrafında birleştirilmiştir. İçerik analizi yöntemiyle oluşturulan ana tema olan **Kuşak Çatışması: Kardeş Perspektifi** kavramı eğitimsel olarak tanımlanmıştır.

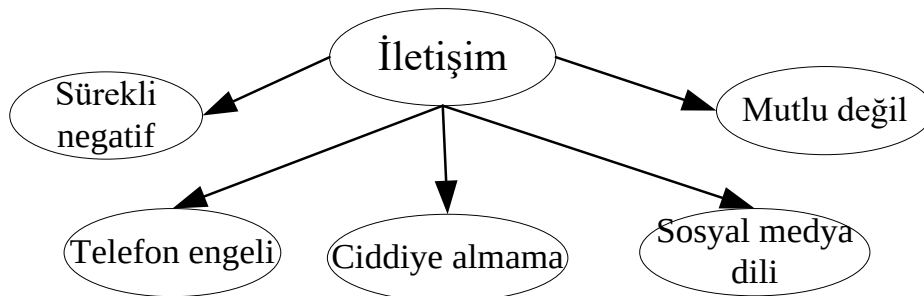

Şekil 18: Kuşak Çatışması: Ağabey/Abla Perspektifi

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

2.2.3.1. İletişim Teması

İletişim teması içerisinde 5 alt tema yer almaktadır.

Şekil 19: İletişim

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Katılımcıların, kuşaklar arası çatışmadan kuşak içi çatışmaya: Üniversite öğrencileri ve ergen kardeşleri arasında bir karşılaştırma bağlamında incelenmesine dönük olarak “**S1: Kardeşinizle iletişimde hangi zorluklarla karşılaşılıyorsunuz? Farklı iletişim tarzları ve tercihleri hakkında ne düşünüyorsunuz?**” sorusuna karşılık 5 alt tema oluşmuştur. Bunlardan objektif olduğunu düşünen katılımcılar şu ifadeleri kullanmışlardır.

“Ü1: Kardeşimle iletişime en zorlandığım şey fazla negatif olması, fazla negatif... pozitif bakmanın ona çıkart hiçbir yararının olmayacağını aksine pozitif bakınca realistliğini kaybedip fazla romantik olduğunu düşünüyor. Bu sorunları yaşıyoruz. Bundan kaynaklı sürekli tartışmalar çıkıyor. Mesela bir şey yapacaksak mesela sinemaya gidelim diyeceksek sinemaya bugün gittiğimde bu bana bir anlık mutluluk sağlayacak. Gerisini, mutluluğu nasıl sağlayacağım gibi sorunlar yaşanıyor, bunlardan kaynaklanıyor. Evet. Farklı iletişim tarzlarından şunu demiyorum, benim istediğindense o ne ister acaba? Hani mademki bu ona çıkart bir anlık bir mutluluk sağlayacak, onun mutluluk anlayışı ne diye bu sefer soruyorum veyahut yapıyorum. Alışverişten başka bir mutluluğu yok. Maalesef bundan kaynaklı bir alışveriş yapma, yemek yeme bu.”

“Ü2: Benim kardeşim sosyal medyada çok takılıyor. Bende sosyal medya kullanıyorum ama onun kadar bağımlı değilim ve o sosyal medya diline çok hâkim. Oranın anlayışına çok hâkim bu sebeple onunla net iletişim kuramıyorum. Farklı şekillerde iletişim kuruyorum çözüm bulamıyorum.”

“Ü3: Aslında aramızda şey herhangi bir iletişim sorunu çok çok yok. Sadece bazen sosyal medyada olsun yani günlük konuşma hayatında olsun söylediği kelimeler bazen anlamıyorum, iletişim kopukluğu yaşanıyor.”

“Ü5: O tamamen teknoloji ve sosyal medyanın içerisinde büyüyor.”

“Ü6: Şöyle söyleyeyim kardeşimle konuştuğumuz konular ne bileyim sınırlı. Hani bazen konuşuyoruz, böyle sadece nasıl diyeyim? Yani daha çok sosyal medyada takılıyor. Bana mı öyle geliyor bilmiyorum. Mesela bir şey konuşurken bazen dinlemediğini düşünüyorum. Şey yapıyor. Yani kafasının telefonda kaldırmıyor. Yani böyle yarım yamalak cevap veriyor falan.”

“Ü7: Bir çocuk mesela asosyal bir çocuk, telefonda daha çok vakit geçirdiği için telefon diline daha çok hâkim olduğu için ben de biraz daha telefon dileğiyle telefon dilini bilmediğim için. Biraz daha nasıl desem? Bu konudan dolayı yani iletişimde illaki zorluklar falan çekiyoruz da. Kendisi mesela biraz daha sosyal medya diline hâkim o şekilde cevap verebiliyor bana.”

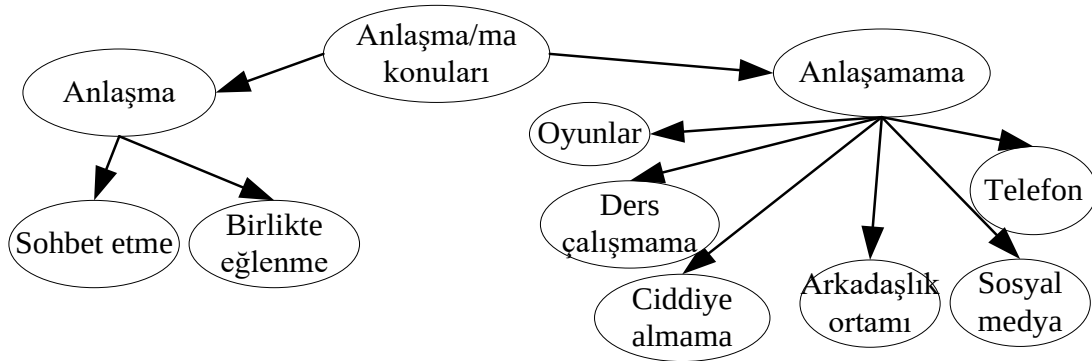
“Ü8: Mesela bir normal muhabbet ederken “Paralel evrende ben” “ablam beni anlamayınca ben” “ablam benden bir şey istemiştir” gibi bu tarz cümleler kullanıyor ne demek istiyorsun diye sorunca of abla diye tepki veriyor. Bana açıklayınca da sinirleniyor. Mesela yine bir şey konuşuyoruz, muhabbet ediyoruz. “Mük” diye kısaltıyor kelimeleri mükemmel değil de mük! Yani aslında yabancı kelimeleri böyle Türkçü’ye çevirmişler gibi. Artık bu sosyal medyanın diliymiş bunu kardeşim açıklıyor, öyle öğreniyorum. Günlük hayata geçirilmiş hâlini kardeşimde yaşıyorum. Ben de sürekli beni cahil olarak görmesini istemediğim için kendimi onun yaşına indirmeye çalışıyorum. Bana söylediği kelimeleri anlamış gibi yapıyorum.”

Ü10: Yani şöyle mesela, ben bir şey anlattığımda algılayabildiğini düşünmüyorum. Açıkçası birazcık geçiriyor. Mesela bir konuda konuştuğumuzda çok sıkılıyor, beni ciddiye almıyor ve kalkıp gidiyor. Odak problemi var uzun süreli, hatta kısa süreli bile odaklanamıyor.”

Kardeşi ile iletişimde zorluklara dair incelemede; çoğunlukla sosyal medya dilinden dolayı anlaşmazlıklar yaşandığı dile getirilmektedir. Bunun yansısı telefonlarla meşgul olmaları uygulamaları kullanmaları onları asosyal yapmakta ve iletişimi bitirme noktasına getirdiklerini düşünmektedirler. Ayrıca konuşmaları ciddiye almamaları ve mutlu olmaları düşündürücüdür. Mutluluk deyince gezme, yemek yeme anlayışı hâkim olunca anlaşmazlıklar çıkmaktadır.

2.2.3.2. Anlaşma/ma konuları Teması

Anlaşma/ma konuları teması içerisinde 8 alt tema yer almaktadır.

Şekil 20: Anlaşma/ma konuları

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Katılımcıların, kuşaklar arası çatışmadan kuşak içi çatışmaya: Üniversite öğrencileri ve ergen kardeşleri arasında bir karşılaştırma bağlamında incelenmesine dönük olarak “S2:

Kardeşinizle hangi konularda anlaşıyor hangi konularda anlaşamıyorsunuz? Anlaşamamazlıkların sebepleri nelerdir?” sorusuna karşılık 8 alt tema oluşmuştur.

Bunlardan objektif olduğunu düşünen katılımcılar şu ifadeleri kullanmışlardır.

“Ü1: Hangi konuda anlaşıyorum? Hangi konularda anlaşıyoruz ki? Şimdi 11. Sınıf yada 10. Sınıf o kadar kopuğum ki yani. Ders çalışmak istemiyor ve bu konu hakkında sürekli kavga ediyoruz. Ben ne zaman eve gitsem böyle bir haftalığına? Sürekli elinde bir telefon, bir tablet veya bir bilgisayar oyunu... Gibi cevaplar alınca sohbet çok uzamıyor. Tamam hadi bay bay deyip odadan çıkmam lazım. Hani bari benim enerjimi sömürüyor. Karamsar oluşu beni sohbetten soğutuyor.”

“Ü2: Ben kardeşimle birlikte en çok dışarıda yemek yemeyi seviyorum. Mesele yemek zevklerimiz aynı. Yemek söz konusu olunca iyi anlaşıyoruz. Eğlence söz konusu olunca iyi anlaşıyoruz. Ama anlaşamadığımız konu daha çok. Dersler ve arkadaşlık ortamı. arkadaş çevresi iyi değil.”

“Ü3: Kardeşine genel anlamda çoğu konuda anlaşırız anlaşamadığımız tek bir konu var. O da şey geleceğe dair sorumsuz olması karayeri. Kariyer açısından açıkçası kariyer konusunda pek anlaşamıyoruz.”

“Ü4: Telefon konusunda anlaşamıyoruz.”

“Ü5: Çoğu konuda anlaşabilmekle beraber birçok konuda da tartışıyoruz. Örneğin çok para harcıyor. Çok fazla alışveriş yapıyor ve çoğunu kullanmıyor. Sürekli israf yapıyor ben bu konuda onu anlayamıyorum. Her şey önüne serilmiş ama yine de memnun değil hayattan. Anlaşabildiğimiz konular çok özel hayatlarımızda ve arkadaşlık ilişkilerimizde birbirimize anlatmayı çok severiz ve birbirimizi bu konuda çok destekleriz. Eğlenmeyi çok severiz.”

“Ü6: Ya anlaştığım az önce dediğim gibi sosyal medya ve futbol. Anlaşmadığımız konular ise nasıl diyeyim ya durup dururken oradan buradan konuşurken geçiriyor beni ha evet falan filan yani dikkatini vermiyor.”

“Ü8: Anlaştığımız konuları şöyle belki hemcinsim olduğu için aynı şeylerden hoşlanıyoruz. İkimiz de böyle kahve içmekten dizi izlemekten hoşlanıyoruz. Onun dışında anlaşamadığımız dediğim gibi beni böyle cahil olarak gördüğünü hissediyorum. Bir de bencil olduğunu düşünüyorum. Alışverişte insan ayağını yorganına göre uzatır kafasındayım ben. Hani bütçemize göre isteklerim olur ailemi zora sokmak istemem yoktu birden. Ama o kesinlikle öyle değildi.

“Ü9: Küçüküyle hiç bir konu danışamıyoruz. Şöyle anlaşamıyoruz, şimdi bir şey söylüyorum dersi hakkında örneğin kardeşim ders çalış ders, çalışman gerekiyor

sınavına bu kadar kaldı tepişiyor sana ne abla. Yani bu tepkiyi alınca ister istemez insan artık bir soğumaya başlıyor. Bir uzaklaşıyor işte öyle genelde hani dersler olur? Aile konularında da anlaşılamıyoruz.”

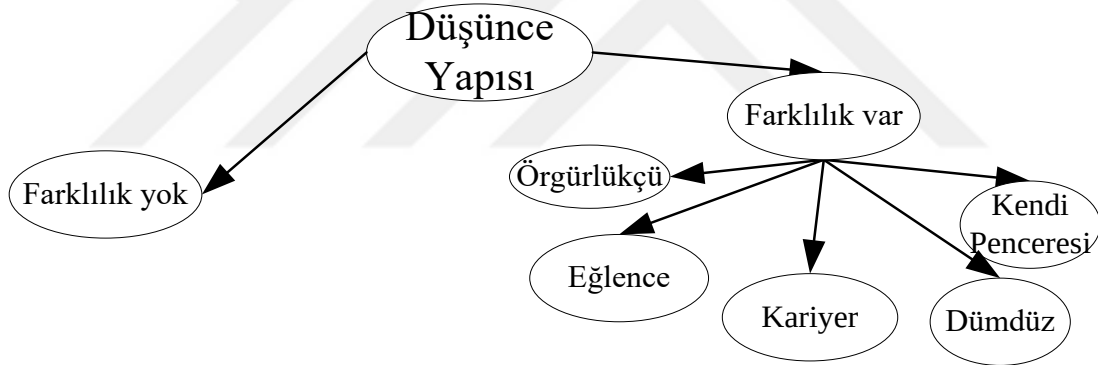
“Ü10: Anlaşabildiğimiz konular yani sohbet edebiliyoruz spor olarak mesela okeyiz aynı spor dallarından hoşlanıyoruz ya da beraber bir aktivite yapmak istediğimizde ortak bir noktayı bulabiliyoruz işte sinema olsun, müzik olsun, konser olsun vesaire.

Anlaşılamadığımız konularda genelde ya mesela hani dersleriyle ilgili olabiliyor.”

Kardeşi ile anlaşma veya anlaşmama durumuna dair incelemede; anlaşıldığı konularda birlikte eğlenme ve sohbet konuları olurken anlaşmam konularında sosyal medya öne çıkmakta ve bunu arkadaşlık ortamları ile yine oyunlar takip ettiği görülmektedir. Der çalışmama ve sürekli haz peşinde olan alış veriş yapan ve eğlenen bir yapı olarak kardeşlerini tasvir etmekte oldukları ortaya çıkmıştır.

2.2.3.3. Düşünce Yapısı Teması

Düşünce Yapısı teması içerisinde 5 alt tema yer almaktadır.

Şekil 21: Düşünce Yapısı

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Katılımcıların, kuşaklar arası çatışmadan kuşak içi çatışmaya: Üniversite öğrencileri ve ergen kardeşleri arasında bir karşılaştırma bağlamında incelenmesine dönük olarak “**S3: Kardeşinizle aranızda düşünce yapısında farklılıklar oluşunu düşünüyor musunuz? Farklılıklar var ise nelerdir? Farklılıklar hangi sebeplerden oluşmaktadır?**” sorusuna karşılık 5 alt tema oluşmuştur. Bunlardan objektif olduğunu düşünen katılımcılar şu ifadeleri kullanmışlardır.

“Ü1: Ya biraz dar kapsamlı düşündüğünü düşünüyorum. Hani hayatı bir odadan şekilleniyor. Hani düşünce yapısına neden dar kapsamlı diyorum? “

“Ü2: Düşünce yapısında kesinlikle farklılıklar var o özgürlük, eğlence, boş gezme gibi ben daha çok kariyer eğitim odaklıyım. Hep güzel bir işim olsun kafasındayım.”

“Ü3: Düşünce yapımızda farklılıklar var ben daha çok analitik, düşünebiliyorum ama o dümdüz düşünüyor ya aklına gelen ilk şeyi söyleyebiliyor

Ü4: Özellikle bilmiyorum, son zamanlarında etkisi olabilir. Onlar artık biraz daha özgürlükçü büyüyor.”

“Ü5: Düşünce yapısında kesinlikle farklılıklar var o biraz daha hayatın keyfini çıkarırım. Her şey benim istediğim gibi olsun. Her şeye sadece kendi penceresinden bakar. Her şeyin kendiliğinden olabileceğine inanır. Ben biraz daha realistim açıkçası ben biraz daha hayata geniş pencereden bakmaya çalışıyorum. Bir şeylere emek vermeden kazanamayacağımı biliyorum. Ama o öyle değil. Bu nesil hep böyle aslında onun arkadaşları da böyle değişikler. Zehir gibiler ama boşa harcıyorlar enerjilerini.”

“Ü6: Düşünce yapımız şöyle diyeyim ben onun yaşımdayken mesela ben üniversiteye gideceğim falan filan hazırlıklar vardı. Ne bileyim ders dershanelere gidiyordum... Çoğunlukla bizim zamanımızda 4-5 sene önce sosyal medya falan bu kadar yoğun kullanılmıyorduk. Yani ben çoğunlukla bununla bağdaştırıyorum. Ne bileyim interneti falan biz normal bir şeyde araştırmak için falan.”

“Ü7: Düşün düşünce yapısı illaki var. Sosyal medyayı daha aktif kullanabiliyor. Ben işte sosyal medya telefonum olmadığı için daha çok öyle insanlarla iletişim kuruyordum. Derslerime daha odaklandım annem de babamla iletişim daha iyiymi kendisine göre. Bu şekilde.”

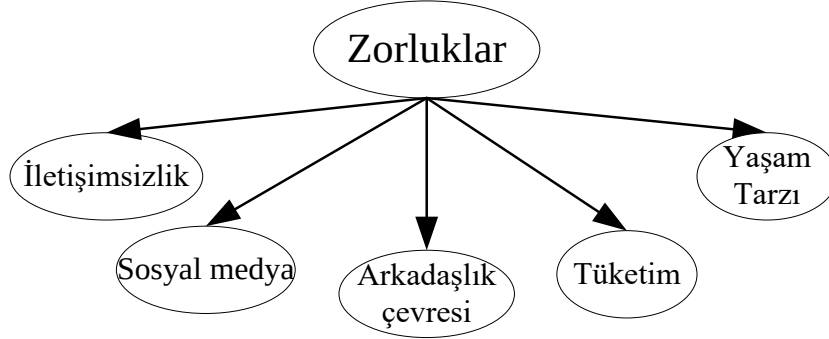
“Ü9: Şimdi bizim hayata bakış açılarımız farklı. Kariyer olarak tam bahsediyorum. Evet, ben daha idealist bir insanım, daha istediğimi alabilecek, yapabilecek düzeydeyim ama o pek öyle değil.”

“Ü10: Fazla farklı olduğumuzu düşünmüyorum aslında. Farklı dönemlerde olsak da yine bir aynı anlayışa, aynı kafa yapısına günün sonunda ulaşabiliyoruz. Aynı şeyleri savunup bazen ya farklı düşsek de birbirimizin düşüncelerine de saygı duyuyoruz.”

Kardeşi ile düşünce farklılığına dair incelemede; düşünce farklılığını kabul etmeyenler olduğu gibi farklılık olan konuların başında kendi penceresinden bakıp dayatması, kariyer planlarının farklı olması, dümdüz düşünmesi öne çıktığı görülmektedir.

2.2.3.4. Zorluklar Teması

Zorluklar teması içerisinde 5 alt tema yer almaktadır.

Şekil 22: Zorluklar

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Katılımcıların, kuşaklar arası çatışmadan kuşak içi çatışmaya: Üniversite öğrencileri ve ergen kardeşleri arasında bir karşılaştırma bağlamında incelenmesine dönük olarak “**S4: Ergen kardeşlerinizle ilişkinizde hangi zorlukları yaşıyorsunuz? Nasıl çözüyorsunuz?**” sorusuna karşılık 5 alt tema oluşmuştur. Bunlardan objektif olduğunu düşünen katılımcılar şu ifadeleri kullanmışlardır.

“Ü1: Çözüme çoğu zaman birkaç gün konuşmayarak, sonrasında orta herhangi bir aile ortamında yan yana gelerek ulaşıyor. Yani konuşma iletişime geçmek çoğu zaman bir kapıyı çarpma ortamı terk etme gibi şeylerle şekilleniyor. Sürekli negatif sürekli böyle bir yapamazsın, edemezsin bu saatten sonra sizi tahrip eden bir kişilikle karşı karşıya kalınca sizinle ne konuşmaya ne ortamda bulunmaya ne de o insanın ortamda bulundurmaya enerjiniz kalmıyor.”

“Ü2: Kardeşimle en zorlandığım şey benim ne demek istediğimi anlayamaması, aslında onun iyiliği için, benim yaptığım hataları yapmaması adına konuşuyorum o ise bunu despotluk olarak algıladığını düşünüyorum.”

“Ü3: Kardeşimle daha çok iletişim alanında bir. İletişim alanında bir sorun ve kopukluk yaşıyoruz. Onu da çözmek için genelde onu kendi haline bırakıyorum. Kendi çözmesini. Sağlamak istiyorum.”

“Ü4: Çözemiyoruz. Yani sorunları çözemiyoruz, öyle söyleyeyim, büyümesini bekliyorum. Başka hiç bir şey değil, çözemiyorum.”

“Ü6: Yok durup dururken herhalde öyle falan deyince o da tersliyor. Ne bileyim bazen kafa yapımızın farklı olduğunu düşünüyorum.”

“Ü7: Genel olarak kendisi asi olmaya çalışıyor böyle hani ben sözümü dinlettirmeye çalışırken kendisi de beni kala almamaya çalışıyor.”

“Ü8: Az önce anlattığım şeyler de zaten zorluklara giriyor. Sosyal medya, arkadaşlık çevresi, tüketim bu konularda.”

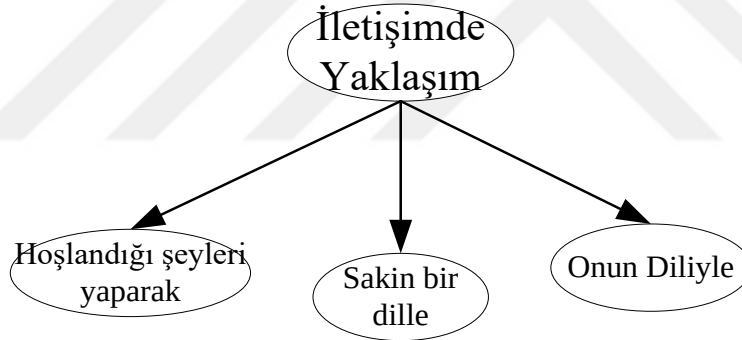
“Ü9: Açıkçası zorlandığım çok konu var onun yaşam tarzı beni zorluyor.”

“Ü10: Şöyle iletişim problemleri yaşıyoruz, genelde o biraz daha teknolojiye düşkün olduğu için dediğim gibi ilk başta da söylediğim gibi ben bir şey anlatırken çok fazla dinlemiyor ya da beni geçiştiriyor.”

Kardeşi ile yaşadığı zorluklara dair incelemede; iletişimsizliğin boyutu öne çıkmaktadır. Diğer yandan yaşam tarzı, sosyal medya ilgisi, arkadaşlık çevresinde ısrar etmesi ve tüketim alışkanlıklarının çok olması zorluk olarak tasvir edilmektedir.

2.2.3.5. İletişimde Yaklaşım Teması

İletişimde Yaklaşım teması içerisinde 3 alt tema yer almaktadır.

Şekil 23: İletişimde Yaklaşım

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Katılımcıların, kuşaklar arası çatışmadan kuşak içi çatışmaya: Üniversite öğrencileri ve ergen kardeşleri arasında bir karşılaştırma bağlamında incelenmesine dönük olarak “S5: **Ergenlik dönemindeki kardeşlerinizle iletişim kurarken hangi yaklaşımı tercih ediyorsunuz?**” sorusuna karşılık 3 alt tema oluşmuştur. Bunlardan objektif olduğunu düşünen katılımcılar şu ifadeleri kullanmışlardır.

“Ü1: Onu anlamaya çalışıyorum onun dili ile gidiyorum ona karşı.”

“Ü2: Onunla diliyle tercih ediyorum bazen iletişim kurabilmek adına onun daha iyi olduğu konu olan internet ve teknoloji konusunda ondan yardım istiyorum.”

“Ü3: Tercihim genelde ona yaklaşmamak. Onu genelde kendi haline bırakıyorum.”

“Ü4: Her yaklaşımı denedim olmuyor. Bilemiyorum artık.”

“Ü5: Eskiden tehditti aslında ama hiçbir şeye varamadığımızı anlayınca bu onun dilini çözmeye çalıştım.”

“Ü6: Hangi yaklaşımı... (düşünüyör) yani onun anladığı dilden, ne biliyim? Atıyorum bir işi aynı anda ve ortak yapacaksak onun odağını kendime çekmeye çalışıyorum. Maçtan konu açarak iletişim kuruyorum iletişim kurabildiğimi anladığımda işi yaptırıyorum.”

“Ü7: Genel olarak ben hani ilk baş anlayışlı bir dille sakın bir dille anlatmaya çalışırım.”

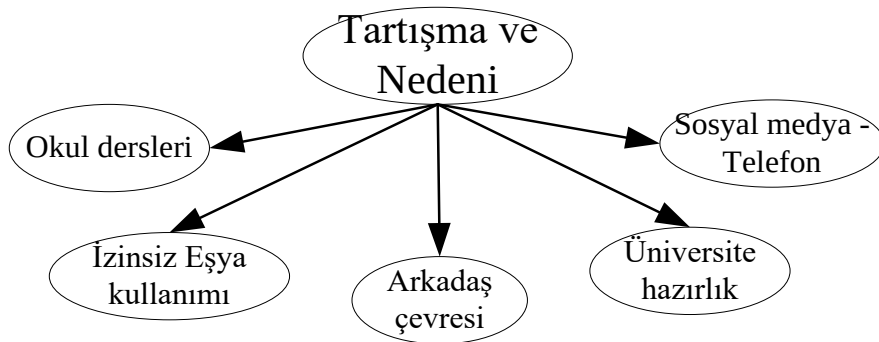
“Ü8: Denediğim çok yaklaşım var bazen işe yarıyor bazen yaramıyor. Moduna göre takılıyorum.”

“Ü10: Dediğim gibi onu istediği, onun hoşlandığı şeyleri yaparak hareket ediyorum genelde. Onu almaya çalışıyorum ve onun da beni anlamasını istiyorum. Bu sebeple onun tarzıyla ve dünyasıyla yaklaşmaya çalışıyorum.”

Kardeşi ile iletişim yaklaşımlarına dair incelemede; çoğunlukla onun anladığı, bildiği dili ile yaklaşmaya çalıştığını ifade ettikleri görülmektedir. Diğer yandan hoşlandığı işleri yaparak yaklaştığını kendini sevdirdiğini ifade ettikleri ortaya çıkmıştır.

2.2.3.6. Tartışma ve Nedeni Teması

Tartışma ve Nedeni teması içerisinde 5 alt tema yer almaktadır.

Şekil 24: Tartışma ve Nedeni

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Katılımcıların, kuşaklar arası çatışmadan kuşak içi çatışmaya: Üniversite öğrencileri ve ergen kardeşleri arasında bir karşılaştırma bağlamında incelenmesine dönük olarak “**S6: Kardeşinizle en son hangi konuda tartıştınız? Tartışmanın temelinde yatan nedenler nelerdi? Nasıl çözüm buldunuz??**” sorusuna karşılık 5 alt tema oluşmuştur. Bunlardan objektif olduğunu düşünen katılımcılar şu ifadeleri kullanmışlardır.

“Ü1: En son ki konu çok komik. Şimdi şöyle, Zara’dan pantolon aldı, sonra bu aldığı pantolona dedim ki bir kere giyebilir miyim? Sadece bir kere giyeceğim ve pantolonu sana geri vereceğim. Böyle uzayıp, uzayıp benim o pantolondan vazgeçene kadar beni soğutuyor. Daha sonra ben kenarıma çekiliyorum.”

“Ü2: En son... eve geç kalması konusunda tartıştık eve çok geç geliyor. Merak ediyoruz onu haber verme huyu da yok. Arkadaş çevresi çok kötü.”

“Ü3: En son tartıştığımız konu ayrı bir alanda üniversite okumasını istiyorum. O ayrı bir alanda üniversite okumak istiyor. En son tartıştığımız konu buydu... Bunun sebebi ciddiyetsizliği.”

“Ü4: kıyafet konusunda! eşyalarımın izinsiz kullanmasından dolayı ve yalan söylemesinden dolayı tartıştık. Kavga ettik, çok şey yapamadım. Yani ilk bir kaç kez uyardım aslında ayın sonra olmayınca ben de sinirlendim, kavga ettik.”

“Ü5: En son sosyal medyada gördüğü her şeye inanması ve istemesi üzerine tartıştık. O 16 yaşında ve olduğundan büyük hareketlerde bulunmasını istemiyorum.”

“Ü6: Okul konusun da tartıştık. Her zaman üniversite hayalleri kuruyor. Şurada okumak istiyorum böyle olmak istiyorum diyor ama bunun için bir emek sarf etmiyor. Hem her şeyi istiyor hem hiçbir şey yapmıyor. Emek harcamadan her şeyin ayağına geleceğini mi düşünüyor anlamış değilim. Sanıyor ki ben üniversiteyi kolaylıkla kazandım.”

“Ü7: Tartışmanın temele kendisini telefonla çok oynuyor. Sürekli telefonla mesela bizim iş yerindeyken kendisi işte bazen duruyor iş yerinde sürekli. Sürekli işte telefonla oynuyor, müşterilerle ilgilenmiyor, onu da geçtim, okul hayatını etkiliyor.”

“Ü8: En son alışveriş yüzünden tartıştık. Her gün başka bir şey istiyor. Bu ne biçim tüketim çılgınlığı...”

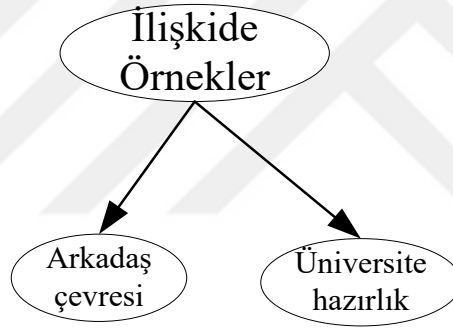
“Ü9: En son dün akşam oldu. Şöyle oldu, gitti geldi, ben telefondaydım deneme sınavım vardı. Sınavdan çıktım. Telefonda oturmuş dinleniyordum. Duş aldı geldi ters ters bir şeyler söylemeye başladı. Ters ters bakmaya başladı. Ne oldu? Dedim. Ya emrivaki konuşmaya başladı pardon. Power bank kayıptı onu sordum.”

“Ü10: Kardeşimle en son ne üzerine tartıştık yani şöyle bir ara sınavları çok kötüydü. O zaman sınavları üzerine biraz tartışmıştık. Derslere düşük olduğu için birazcık onun üzerine gittim.”

Kardeşi ile en son tartışmanın temeline dair incelemede; çoğunlukla sosyal medya ve telefon kaynaklı olup okul dersleri, üniversiteye hazırlanma konuları gelmektedir. Diğer yandan klasik olan izinsiz eşya paylaşımı gelmektedir.

2.2.2.7. İlişkide Örnekler Teması

İlişkide Örnekler teması içerisinde 2 alt tema yer almaktadır.

Şekil 25: İlişkide Örnekler

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Katılımcıların, kuşaklar arası çatışmadan kuşak içi çatışmaya: Üniversite öğrencileri ve ergen kardeşleri arasında bir karşılaştırma bağlamında incelenmesine dönük olarak “S7: **Anlaşmazlıkların ilişkinize olumlu etkilerini gözlemlediğiniz ya da deneyimlediğiniz bir örnek paylaşabilir misiniz?**” sorusuna karşılık 2 alt tema oluşmuştur. Bunlardan objektif olduğunu düşünen katılımcılar şu ifadeleri kullanmışlardır.

“Ü2: Ve arkadaşları konusunda bana hak verdiği noktalar oldu. Arkadaşları tarafından çok üzüldü takılmasını tercih etmediğim arkadaşlarıydı. O arkadaşları tarafından darbe yedi artık bana bu konuda sorular soruyor bu arkadaşımı sevdin mi falan. Yani bana güveni arttı artık.”

“Ü3: Anlaşamadığımız konularda lise tercihinde anlaşamadığımız bir lise vardı. Ben bir lise konusunda ona direktmişim ona yerleştirdik iyi bir lise olmadığı ortaya çıktı

yerini değiştirdik. Kendi istediği liseye geçti orada daha çok verim aldı. Bu konuda çok anlaşmazlık yaşadım ama bunun sonucunda ona hak verdim. Onun kararlarına saygı duymayı öğrendim.”

“Ü5: Eskiden daha çok tartışıyorduk anlaşamıyorduk kendisi arkadaşları ile daha yakındı vs. ama şimdi en çok güvendiği kişi benim en nihayetinden benim onun iyiliği için hareket ettiğimi anladığı günden beri daha iyiyiz.”

“Ü6: şöyle diyeyim, okul konusunda ben onu uyarıyorum daha çok çalışması gerektiği konusunda ama o beni dinlemiyor ve ben haklı ıkıyorum. Geçenlerde bir deneme sınavına girdi ve kötü puan aldı. Sonra bana gelip nasıl çalışması gerektiğini sordu. Artık bu konularda bana ve güveniyor.”

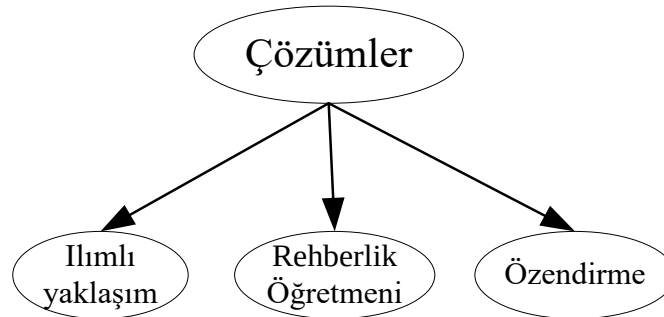
“Ü7: Bunun üzerine işte söyledi. Ben bu bölümü istiyorum, atıyorum işte. Bilgisayar mühendisliği falan istiyorum dedi. Bu bölümde ilerlemek istiyorum dedi. Dün tabi yani hani çalışman lazım dedim. Aslında plansızlığı bu konuda uyarışım olumlu bir sonuç doğurdu ilişkimiz açısından.”

“Ü10: Yani bir ara tartıştık ve bunun üzerine konuştuk falan ondan sonra işte evre yapmamayı işte neden yapmadığını anlattı ondan sonra aslında çevresini genişletmemesinin onun için daha iyi olduğunu fark ettim ve hani bu örnek olarak bunu söyleyebiliriz sanırım.”

Kardeşi ile ilişkisinde olumlu etkilerini gözlemlediği incelemede; çoğunlukla arkadaş çevresi ile ilgili etkileri değerlendirirken son olarak üniversite hazırlanma konusundaki etkileri öne çıkmaktadır.

2.2.2.8. özümlem Teması

özümlem teması içerisinde 3 alt tema yer almaktadır.

şekil 26: özümlem

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Katılımcıların, kuşaklar arası çatışmadan kuşak içi çatışmaya: Üniversite öğrencileri ve ergen kardeşleri arasında bir karşılaştırma bağlamında incelenmesine dönük olarak “**S8: Kardeşinizin hayatında sizi rahatsız eden şeyler var mı ve buna nasıl çözüm üretiyorsunuz?**” sorusuna karşılık 3 alt tema oluşmuştur. Bunlardan objektif olduğunu düşünen katılımcılar şu ifadeleri kullanmışlardır.

“Ü1: Despot bir yapım da yok, bırakacaksın, edeceksin, konuşmayacaksın. Sadece onaylamama gibi bir yapım var. Bir yerden sonra bunu onaylamaya çevirdim. Hani aslında o yüz ifadesini veyahut tavrı takılmamaya çevirdim kendimi hani konusunu açılışında ya öyle mi olmuş? Aaa ne güzel, hani bunu mu almış sana? gibisinden bir yön almaya çalıştım. Daha olumlu bana daha ılımlı yaklaştım bir sonraki seferde kötü bir şey yaptıysa bu konuyu gelip bana söylemeyi tercih ediyordu. Daha öncesinden hiç anlatmıyordu. Çünkü böyle kalkıp olayı anlatmadır veyahut şunu yaptık gibisinden aktarımlar yani yoktu bundan dolayı iyi oldu bu ılımlı yaklaşmam. Artık benimle daha rahat konuşabiliyor bir şeyleri.”

“Ü2: Evet rahatsız olduğum şeyler var. Hayatı ciddiye almaması, günü birlik takılması, hayatını sosyal medyada yaşaması, arkadaş çevresi vs. çok şey var. Aslında bana çok özeniyor beni dikkate alıyor ama uygulama konusunda sıkıntısı var. Genelde onu okul yönünde özendirmeye çalışıyorum bak üniversite böyle şöyle diye... yani böyle genelde çözmeye çalışıyorum ama çözüm kısa sürüyor.”

“Ü4: Evet, zaten aslında tartışmalarımızın tüm sebebi beni rahatsız ediyor. Çünkü onun hayatıyla ilgili ben biraz daha akademik hayatına önem versin istiyorum. Kendi için yani bunun bana bir katkısı yok ama o daha bunların bilincinde değil, daha kafası uçarı daha bir şeylerin bilincinde varmamış maalesef. Rehberlik hocası ile görüştü ama bu buna çözüm bulmak istemiyor.”

“Ü8: Özel hayatını her şeye yansıtıyor. genel ailevi şeyi olsun, iş hayatı olsun, dersleri olsun her şeye yansıtıyor. Bize çok yansıtıyor işte bunu bencilikle ilişkilendiriyorum. Defalarca konuşmama rağmen özel hayatında kötü şeyler geçiriyor olabilirsin. Bu bir süreç bitecek anlatmaya çalışıyorum asla dinlemiyor. Kendisini hiç güçlü bir yapısı yok. zayıf bir karakter. Yine bunu sosyal medyaya bağlayacağım. Çünkü oradaki örnekleri gösteriyor.”

“Ü9: Ne bileyim herhangi bir ilişkide ya da tavırlarında pek bir şey yok. Hani çoğunun bir sebep arıyorum ama sadece tek sıkıntısı şu ders, kariyer okul, tek sıkıntımız bu kendisiyle. Rahatlıktan dolayı hiç yani hiç çaba göstermiyor. Şimdi ben olabildiğince aslında stres bazen gerçekten işe yarar derler. Bir nevi birazcık

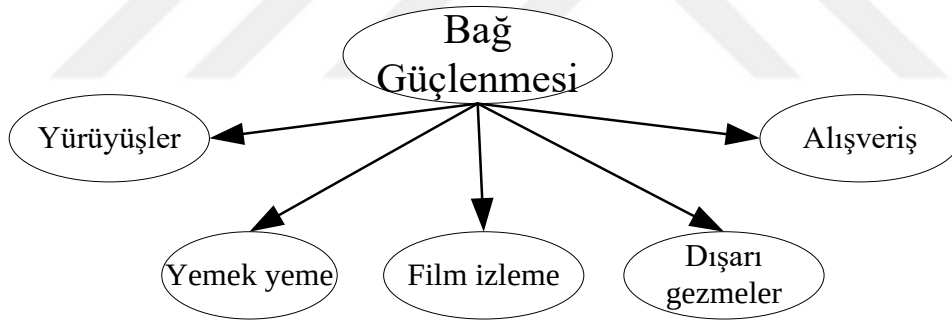
stres yükledikten sonra kendisine bu sefer geliyor abla hadi bana ders programı hazırlayalım diye yanıma geliyor. Bunu yapmaya çalışıyorum. Genelde ben stresle çözüyorum bu işi sonra oturuyor, Dersini çalışıyor. Çünkü ona fazla rahatlık zarar veriyor, anladım.”

“Ü10: Kişisel bakımı ve giyim tarzı cidden beni yoruyor. Hiç kişisel bakımına dikkat etmiyor çocuk değil o ben bu yaştan sonra ona bunu öğretecek. Onun haricinde çok fazla telefonla oynaması hani çok fazla oyunda kalması bir aradayken bile yüzünü göremiyoruz. Yanımızda ama değil yani, sanki o farklı bir dünyada yaşıyor. Bunu tercih etmesi de bir sorunun yaratabiliyor. Ne bileyim onu anlamaya çalışıyorum çünkü kardeşim çok zeki kafa basıyor ama kullanmıyor bunu.”

Kardeşinden rahatsız olduğu şeyler incelemesinde; çoğunlukla ılımlı yaklaştığı, bir başkasını göstererek özendirmeye çalışarak çözümler üretildiği ifade edilmektedir. Yine rehberlik öğretmenini devreye sokarak çözümler bulmaya çalıştıkları ifade edilmektedir.

2.2.2.9. Bağ Güçlenmesi Teması

Bağ Güçlenmesi teması içerisinde 5 alt tema yer almaktadır.

Şekil 27: Bağ Güçlenmesi

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Katılımcıların, kuşaklar arası çatışmadan kuşak içi çatışmaya: Üniversite öğrencileri ve ergen kardeşleri arasında bir karşılaştırma bağlamında incelenmesine dönük olarak “**S9: Kardeşinizle katıldığınız aktiviteler ve etkinlikler hakkında konuşabilir misiniz? Bu aktiviteler aranızdaki bağı nasıl güçlendirdi?**” sorusuna karşılık 5 alt tema oluşmuştur. Bunlardan objektif olduğunu düşünen katılımcılar şu ifadeleri kullanmışlardır.

“Ü1: Biz yemek yemeyi çok seviyoruz ve o yemek yediğimiz süre boyunca dışarıya çıkıp yemek yediğimiz süre boyunca mükemmel dünyanın en iyi arkadaşları böyle o eve girdiğimiz andan itibaren yemek konusu ortadan kalktığın itibaren birbirini

tanımayan o 2 yabancıya dönüşüyoruz... Yani film izlemek, maske yapmak, daha sonra dışarıya yürüyüşe çıkmak, gidip sevdiğimiz şeylerden almak yani bu şekilde etkinlikler daha çok evde yapılan türden. Konunun konuyu açması gibi mesela maske yapıyorum. Ben bir şeyden bahsediyorum.”

“Ü2: Dediğim gibi yemek yemek, dışarıda bir şeyler yapmak ikimizin de hoşuna giden şeyler o ara dünyanın en iyi iki arkadaşı oluyoruz sanki. Aramızdaki bağ müthiş oluyor.”

“Ü3: Var çok var. Beraber her yaz bir yerlere gitmişizdir. Sürekli gitmeye devam ediyoruz.”

“Ü4: Belki arada sahil taraflarına falan çıkarız. Öyle ailecek akşamları o ya bu böyle.”

“Ü5: Birlikte dışarı çıkmayı çok seviyoruz. Birlikte arabayla gezmeyi şarkılar söylemeyi çok seviyoruz. Birlikte alışveriş yapmayı çok seviyoruz aslında çok şey var evde vakit geçirmeyi çok seviyoruz. Bunları yaparken aramız mükemmel.”

“Ü6: Birlikte dışarı çıkmayı, yürüyüş yapmayı çok seviyoruz. Ben futbol maçına gittiğimde onu da yanımda götürüyorum. Spor söz konusu olunca mükemmeliz, çok iyi anlaşırsınız okul dışı eğlence konularında.”

“Ü7: Mesela ikimizde Galatasaraylıyız. Maç izlemeyi severiz. Beraber işte ben Reyhanlı’da olduğum zamanlar beraber maç izleriz. işte o an beraber kendisi de Galatasaraylıydı. Ben de Galatasaraylıyım, beraber yorum yaparız, beraber güleriz,

“Ü8: En son şehir dışı geziye katılmıştık. Kardeşimin ilk şehir dışı deneyimiydi. O zaman biraz da olsa beni anladığını hissettim...”

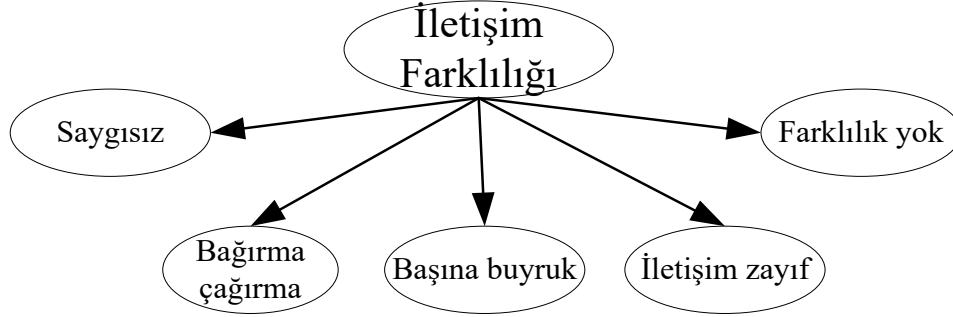
“Ü9: Yani ben gezmeyi çok severim, o da gezmeyi çok sever. Alışverişi çok severiz ikimizde ne bileyim. Voleybol top oynamayı falan ikimiz de severiz.”

“Ü10: Şöyle, genelde bir aradayken konsere gidiyoruz ya da canlı müziğe gidiyoruz ya da işte bir yerlere oturmaya gidiyoruz. Öyle yerlere beraber gittiğimizde atıyorum.”

Kardeşi ile bağ güçlendirme aktiviteleri incelemesinde; çoğunlukla dışarı gezme, alışveriş ve yürüyüşlerde daha yakın ve etkili olduğunu ifade ettikleri görülmektedir. Ayrıca birlikte dışarıda yemek yeme, alışveriş yapma gibi etkinliklerle bağlarının güçlendiğini ifade ettikleri görülmektedir.

2.2.2.10. İletişim Farklılığı Teması

İletişim Farklılığı teması içerisinde 5 alt tema yer almaktadır.

Şekil 28: İletişim Farklılığı

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Katılımcıların, kuşaklar arası çatışmadan kuşak içi çatışmaya: Üniversite öğrencileri ve ergen kardeşleri arasında bir karşılaştırma bağlamında incelenmesine dönük olarak “**S10: Kardeşiniz ve sizin anne-baba ile iletişimini nasıl görmektesiniz? Kurduğunuz iletişimde farklılıklar var mıdır? Bu farklılıklar nelerdir?**” sorusuna karşılık 5 alt tema oluşmuştur. Bunlardan objektif olduğunu düşünen katılımcılar şu ifadeleri kullanmışlardır.

“Ü2: Kesinlikle var o saygısızca davranıyor. Anne babama rahatlıkla bağırabiliyor. Annem babamı takmıyor. Aslında sevgi var yok değil ama bunu hiç göstermiyor. Bu konuda ona kızıyorum ama annemle babama da kızıyorum neden bu kadar yüz veriyorlar diye işte böyle.”

“Ü3: kardeşim biraz başına buyruk her şeyi söyleyebiliyor büyüklerine karşı. Tam böyle. Oturaklı ağır başlı cevaplar vermiyor. Daha çok ergen tarzı cevaplara verebiliyor. Tamam, bu da hem annem babamı rahatsız ediyor hem de beni rahatsız ediyor. Ben öyle değilim anne babamla daha saygı çerçevesi içerisinde iletişim kuruyorum. Onları anlamaya çalışıyorum. Büyük biri ile konuşurken çok rahat ve patavatsız.”

“Ü4: Aslında farklılık yok. Yani hepimiz annemi babamıza karşı eşit derecede yaklaşıyoruz. Onlar da bize zaten böyle çok iyi yapmış. Hani bir şeylerimizi anlatırız. Anne baba ile iletişimiz bir aslında. Aramızda bir fark tok.”

“Ü5: Anne babam ile iletişim çok zayıf benim daha güçlü bir iletişimim var. Bana ondan güvendiklerini biliyorum ama ona da güvenmek istiyorlar. Aslında ona karşı

benden daha çok toleransları var ama yine benim iletişim daha iyi. Gerçekten onun iletişimi çok zayıf annem ve babamla.”

“Ü6: Bilmiyorum. O yaştayken bende mi öyleydim bilmiyorum ama şu anda ben daha iyi anlaşılabiliyorum. Annem babam bir şey dediğinde ne demek istediğini anlayabiliyorum.”

“Ü7: Şimdi onun yaşındayken ben annemden babam da çok korkardım mesela. O yüzden hani hiç anneme babama ses yükseltmez ve saygısızlık yapamazdım. Kendisi şu an mesela. Anneme annemden değil de babamdan korkuyor. Mesela ona karşı saygısını kapamıyor işte anne ama bazen sesin yükseltiyor ders cevaplar veriyor sözünü dinlemiyor. Her söylediğine ikiletıyor ona ona karşı. Ben şu an mesela annem babamın sözünü ikiletmem, onların sözlerini dinlerim, onlara asla saygısızlığım olmaz. Onları sürekli ararım, iletişim kurarım kendileriyle. O şekilde.”

“Ü8: Aile büyüklerine karşı çok saygısızca konuşuyor. Ben ondan büyük olmama rağmen onun kadar rahat konuşmuyorum. En çok beni sinirlendiren konulardan biri bu. Aileye tavrı konusu ben asla onun gibi olmadım onun yaşındayken de... şimdi de.”

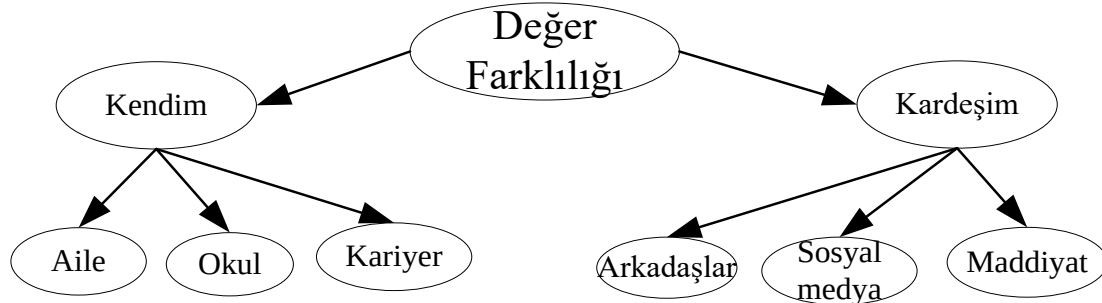
“Ü9: Var şöyle ki. Ben anneme babama çok ters tepki göstermem olabildiğince onları alttan almaya çalışırım. Yeri geldiğinde mecburen ters tepki gösterebiliyoruz da. Şimdi annemle pek düşmeyiz zaten. Ben annemle pek zıt düşmem ama kardeşim öyle değil kardeşimin her şeyi bir ters tepki bir ters cevap. Bilmiyorum nedenini, ama böyle hani çok fazla saygısızlık mı denir? saygı yani o yok.”

“Ü10: Yani babamla birazcık gerilimli bir ilişkileri var çünkü babamla arasında çok fazla yaş farkı olduğu için kendisi ya ikisi de birbirini asla anlamıyor ve ikisi de kendi dönemlerinde bir çatışma yaşıyorlar. Yani birbirleriyle asla anlaşamıyorlar. Benimle de yani olumlu saygı çerçevesinde güzel bir ilişkisi olduğunu düşünüyorum. Bunun zaten en büyük etmeni hani sevgiye karşılıklı sevgi olması...”

Kardeşinin kendisi ve anne-babası ile olan ilişki farklılığı üzerine yapılan incelemede, gençlerin çoğunlukla kardeşlerinin anne ve babalarına karşı saygısız davranışlar sergilediklerini, sık sık bağırdıklarını ve başına buyruk hareketlerde bulunduklarını ifade ettikleri görülmektedir. Buna karşın, kardeşlerinin kendileriyle daha ılımlı ve anlayışlı bir şekilde iletişim kurduklarını belirtmişlerdir. Başka bir deyişle, kardeşlerin anne ve babalarıyla olan iletişimlerinin daha zayıf ve çatışmalı olduğu, ancak ağabey veya abla ile olan ilişkilerinde daha yumuşak ve dengeli bir tutum sergiledikleri anlaşılmaktadır.

2.2.2.11. Değer Farklılığı Teması

Değer Farklılığı teması içerisinde 6 alt tema yer almaktadır.

Şekil 29: Değer Farklılığı

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Katılımcıların, kuşaklar arası çatışmadan kuşak içi çatışmaya: Üniversite öğrencileri ve ergen kardeşleri arasında bir karşılaştırma bağlamında incelenmesine dönük olarak “**S11: Kardeşinizle aranızdaki değer farklılıkları nelerdir? Bu farklılıkların kaynağı ne olabilir?**” sorusuna karşılık 6 alt tema oluşmuştur. Bunlardan objektif olduğunu düşünen katılımcılar şu ifadeleri kullanmışlardır.

“Ü1: Karşı tarafın beni düşünmesini, beni mutlu eden bir hareket olmasından kaynaklanıyor. Ama kardeşimle durum bu değil ve ben de eleştirdiği noktada sürekli bu. Buna mı mutlu oldun? Hani abartma hani buna da mutlu olunmaz. Hani ne ki çok basit bir hareket bu değer yargısı biraz daha maddiyata kayan bir insan. Hani onun için maddiyattan benim için maneviyattan kaynaklandığı için biraz daha farklıyız bu konuda.”

“Ü2: Onun hayat değeri tamamen sosyal yaşamı ama bahsettiğim sosyal yaşamı gezmek, görmek, sohbetler değil. Onun sosyal yaşamı medya üzerinden... arkadaşları var ama onlarla tek ortak noktaları bilgisayar oyunları falan.”

“Ü3: Ben daha çok kariyerime geleceği ve mesleğime değer veriyorum ama kardeşim daha çok sosyal yaşamına.”

“Ü5: Kesinlikle var onun değeri önce kendisi. Ama ben kendimi hep 2’ye 3’e atıyorum önceliğimi ailemi okulu koyuyorum ama o öyle değil en çok kendisini düşünür. aslında onun değeri ne onu bile bilmiyorum anlamlandıramıyorum.”

“Ü6: yani şöyle diyeyim, okul konusu. Oda değer veriyor vermiyor değil ama o kadar da önemsedğini düşünmüyorum. Kariyer hayatıma daha değer veriyorum onun değer verdiği şeyler ortamlar, eğlence falan.”

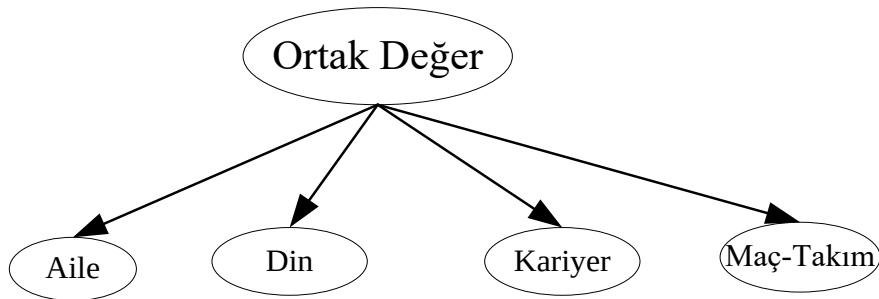
“Ü7: İllaki farklılıklar var mesela ben şu an. Benim en değerlim ailemdir. Ailem aileden sonra işte kariyerim, kariyer ve geleceğim bunlar benim için önemli olanlar. Kendisini şu an çok göstermiyor olabilir. Belki yine onun için değerlidir ama göstermiyor, gösteremiyor mesela. Kendisinin için şu an değerli olan mesela işte sosyal medyada fenomenlik. Ondan sonra tuttuğu takım mesela Galatasaray’ı çok sever. Kendisi bence en ön planda olan değerleri bunlardır. Sosyal medya, sosyal medya fenomenliği, Galatasaraylılık, işte arkadaşlıklar gibi.”

“Ü8: Ben kendimden çok öncelikli olarak aileme çok değer veririm. Aile benim için her şeydir. Kendimi biraz geri planda tutuyorum. Her şeyden önce ailem. Derslerim falan yani kendi mutluluğumu çok önemsemiyorum ya da onlar mutlu sağlıklı olunca ben mutlu olabiliyorum. Aile benim için birinci sırada diyebilirim hayatımda. Evet biraz bencil olmak lazım bu hayatta ama kardeşim aşırıya kaçıyor. Bunun kaynağının sosyal medya olduğunu düşünüyorum. Etkileniyor. Herkesin mutlu olduğunu kendisinin mutsuz olduğunu düşünüyor.”

Kardeşi ile değer farklılıkları incelemesinde; kendisi çoğunlukla aile başta olmak üzere okul ve kariyer üzerine iken kardeşinde ise sosyal medya, arkadaşlar ve maddiyat öne çıktığı görülmektedir.

2.2.2.12. Ortak Değer Teması

Ortak Değer teması içerisinde 4 alt tema yer almaktadır.

Şekil 30: Ortak Değer

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Katılımcıların, kuşaklar arası çatışmadan kuşak içi çatışmaya: Üniversite öğrencileri ve ergen kardeşleri arasında bir karşılaştırma bağlamında incelenmesine dönük olarak “**S12: Hangi konularda ortak değerleri paylaşıyorsunuz? Bu değerlerin ilişkinize etkisi nedir?**” sorusuna karşılık 4 alt tema oluşmuştur. Bunlardan objektif olduğunu düşünen katılımcılar şu ifadeleri kullanmışlardır.

“Ü1: Aile diyebilirim. Aile aramızdaki bağı güçlendiriyor.”

“Ü2: Onun dışında belki maç futbol falan bu konulara ikimizde değer veriyoruz.”

“Ü3: Ortak değerimiz aslında aile ve din diyebilirim.”

“Ü4: Aileye önem verme konusu galiba.”

“Ü5: Yani her ne kadar kendisini öne koysa da ortak değerimiz aile diyebilirim. Ailemiz söz konusu olduğunda aslında birbirimize daha çok yaklaşıyoruz. Ortak değerimiz din diyebilirim. Başkada bir şey yok.”

“Ü6: Mesela spor dediğim kişiler maçlarda falan, bazen maçlarda falan gidiyoruz. Yani diyeceğim o ki sosyal aktivite konusunda eğlenme konusunda daha doğrusu aynı paydada buluştuğumuz konular dışarı hayat konuları.”

“Ü7: İşte mesela takımdan örnek vereyim işte aynı takımı tutuyoruz ya biz bayağı böyle fanatığiz beraber. Öyle olduğu için mesela onun üzerine konuşuyoruz. Mesela beraber maç izliyoruz.”

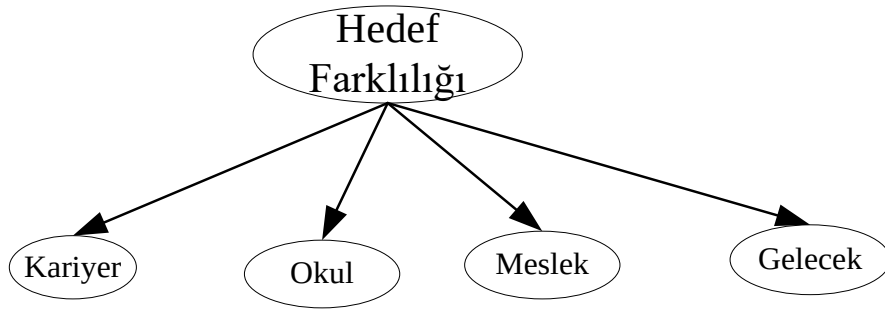
“Ü8: Kariyer konusunda beni örnek alıyor gibi. Hani ben derslerime kariyerime önem veren biriyim. En çok okul konusunda kardeşimle iletişim halindeyiz.”

“Ü9: Aile ilişkileri, aile ilişkileri. Ya ikimiz de değer veriyoruz da ister istemez o birazcık kafa yapısının verdiği etkiyle ters tepiyor bazen o kadar. Benim kadar olmasa da aile konusu bizim için en önemli değerlerden biridir. Kardeşimin ters tepkileri olsa da olay ciddiye bindiğinde aile konusundaki endişesini görebiliyorum.”

Kardeşi ile paylaşılan ortak değerler üzerine yapılan incelemede, en sık öne çıkan değerler aile olduğu görülmektedir. Aileyi, din, kariyer planlama ve ortak etkinlikler gibi diğer değerler takip etmektedir.

2.2.2.13. Hedef Farklılığı Teması

Hedef Farklılığı teması içerisinde 4 alt tema yer almaktadır.

Şekil 31: Hedef Farklılığı

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Katılımcıların, kuşaklar arası çatışmadan kuşak içi çatışmaya: Üniversite öğrencileri ve ergen kardeşleri arasında bir karşılaştırma bağlamında incelenmesine dönük olarak “**S13: Eğitim, kariyer ve hedefler konusunda kardeşinizle aranızdaki farklılıkların ilişkinize etkisini nasıl değerlendiriyorsunuz?**” sorusuna karşılık 4 alt tema oluşmuştur. Bunlardan objektif olduğunu düşünen katılımcılar şu ifadeleri kullanmışlardır.

“Ü2: Yani var şöyle ben şuan üniversitede öğrenciyi mezun olduktan sonra iş planları yapıyorum. Kariyer planları yapıyorum. Hedeflerim, amaçlarım var... para kazanabilecek miyim? İyi bir işe girebilecek miyim? İş kurabilir miyim diye düşünüyorum.”

“Ü3: Genel olarak bütün anlattıklarım bu soru çerçevesinde geçiyor. Ben kariyerime, geleceğime ve mesleğime önem veren biriyim.”

“Ü5: Çok farklıyız. Benim belli bir hedefim isteğim var onun yaşındayken de vardı. Ama o ne istediğini bilmiyor ve bu beni sinirlendir. Her gün başka bir şeyle çıkıyor karşıma. Hayır hem istiyor bir üniversite kazanmak ama yeterince emek vermiyor çalışmıyor. Tembel yani. Kafa basıyor ama çalışmıyor. Belli bir yolu yok.”

“Ü6: eğitim ve kariyer konusunda ben daha çok planlı hareket ediyorum. Şuan okuduğum bölümü lisede de istiyordum. Planlı olarak ve uzun zamandır isteyerek geldim fakat kardeşim öyle değil, bir gün doktor biriyle konuşuyor doktor olmak istiyor, avukatla konuşuyor avukat olmak istiyor, bir gün sanatçı olmak istiyor ne istediği belli değil. Çok kararsız, çok tutarsız. Bu konuda çok tartışıyoruz. Ben bir yol çizmesini istiyorum o yolları karmakarışık hale getiriyor.”

“Ü7: Mesela kendisini şu an bir hedefi yok gibi. Ben kendisine öğretiyorum işte. Diyorum ki bak kendi alanında ilerlemeye çalış... Ben de diyorum ki kendisine bilgisayar üzerine olan bölümlerden ilerlemeye çalış.”

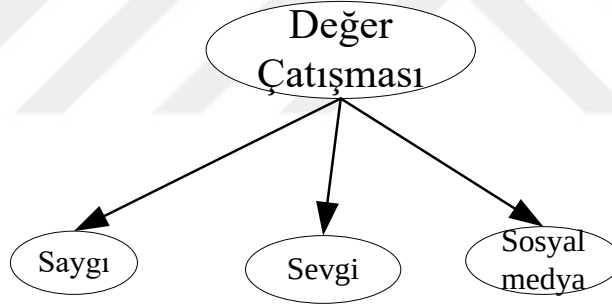
“Ü8: kariyer konusu karmaşık o ne istediğini bilmiyor. Aslında beni bu konuda çok dinliyor sürekli bir şeyler soruyor ve çok ilgili gözüküyor ama ortada bir başarı yok. İstemeye istiyor ama istemekle olmuyor o bunu anlamıyor. Bende onun ne istediğini anlamıyorum... biraz karmaşık bu konu.”

“Ü10: O yazılım veyahut da tıp istiyor. Hani tapıda çok istemiyor da yazılım da istiyor birazcık. Öyle olunca hani meslek dalı olarak da çok farklı olduğumuz için hani ben yapı alanında olacağım, inşaat alanında olacağım ama o hiç bilmediğim bir sanal alanda olacak. Hani o konuda tabii ki de yani bir farklılık bir şey yaşıyoruz, sorun yaşıyoruz. Yani ben isterim ki inşaat mühendisi olsun, beraber çalışalım.”

Kardeşi ile kariyer ve hedefler konusunda incelemede; çoğunlukla farklı oldukları ortaya çıkmaktadır. Abisi/ablası okul, kariyer, gelecek ve meslek inşa ederken kardeşlerini de etkilemek istiyorlar fakat başarısız oldukları söylenebilir.

2.2.2.14. Değer Çatışması Teması

Değer Çatışması teması içerisinde 3 alt tema yer almaktadır.

Şekil 32: Değer Çatışması

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Katılımcıların, kuşaklar arası çatışmadan kuşak içi çatışmaya: Üniversite öğrencileri ve ergen kardeşleri arasında bir karşılaştırma bağlamında incelenmesine dönük olarak “**S14: Aile içindeki değer çatışmaları veya farklılıklar hakkında kardeşinizle nasıl iletişim kuruyorsunuz?**” sorusuna karşılık 3 alt tema oluşmuştur. Bunlardan objektif olduğunu düşünen katılımcılar şu ifadeleri kullanmışlardır.

“Ü2: Aile içerisinde değer çatışmaları kesinlikle oluyor. Annem babam yaşlı insanlar doğal olarak farklı değerlere sahipler onları anlıyorum. Ama kardeşim anlayamıyor. Onlarda kardeşimi anlayamıyor. Maalesef ben arada kalıyorum çoğu zaman.

Kardeşimi de anlıyorum onları da anlıyorum ama onlar birbirini anlamıyor. Karşılıklı anlatmaya çalışıyorum aslında.”

“Ü3: Daha önce soruda da bahsettiğim gibi kendi sosyal medya, sanal ortamı çok düşkün biri olduğu için bunlara değer verdiği için biz bu konuda biraz çatışma ortama giriyoruz. Ben çok fazla bağlanmasını istemiyorum. Annemle babanın çok fazla bilmiyorlar, onlardan gizli yaptığını düşünüyorum. Hani öğrendikleri zamanda hani tabi öğrendikleri zamanlar oluyor. Onlarda kendi değer verdiği şeyler değiştirmesini istiyorlar. Böyle şeylere değer vermemesi gerektiğini söylüyorlar. Bende onlar gibi düşünsem de onu aileme karşı koruyorum ama bir yere kadar.”

“Ü4: Yani şöyle ben genelde taraf tutmuyorum. Hani tarafsız bir şekilde yaklaşmaya çalışıyorum ama değer farklılıklarımıza bakarsak aile içinde din farklılıklarımız var. Onun haricinde eğitim farklılıklarımız var, sevgi farklılıklarımız var saygı farklılıklarımız var. Yani hepimizin anlayışı ve dönem farklı olduğu için. Hepimiz aslında bir konuda çok farklı fikirlere sahip olabiliyorken bir konuda ortak bir şey yakalayabiliyoruz. Yani sırf onun, kardeşimin söylediği doğru veya yanlış olabilir ama tek taraflı bir savunma yapmamakla birlikte genelde aile içindeki iletişimleri hani ikili iletişim olarak bırakıyorum, araya girmiyorum. Herkes kendi arasında çatışıyor ve kendi arasında çözerse çözüyor.”

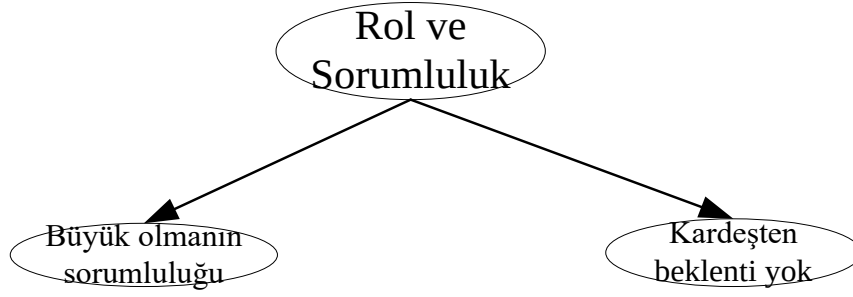
“Ü8: Mesela anne babamın arasında bir olay oluyor aramızda konuşuyoruz. Kız kardeşimle bu konuda hep aynı düşünüyoruz. Anne babamızın kuşak farkı eğitim durumu kültürden kaynaklı düşünce yapılarının nasıl olduğunun farkındayız. Aynı fikirde olamayız biliyoruz. Saygı duymaya tartışmamaya çalışıyoruz.”

“Ü10: Yani şöyle ben genelde taraf tutmuyorum. Hani tarafsız bir şekilde yaklaşmaya çalışıyorum ama değer farklılıklarımıza bakarsak aile içinde din farklılıklarımız var. Onun haricinde eğitim farklılıklarımız var, sevgi farklılıklarımız var saygı farklılıklarımız var. Yani hepimizin anlayışı ve dönem farklı olduğu için. Hepimiz aslında bir konuda çok farklı fikirlere sahip olabiliyorken bir konuda ortak bir şey yakalayabiliyoruz. Kardeşin de burada iletişimin tarafsız oluyor. Yani hani herkesi saygılı gösteriyorsun.”

Kardeşi ile değer çatışması konusunda incelemede; sevgi ve saygı sorunundan dolayı yaşadığını ve sosyal medyanın etkisi olduğunu ifade ettikleri söylenebilir.

2.2.2.15. Rol ve Sorumluluk Teması

Rol ve Sorumluluk teması içerisinde 2 alt tema yer almaktadır.

Şekil 33: Rol ve Sorumluluk

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Katılımcıların, kuşaklar arası çatışmadan kuşak içi çatışmaya: Üniversite öğrencileri ve ergen kardeşleri arasında bir karşılaştırma bağlamında incelenmesine dönük olarak “**S15: Kardeşinizle aranızdaki rollere ve sorumluluklara nasıl bakıyorsunuz? Bu konuda farklı beklentileriniz var mı?**” sorusuna karşılık 2 alt tema oluşmuştur. Bunlardan objektif olduğunu düşünen katılımcılar şu ifadeleri kullanmışlardır.

“Ü1: Kardeşimden beklentim tok aslında sadece biraz daha sorumlu davranmasını isterdim kendi hayatı konusunda.”

“Ü2: Sonuçta ben onun abisiyim ya sadece. O beni böyle görsün, ben onun abisi olarak görsün başka bir rol beklemiyorum. Kardeşim yani ondan sadece kendisi açısından kendi ayakları üzerinde durabilsin başka insanlarla sağlıklı bir iletişim kursun isterim. Ondan başka bir beklentim yok...”

“Ü3: Şimdi şöyle, ben aile ortamına örnek vermek gerekirse çok rol üstleniyorum. Aile hem ailemin maddi destek olarak manevi destek olarak çok şey yaptığını düşünüyorum ama kardeşim daha çok yan gel yat yaşayarak geçiyor gidiyor çok bir değer katmıyor aileye. Peki farklı beklentin var mı? Bu konuda biraz sorumluluk almasını isterim açıkçası. Sadece biraz sorumluluk o kadar yoksa ondan bu konuda çok fazla bir beklentim yok.”

“Ü4: Kardeşinden benden küçük olduğu için benim ona bakmam aslında biraz daha rol gibiydi yani zorunda değildim ama bu böyle zaten Türk toplumda işte abla kardeşine bakar, onun kendinden daha küçük biri olmadığı için çok fazla sorumluluk sahibi değil. Onun için bir şeyleri yapan zaten biz vardık, ben ablam onun için bir şey yapıyorduk, onun kendimden küçük ayrı olmadığı için onda bu sorumluluk yok.”

“Ü5: Kardeşim hiçbir sorumluk almıyor asile içerisinde biraz daha sorumluluk almasını isterim.”

“Ü6: Aramızda birkaç yaş farkı olsa da kardeş rolünde ve beni dinlemesi gerektiğini düşünüyorum. Ben abilik rolümün gerektiği gibi onun karşısına çıkacak engelleri, geçeceği yolları, deneyimlerimi paylaşıyorum. Onun da bunları dikkate almasını istiyorum. Kardeşimin biraz aile içerisinde de aktif olması gerektiğini düşünüyorum ve anne babama karşı saygı konusunda daha dikkatli olmasını isterim.”

“Ü8: Hayatında yaşadığı olumsuzluğu bize bu kadar yansıtmaması beni de yoruyor bu durum. Ben zaten kendime yüklenen bir insanım. Sorumluluk açısından bir de bu sorumluluğu yükleniyorum. Her şeye çabuk inanmasın. Özellikle sosyal medya...Hayat çok değişecek. Teknoloji çok değişir, beklentiler ihtiyaçlar, çok çabuk değişir. Bunları algılayabilmesini istiyorum ama o bambaşka bir dünya yaşıyor.”

“Ü9: Ablalık ne demek iyi biliyorum. Ona karşı olan sorumluluklarını da biliyorum ama o ailede nasıl evlat olmayı ya da kardeş olmayı bilmiyor henüz bilmiyor ama öğrenecek öğreneceğine eminim.”

“Ü10: Ben biraz daha abla rolündeyim. Daha sahiplenici daha böyle destek olucu taraftayım. Bir de abimiz var, o da aynı şekilde hani sahiplenici destek olarak gözükmüyor rol olarak. Yani ondan aslında farklı bir beklentin yok. Hani kardeş rolünde olması benim için yeterli oluyor. O kendi hayatına ve kendi düzenine yönetebilecek bir yaşta. O yüzden kendi kararlarını da alabilir. Aldığı kararlarda da elimden geldiğince ona destek olabilirim. Bu şekilde devam edebiliriz. Hani herhangi farklı bir beklentim yok.”

Kardeşi ile roller ve sorumluluklar konusunda incelemede; kendisine büyük olarak rol ve sorumluluk yüklemekte iken kardeşinden bir beklentisinin olmadığını ifade ettikleri görülmektedir.

SONUÇ

Kuşaklar arası çatışma, insan topluluklarının tarih boyunca karşılaştığı evrensel bir fenomendir ve sosyal bilimlerin önemli bir araştırma alanını oluşturur. Farklı kuşaklar arasındaki iletişim ve ilişkilerin dinamikleri, tarihsel, kültürel ve sosyal faktörlerin etkisiyle sürekli değişime uğramıştır. Başlangıçta, kuşaklar arası çatışma genellikle nesiller arasındaki yaşam tarzları, değerler, inançlar ve iletişim alışkanlıkları üzerinde odaklanmıştır. Ancak, modern toplumda teknolojik ilerlemeler, küreselleşme ve hızlı toplumsal değişimler gibi faktörler, kuşaklar arası etkileşim dinamiklerini derinlemesine dönüştürmüştür. Bu bağlamda, kuşaklar arası çatışmanın doğası ve evrimi, sosyal bilimler alanında geniş kapsamlı araştırmaları ve teorik tartışmaları beraberinde getirmiştir. Bu tez çalışması, kuşaklar arası ve kuşak içi çatışma kavramlarını anlamak için bir perspektif sunmayı amaçlamaktadır. İlk olarak kavramsal çerçevede, kuşaklar arası çatışmanın günümüze kadar nasıl oluştuğuna odaklanarak bu olgunun ne zamandan beri var olduğunu ve nasıl geliştiği irdelenmiştir. Ardından, günümüzdeki toplumsal, kültürel ve teknolojik bağlamlarda kuşaklar arası çatışmanın nasıl kuşak içi çatışmaya dönüştüğünü analiz edilmeye çalışılmıştır. Bu şekilde, gençlik ile yetişkinlik arasındaki ilişkilerin karmaşıklığını ve değişimini anlamak için farklı, özgün bir çalışma yürütülmeye çalışılmıştır. Üniversite öğrencileri ve ergen kardeşler ile ayrı ayrı yapılan mülakat görüşmeleri sonucunda, ayrı analizler yapılmış temalar oluşturulmuştur. Araştırma süresince sorulan sorular ve elde edilen bulgular, bu farklılıkların nedenlerini ve etkilerini derinlemesine incelememize olanak tanımıştır. Araştırma problemleri ve alt problemler bağlamında, bu farklılıkların kuşak içi çatışmaları nasıl şekillendirdiği ve her iki taraf üzerinde nasıl etkiler yarattığı ortaya konmuştur. Sosyolojik açıdan, bu bulgular toplumsal yapının bireyler üzerindeki etkilerini ve teknolojinin bu etkileşimler üzerindeki rolünü anlamak için önemli veriler sunmaktadır. Kuşak içi çatışmalar, aynı zamanda toplumsal değişimlerin bireysel düzeydeki yansımalarını da gözler önüne sermektedir.

Araştırmanın en önemli alt problemlerinden biri olan, kardeşler arasındaki “düşünce yapısı farklılıkları” ve “değerlerdeki farklılıklar”, bireylerin toplumsal ve kültürel yapı içerisindeki konumlarına, sosyalizasyon süreçlerine ve yaşadıkları dönemin etkilerine bağlı olarak şekillenmektedir. Sosyolojik açıdan bakıldığında, üniversite öğrencileri ve ergen kardeşler arasındaki bu farklılıklar, toplumun değişen dinamiklerinin bir yansıması olarak değerlendirilebilir. Üniversiteli ağabey/ablalar, yetişkinliğe geçiş sürecinin bir

parçası olarak, daha fazla sorumluluk üstlenme, bağımsızlık arayışı ve toplumsal normlar çerçevesinde realist bir dünya görüşü geliştirme eğilimindedirler. Bu süreç, onların düşünce yapısını daha analitik ve pragmatik bir yönde şekillendirir.

Ergen kardeşler ise, henüz bu tür sorumluluklar ve toplumsal beklentilerle yoğun bir şekilde karşılaşmamış olmaları nedeniyle, daha özgürlükçü, anlık hazları ön planda tutan ve kendilerini ifade etme konusunda daha rahat bir yaşam tarzına sahip olabilirler. Bu durum, onların dünyayı algılama biçiminde daha idealist ve duygusal bir perspektifin öne çıkmasına neden olabilir. Teknolojinin ve dijital dünyanın etkisi, bu yaş grubundaki bireylerin sosyalleşme biçimlerini ve değerlerini belirgin bir şekilde etkileyerek, kuşaklar arasında belirgin farkların oluşmasına yol açmaktadır.

Bu farklılıkların sosyolojik anlamı, toplumun genel yapısındaki değişimlerle ilişkilendirilebilir. Modern toplumlarda bireylerin karşı karşıya kaldığı çeşitli zorluklar ve fırsatlar, farklı yaş gruplarının dünyayı farklı şekillerde deneyimlemesine neden olur. Üniversite öğrencileri, toplumsal beklentilerle daha fazla yüzleşirken, ergen kardeşler henüz bu tür baskılardan uzak, daha serbest bir yaşam tarzını deneyimlemektedir. Bu farklılaşma, kardeşler arasındaki ilişkilere hem çatışma hem de öğrenme fırsatları olarak yansımıştır.

Üniversiteli öğrencileri ve ergen kardeşleri arasında, üniversite öğrencilerine tartışmanın konularını, tartışma temel nedenleri sorulurken ergen kardeşleri tartıştıklarında nasıl hissettiklerine ve nasıl tepki verdiklerine yönelik sorular sorulmuştur.

Üniversiteli büyük kardeşlerin verdiği örneklerde, çatışmaların genellikle belirli konular etrafında yoğunlaştığı görülmektedir. Örneğin, okul dersleri, üniversiteye hazırlık süreci, sosyal medya kullanımı, telefon kullanımı ve izinsiz eşya kullanımı gibi konular sıkça tartışma nedenleri arasında yer almaktadır. Özellikle, sosyal medya kullanımı ve telefon kullanımı gibi dijital teknolojilerin etkisi altında, kardeşler arasında çatışmaların arttığı gözlemlenmektedir. Bu durum, teknolojinin günlük yaşamın bir parçası haline gelmesiyle birlikte iletişim tarzlarında ve değerlerde değişikliklere yol açmış olabilmektedir. Özellikle, genç kardeşlerin dijital teknolojilere olan bağımlılığı ve bu bağımlılığın olumsuz sonuçlara yol açması, aile içi çatışmaları artırabilmektedir.

Ayrıca, okul dersleri ve üniversiteye hazırlık süreci gibi konuların da çatışma nedenleri arasında önemli bir yer tuttuğu görülmektedir. Bu durum, genç kardeşlerin gelecekları üzerindeki baskı ve stresin aile içi ilişkilere yansımaları olarak yorumlanabilir. Özellikle,

eğitim ve kariyer hedefleri konusundaki farklılıklar, kardeşler arasında anlaşmazlıklara ve çatışmalara neden olabilmektedir. İzinsiz eşya kullanımı gibi daha geleneksel çatışma nedenleri de hala önemli bir yer tutmaktadır. Bu durum, kardeşler arasındaki kişisel sınırların ihlal edilmesi veya güvensizlik hissiyatının oluşmasıyla ilişkilendirilebilir.

Üniversiteli ağabey/ablanın "Tartışma ve Nedeni" teması, kardeşler arasındaki çatışmaların kökenlerini anlamak için önemli bir bakış açısı sunmaktadır. Bu temanın incelenmesi, aile içi ilişkilerdeki gerilimlerin ve çatışmaların altında yatan nedenleri ve dinamikleri anlamak için değerli bir içgörü sağlayabilmektedir.

Ergen kardeşler arasındaki tartışmalar, aile içi çatışmaların temel dinamiklerini ve bu çatışmalara verdikleri tepkileri ortaya koymaktadır. Katılımcıların çoğunun tartışmalar sırasında üzüldüklerini belirtmeleri, bu tür çatışmaların sıkça yaşandığını göstermektedir. Öfke, çatışmaların duygusal yoğunluğunu yansıtırken, karşı verme ve alttan alma davranışları ergenlerin kendi haklarını savunma ve duygusal sınırlarını koruma çabalarını ifade etmektedir. Karşılıklı sinirlenme, iletişimsizlik ve anlaşmazlıkların bir sonucu olarak ortaya çıkarken, evin terk edilmesi ise çatışmaların yoğunluğuna ve stresine karşı bir kaçış mekanizması olarak değerlendirilebilir.

Kuşak içi çatışma bağlamında, ergen kardeşler arasındaki tartışmaların genellikle duygusal ve iletişimsel boyutlarıyla yoğun olduğu görülmektedir. Bu çatışmalar, ergenlerin kimlik gelişimi ve aile içindeki rol arayışlarının bir yansımasıdır. Ayrıca, teknolojinin etkisiyle iletişim tarzlarının değişmesi ve dijital ortamın çatışmalara dahil olması önemli bir faktördür. Bu temanın analizi, ergenlik dönemindeki kardeş ilişkilerinin karmaşıklığını ve duygusal yoğunluğunu anlamak açısından kritik bir öneme sahiptir ve aile içi çatışmaların yönetimi ile duygusal ihtiyaçların karşılanması açısından değerli bilgiler sunmaktadır.

En önemli konu olan iletişim temaları incelendiğinde; iki farklı iletişim teması altında yapılan analizler, kuşaklar arası iletişimdeki zorlukları anlamak ve kardeşler ile ağabey/ablalar arasındaki iletişim dinamiklerini çözümlemek için yapılmıştır. Her iki analizde de belirli alt temaların öne çıktığı gözlemlenmiştir. İletişim temaları arasında, özellikle sosyal medya kullanımının ve farklı iletişim tarzlarının iletişimdeki rolü önemli bir unsur olarak belirlenmiştir.

Kardeşler arasındaki iletişimde öne çıkan temalar arasında sürekli negatiflik, sosyal medya dili kullanımı, telefon bağımlılığı, ciddiye alınmama ve mutluluk algılarının

farklılığı bulunmaktadır. Bu temalar, genç kuşağın dijital teknolojiye olan bağlılığı ve sosyal medya dilinin iletişim tarzlarını nasıl etkilediği konusunda önemli bir gösterge olarak ortaya çıkmaktadır. Özellikle sosyal medya dili ve teknoloji bağımlılığı, iletişimde kopukluklar ve anlaşmazlıkların ana nedenlerinden biri olarak belirlenmiştir.

Ağabey/abla-kardeş ilişkileri temasında ise iletişimdeki zorlukların çoğunlukla sosyal medya kullanımından kaynaklandığı gözlemlenmiştir. Ağabey/abla-kardeş ilişkilerinde de sosyal medyanın etkisi belirgin bir şekilde hissedilmekte, kardeşler arasındaki iletişimde kopukluklar ve anlaşmazlıkların yaşanmasına sebep olmaktadır. Bu durum, genç kuşağın dijital teknolojiye olan bağlılığının ve sosyal medya dilinin iletişimdeki rolünün genel bir trend olduğunu göstermektedir.

Kuşak içi çatışma bağlamında değerlendirildiğinde, iletişimdeki bu zorlukların ergen ve yetişkin kuşaklar arasındaki farklı iletişim tercihlerinden kaynaklandığı görülmektedir. Genç kuşağın dijital teknolojiye ve sosyal medyaya olan yoğun ilgisi, iletişim tarzlarını ve tercihlerini belirgin bir şekilde etkilemektedir. Bu durum, kuşaklar arası çatışmalarda görülen iletişim zorluğu ve sorunun şimdilerde aynı kuşaktan mensup iki birey arasında net olarak görüldüğü gözlenmektedir. Her iki analiz de göstermektedir ki, iletişimdeki zorlukların temelinde farklı iletişim tarzları, teknoloji kullanımı ve sosyal medya dilinin etkisi bulunmaktadır.

Bununla bağlantılı olarak üniversiteli öğrencilerin “İletişimde Yaklaşım Teması” altında yapılan analizde, üniversiteli ağabey/ablaların ergen kardeşlerine yaklaşımı incelenmiş ve çeşitli iletişim stratejileri belirlenmiştir. Bu stratejiler, iletişimdeki farklılıkların ve çatışmaların anlaşılması için önemli ipuçları sağlamaktadır.

Analiz sonucunda belirlenen temalar arasında, kardeşin anladığı dili kullanma, sakın bir dille iletişim kurma ve kardeşin hoşlandığı şeyleri yaparak yaklaşma gibi stratejiler öne çıkmaktadır. Bu stratejiler, genç kuşağın iletişim tercihlerini ve ihtiyaçlarını anlamaya yönelik bir çaba olarak yorumlanabilir. Ayrıca, deneme-yanılma yöntemiyle farklı yaklaşımların denenmesi ve kardeşin moduna göre iletişimde esneklik gösterilmesi de dikkat çeken noktalardan biridir.

Üniversiteli ağabey/ablaların ergen kardeşlerine yaklaşımında gözlemlenen bu farklı stratejiler, aynı kuşağa mensup iki bireyin iletişimdeki çatışmaları çözümünde önemli bir rol oynayabilmektedir. Genç kuşağın dijital teknolojiye ve sosyal medyaya olan bağlılığı, iletişim tercihlerini etkilemektedir. Bu nedenle, ağabey/ablaların kardeşleriyle iletişimde,

onların dilini ve dünyasını anlamaya çalışmaları önemli bir yaklaşımdır. Hoşlandıkları şeyleri yaparak yaklaşmak ve sakin bir dille iletişim kurmak, kardeşler arasındaki iletişimi güçlendirebilmekte ve kuşaklar arası çatışmaları azaltabilmektedir.

Eski zamanlarda kuşaklar arasında görülen iletişim zorluluklarının aynı kuşak içerisindeki bireyde görülmeleri doğru orantılı iken büyük kardeşlerin farklı şekillerde yaklaşmaya ve anlamaya çalışması modern zamanın farklı yansımasıdır. Üniversiteli ağabey/ablaların ergen kardeşlerine yönelik iletişim yaklaşımları, aynı kuşaktan iletişimde anlayışı ve esnekliği vurgulamaktadır. Bu yaklaşımlar, kardeşler arasındaki iletişimde sağlıklı bir iletişim ortamı oluşturmak için önemli bir adım olarak değerlendirilebilmektedir.

Yine iletişim ile bağlantılı olarak “İletişim Farklılığı Teması” altında yapılan analizde, üniversiteli ağabey/ablalar ile ergen kardeşler arasındaki iletişim farklılıkları incelenmiş ve çeşitli temalar belirlenmiştir. Bu temalar, kuşaklar arası iletişimde çatışmaların ve farklı iletişim tarzlarının anlaşılmasına katkı sağlamaktadır.

Analiz sonucunda belirlenen temalar arasında, kardeşlerin anne-babalarına karşı iletişimde saygısızlık ve bağırmaları, başına buyruk hareketler sergilemeleri öne çıkmaktadır. Bu durum, ergenlik döneminin getirdiği özgürlük arayışı ve bağımsızlık isteğiyle ilişkilendirilebilmektedir. Ergen kardeşlerin anne-babalarıyla iletişimde daha rahat ve sınırları zorlayıcı bir tavır sergiledikleri görülmektedir. Öte yandan, üniversiteli ağabey/ablaların anne-babalarıyla iletişimde daha ılımlı ve saygılı bir yaklaşım sergiledikleri gözlemlenmektedir. Onlar, genellikle daha oturaklı ve ağırbaşlı bir iletişim tarzını tercih etmekte ve anne-babalarına daha fazla saygı göstermektedirler. Bu durum, yaş ve deneyim farkının iletişim tarzlarına etki ettiğini göstermektedir.

Bu çıkarımların dışında, yer yer, “Ben onun yaşındaki iken böyle değildim.” “Ben onun gibi saygısızca davranmıyordum” ifadeleri dikkat çekmektedir. Zamanın hızlı değişimi, teknolojinin günlük hayatlara sirayet etmesi vb. durumlar yaşları birbirine yakın olan bireylerin arasında ciddi farklılıkların ortaya çıktığı yönünde iddialar sunmaktadır.

Dolayısıyla bu farklı iletişim tarzları arasındaki çatışma, aile içi ilişkilerde gerilimlere ve anlaşmazlıklara neden olabilmektedir. Özellikle ergen kardeşlerin anne-babalarıyla iletişimde sergilediği saygısızlık ve bağırma, aile içi iletişimi olumsuz etkileyebilmektedir. Bu durum, aile içindeki iletişim sorunlarının çözümünde önemli bir rol oynamaktadır.

İletişim ile bağlantılı olarak ergen kardeşler için oluşturduğum “Aile ile konuşmalar” temasında aileleri ile neleri konuşabiliyor neleri konuşamıyorsunuz? Sorusuna verilen yanıtlar doğrultusunda; özel hayat konuları, katılımcıların çoğunluğunun aileleriyle paylaşmakta en çok zorlandığı alan olarak öne çıkmaktadır. İlişki durumları, arkadaşlıklar ve kişisel duygular gibi konular, aileyle konuşulmayan başlıca meselelerdir. Katılımcılar, bu konuları ailelerine açmaktan çekinmekte veya ailelerinin bu konulara ilgi duymadığını düşünmektedir. Örneğin, bazı katılımcılar özel hayatlarını ailelerine anlatmayı tercih etmediklerini, hatta ailelerinin anlamayacağını veya olumsuz tepki vereceğini düşündükleri için bu konuları konuşmaktan kaçındıklarını belirtmişlerdir.

Eğitim ve mesleki konular ise katılımcıların aileleriyle rahatça konuşabildikleri başlıca alanlardır. Bu konular, aile içinde destek ve fikir alışverişi yapılan önemli konular arasında yer almakta ve genellikle aile bireyleri arasında ortak bir payda oluşturmaktadır. Katılımcılar, eğitim ve meslek planları hakkında aileleriyle konuşurken daha az çekingenlik hissetmekte ve bu konularda ailelerinden destek bulmaktadırlar.

Olumlu ve olumsuz deneyimlerin paylaşımı noktasında ise belirgin bir ayrım görülmektedir. Olumlu deneyimlerin paylaşımı aile içinde daha yaygınken, olumsuz deneyimlerin paylaşımında katılımcılar çekingen davranmaktadır. Olumsuz geri dönüşler almaktan veya eleştirilmekten korkan katılımcılar, yaşadıkları kötü olayları aileleriyle paylaşmaktan kaçınmaktadırlar. Bu durum, aile içi iletişimi sınırlayan önemli bir etken olarak ortaya çıkmaktadır.

Bazı katılımcılar ise aileleriyle güçlü bir iletişim içinde olduklarını ve karşılıklı olarak her konuda danışabildiklerini ifade etmişlerdir. Bu katılımcılar, aile içinde herkesin fikrinin alındığını ve genel iletişimin güçlü olduğunu belirtmişlerdir. Ancak, sosyal medya ve arkadaş ilişkileri gibi bazı konular, konuşulmak istenmeyen alanlar olarak kalmaktadır.

Katılımcıların ifadeleri, özel hayatın paylaşımında yaşanan zorlukları, eğitim ve mesleki konularda sağlanan iletişim rahatlığını, olumlu ve olumsuz deneyimlerin paylaşımında yaşanan çekinceleri ve genel olarak aile içi iletişimin niteliğini ortaya koymaktadır. Bu bulgular, kuşaklar arası ve kuşak içi çatışmaların anlaşılması ve çözüm yollarının geliştirilmesi açısından önemli veriler sunmaktadır.

Üniversiteli katılımcıların ergen kardeşleriyle yaşadıkları zorlukları incelediğimizde, iletişimsizlik, sosyal medya ilgisi, arkadaşlık çevresi, tüketim alışkanlıkları ve yaşam

tarzı farklılıkları gibi çeşitli temaların öne çıktığını görüyoruz. Bu zorluklar, üniversite öğrencisi ve ergen kardeşler arasındaki ilişkilere dair önemli ipuçları sunmaktadır.

Özellikle iletişimsizlik, en çok vurgulanan sorun olarak dikkat çekmektedir. Katılımcılar, ergen kardeşleriyle doğru bir iletişim kurmakta zorlandıklarını, çoğunlukla yanlış anlaşıldıklarını veya iletişimin tamamen koptuğunu belirtmişlerdir. Bu durum, kardeşler arasında derin bir kopukluğa yol açmakta ve çatışmaları daha da derinleştirmektedir. Bazı katılımcılar, sorunları çözmek için kardeşlerini kendi hallerine bıraktıklarını veya belirli bir süre konuşmadıklarını ifade etmektedirler. Ancak bu yöntemler, uzun vadede ilişkileri düzeltmekten çok geçici çözümler sunmaktadır.

Sosyal medya da ilişkilerde önemli bir sorun kaynağı olarak öne çıkmaktadır. Ergen kardeşlerin sosyal medyada fazla vakit geçirmesi, yüz yüze iletişimi azaltmakta ve bu durum çatışmalara neden olmaktadır. Sosyal medya kullanımının düzenlenmesi ve aile içi etkinliklerin artırılması, bu sorunun çözümünde etkili olabilir. Arkadaşlık çevresi de önemli bir zorluk olarak belirtilmiştir. Ergenlerin arkadaş çevresine olan bağlılığı ve bu çevreden gelen etkiler, üniversite öğrencisi kardeşleriyle olan ilişkilerini olumsuz etkileyebilmektedir. Bu konuda endişelerin açık ve samimi bir şekilde konuşulması, olası çatışmaları hafifletebilir.

Tüketim alışkanlıkları da kardeşler arasında ekonomik ve ahlaki çatışmalara yol açabilmektedir. Üniversite öğrencileri, ergen kardeşlerinin tüketim alışkanlıklarını eleştirebilmekte veya bu konuda farklı görüşlere sahip olabilmektedir. Tüketim alışkanlıkları konusunda bilinçlendirme ve ortak çözüm arayışları, çatışmaları azaltmada yardımcı olabilir. Son olarak, yaşam tarzı farklılıkları kardeşler arasında önemli bir anlaşmazlık kaynağıdır. Farklı değerler, alışkanlıklar ve günlük rutinler, ilişkilerde çatışmalara neden olmaktadır. Yaşam tarzı farklılıklarını kabul etmek ve birbirine karşı hoşgörülü olmak, bu tür çatışmaları minimize edebilir.

Genel olarak, üniversite öğrencileri ve ergen kardeşleri arasındaki ilişkilerde yaşanan zorlukların çeşitli nedenlere dayandığı ve her iki tarafın da bu zorlukları aşmak için belirli stratejiler geliştirdiği gözlemlenmektedir. İletişim, sosyal medya kullanımı, arkadaş çevresi, tüketim alışkanlıkları ve yaşam tarzı gibi konular üzerinde daha fazla çalışmak ve bu alanlarda farkındalığı artırmak, çatışmaların çözümünde önemli adımlar olabilmektedir. Özellikle aile içi iletişim ve eğitim programları, bu tür zorlukların

üstesinden gelmede etkili olabilir. Bu bulgular, üniversite öğrencileri ve ergen kardeşleri arasındaki ilişkileri anlamak ve geliştirmek adına değerli bilgiler sunmaktadır.

Üniversite öğrencilerinde “Anlaşma/ma konuları Teması” ve ergen kardeşlerde “Kızma Teması” karşılıklı olarak incelediğimizde bazı sonuçlar ortaya koyulabilmektedir. Öncelikle, birlikte eğlenme ve sohbet etme gibi sosyal aktivitelerin kardeşler arasında uyum ve olumlu ilişkileri desteklediği gözlemlenmiştir. Katılımcılar, ortak ilgi alanları etrafında bir araya gelerek keyifli zaman geçirdiklerini ve bu durumun ilişkilerini güçlendirdiğini belirtmişlerdir.

Diğer yandan, kızma konuları incelendiğinde, ağabey/ablanın genç kardeşlerinin telefon kullanımı, sosyal medya alışkanlıkları ve arkadaş ilişkileri üzerinde odaklandığı görülmektedir. Gençlerin teknolojiye olan bağımlılıkları ve sosyal medya kullanımları, abiler tarafından sık sık eleştirilen ve kızılan konular arasında yer almaktadır. Ayrıca, gençlerin arkadaş seçimleri ve bu ilişkilerin yönetimi de abilerin sıkça eleştiri getirdiği bir diğer konu olarak belirtilmiştir.

Bu bulgular, kuşak içi çatışmaların temel kaynaklarını ve dinamiklerini anlamamıza yardımcı olmaktadır. Sosyal aktiviteler ve ortak ilgi alanları gibi anlaşma konuları, gençler ile abileri arasındaki ilişkilerde uyumu artıran unsurlar olarak öne çıkmaktadır. Öte yandan, teknoloji kullanımı ve arkadaş ilişkileri üzerindeki farklı algılamalar, kuşaklar arası iletişimde gerilime yol açan faktörler olarak belirlenmiştir.

Ek olarak, üniversite öğrencileri ve ergen kardeşleri arasındaki tartışmaların kişisel gelişim üzerindeki etkilerini incelediğimizde, dört alt tema öne çıkmaktadır: olumlu etkiler, olumsuz etkiler, etkisiz veya belirsiz etkiler. Bazı katılımcılar, büyük kardeşleriyle yaşadıkları tartışmaların kişisel gelişimlerine olumlu katkılar sağladığını belirtmişlerdir. Tartışmaların kendilerini daha iyi anlama, sabır geliştirme ve hatalardan ders çıkarma konularında desteklediğini ifade etmişlerdir. Diğer yandan, bazı katılımcılar tartışmaların kişisel gelişimlerine olumsuz etkileri olduğunu dile getirmişlerdir. Örneğin, büyük kardeşlerinin davranışlarının özgüven eksikliğine yol açtığını belirtmişlerdir. Bazı katılımcılar ise tartışmaların kişisel gelişimleri üzerinde belirgin bir etkisinin olmadığını veya etkilerin belirsiz olduğunu ifade etmişlerdir.

Kuşak içi çatışmalar, özellikle ergenlik döneminde sıkça yaşanan ve kişisel gelişimi etkileyen dinamiklerdir. Büyük kardeşler ile ergen kardeşler arasındaki tartışmalar, ergenlerin sosyal becerilerini, duygusal zekalarını ve problem çözme yeteneklerini

geliştirme fırsatları sunabilir. Ancak, bu çatışmalar aynı zamanda olumsuz duygusal deneyimlere ve özgüven sorunlarına da yol açabilir. Katılımcıların verdikleri cevaplar, kuşak içi çatışmaların bireysel farklılıklar ve kişisel deneyimler doğrultusunda çeşitli etkiler yaratabileceğini ortaya koymaktadır.

Bu değerlendirme, ergenlerin kişisel gelişim süreçlerinde aile içi dinamiklerin ve kardeşler arası ilişkilerin önemini vurgulamaktadır. Kardeşler arası tartışmaların, ergenlerin kişisel gelişimine olan etkileri üzerine daha derinlemesine araştırmalar yapılması, bu dinamiklerin daha iyi anlaşılmasına ve desteklenmesine katkıda bulunabilmektedir.

Tartışmaların söz konusu bireylerin arasındaki ilişkilerin olumlu olumsuz etkilerini anlamak üzere sorulan soruların analizi olan "Anlaşmazlıkların Etkisi" ve "İlişkide Örnekler" teması ortaya çıkmıştır. Her iki tema da katılımcıların anlaşmazlıkların ilişkilerine olan olumlu etkilerini gözlemledikleri veya deneyimledikleri örnekler üzerinden analiz edilmiştir.

"Anlaşmazlıkların Etkisi" teması dört alt temaya ayrılmıştır: arkadaş seçimlerinde haklı çıkma, güven artışı, tavsiye alma ve aradaki bağın güçlenmesi. Katılımcılar, anlaşmazlıklar sayesinde büyük kardeşlerinin doğru tavsiyeler verdiğini ve zamanla bu tavsiyeleri dikkate alarak güvenlerinin arttığını belirtmişlerdir. Örneğin, E1 sosyal medya kullanımına ilişkin anlaşmazlıklarda büyük kardeşinin rehberliğine güvendiğini ve bu sayede ilişkilerinin olumlu yönde etkilendiğini ifade etmiştir. Benzer şekilde, E3 arkadaş seçimleri konusunda büyük kardeşinin tavsiyelerine uyduğunu ve bunun sonucunda daha sağlıklı arkadaşlık ilişkileri kurduğunu belirtmiştir. Bu alt temalar, anlaşmazlıkların büyük kardeşlerin rehberlik rollerini pekiştirdiğini ve ergen kardeşlerin bu rehberlikten olumlu yönde etkilendiğini göstermektedir.

"İlişkide Örnekler" teması ise iki alt temaya ayrılmıştır: arkadaş çevresi ve üniversite hazırlık. Bu temalar, büyük kardeşlerin ergen kardeşlerine arkadaş seçimleri ve eğitim konularında verdikleri tavsiyelerin, ilişkilerindeki güveni ve bağı güçlendirdiğini ortaya koymaktadır. Örneğin, Ü2, ergen kardeşinin arkadaş seçimlerinde yaşadığı olumsuz deneyimler sonucunda büyük kardeşine daha fazla güvendiğini ve ona danışmaya başladığını belirtmiştir. Ü3 ise, lise tercihi konusunda yaşadığı anlaşmazlık sonucunda, ergen kardeşinin kendi kararlarına saygı duymayı öğrendiğini ifade etmiştir. Bu durum, büyük kardeşlerin ergen kardeşlerinin sosyal ve akademik hayatlarında önemli bir

rehberlik rolü üstlendiğini ve bu rehberliğin ilişkilerinde olumlu etkiler yarattığını göstermektedir.

Her iki tema da kuşak içi çatışmaların üniversite öğrencileri ve ergen kardeşler arasındaki ilişkilerde karmaşık ve çok boyutlu etkiler yarattığını ortaya koymaktadır. Anlaşmazlıklar, kardeşler arasındaki güveni ve bağı güçlendirirken, aynı zamanda büyük kardeşlerin rehberlik ve yönlendirme rollerini pekiştirmektedir. Ergen kardeşler, büyük kardeşlerinin deneyimlerinden ve tavsiyelerinden yararlanarak, sosyal ve akademik hayatlarında daha bilinçli kararlar alabilmekte ve bu süreç, ilişkilerini olumlu yönde etkilemektedir. Bu bulgular, aile içi iletişimin ve çatışma yönetiminin önemini vurgulamakta ve bu alanlarda yapılacak çalışmaların, kardeşler arasındaki ilişkilerin geliştirilmesine katkı sağlayabileceğini göstermektedir. Özellikle büyük kardeşlerin, deneyimlerini paylaşarak ergen kardeşlerinin gelişimine olumlu katkıda bulunabilecekleri anlaşılmaktadır.

"Önemli Konular" teması ise ergen katılımcıların büyük kardeşleriyle anlaşmazlık yaşadıkları önemli konuları dört alt tema altında incelemiştir: zorluk yaşamama, düşüncelere saygı duyma, sevgili konuları ve özgürlük. Çoğunlukla katılımcılar büyük kardeşleriyle önemli konularda zorluk yaşamadıklarını ve büyük kardeşlerinin düşüncelerine saygı duyduğunu belirtmiştir. Örneğin, E1 büyük kardeşinin genellikle önemli konularda yanında olduğunu ve ona saygı duyduğunu ifade etmiştir. Ancak, bazı katılımcılar sevgili ve özgürlük konularında anlaşmazlık yaşadıklarını dile getirmişlerdir. E5, kız arkadaşıyla olan ilişkisine büyük kardeşinin karıştığını ve bu konuda anlaşmazlık yaşadığını belirtmiştir. Benzer şekilde, E9 özgürlük konusundaki anlaşmazlıklarını ve büyük kardeşinin kısıtlamalarına karşı hissettiği rahatsızlığı ifade etmiştir. Bu alt temalar, büyük kardeşlerin rehberlik rollerinin bazı durumlarda çatışmalara yol açabileceğini, ancak genellikle saygı ve anlayışla bu çatışmaların çözüldüğünü göstermektedir.

Her üç tema da kuşak içi çatışmaların üniversite öğrencileri ve ergen kardeşler arasındaki ilişkilerde karmaşık ve çok boyutlu etkiler yarattığını ortaya koymaktadır. Anlaşmazlıklar, kardeşler arasındaki güveni ve bağı güçlendirirken, aynı zamanda büyük kardeşlerin rehberlik ve yönlendirme rollerini pekiştirmektedir. Ergen kardeşler, büyük kardeşlerinin deneyimlerinden ve tavsiyelerinden yararlanarak, sosyal ve akademik hayatlarında daha bilinçli kararlar alabilmekte ve bu süreç, ilişkilerini olumlu yönde etkilemektedir. Bu bulgular, aile içi iletişimin ve çatışma yönetiminin önemini

vurgulamakta ve bu alanlarda yapılacak çalışmaların, kardeşler arasındaki ilişkilerin geliştirilmesine katkı sağlayabileceğini göstermektedir. Özellikle büyük kardeşlerin, deneyimlerini paylaşarak ergen kardeşlerinin gelişimine olumlu katkıda bulunabilecekleri anlaşılmaktadır.

Özetle, "Anlaşmazlıkların Etkisi" teması daha geniş bir yelpazede, arkadaşlık, güven, tavsiye alma ve duygusal bağlanma gibi konuları kapsarken, "İlişkide Örnekler" teması daha spesifik olarak arkadaş çevresi ve akademik hazırlık üzerine odaklanmaktadır. "Önemli Konular" teması ise, kardeşlerin önemli konularda nasıl çatıştıklarını ve bu çatışmaların genellikle saygı ve anlayışla nasıl çözüldüğünü ele almaktadır. Her üç tema da büyük kardeşlerin rehberlik rollerinin ergen kardeşler üzerinde nasıl olumlu etkiler yarattığını ve bu rehberliğin kardeşler arasındaki ilişkiyi nasıl güçlendirdiğini göstermektedir.

Üniversite öğrencileri ile ergen kardeşleri arasındaki değer farklılıkları ve paylaşılan değerlerin incelendiğinde değer farklılıkları teması altında yapılan analizler, ağabey/abla ile ergen kardeşler arasında belirgin çatışmaların ve uyum örneklerinin varlığını göstermektedir. Genellikle kariyer, din, arkadaşlık ilişkileri, saygınlık, meslek ve para gibi konularda farklılıklar ortaya çıkmaktadır. Abiler genellikle kariyer ve maddi başarıya odaklanırken, ergen kardeşler daha çok sosyal ilişkilere, eğlenceye ve özgürlüğe önem vermektedir. Bu farklılıkların temelinde yaş ve yaşam deneyimlerinin yanı sıra teknolojinin ve sosyal medyanın etkisi olduğu belirtilmektedir.

Öte yandan, paylaşılan değerler teması altında yapılan analizlerde ağabey/abla ile ergen kardeşler arasında ortaklık ve uyumun varlığı vurgulanmaktadır. Aileye ve aile bağlarına verilen önem, genellikle ortak bir nokta olarak öne çıkmaktadır. Ağabey/abla ile kardeşler arasındaki bu ortak değerler, ilişkilerini güçlendiren ve birbirlerine bağlı kılan unsurlar olarak tanımlanmaktadır. Ayrıca, kariyer planlaması ve sosyal aktiviteler gibi ortak ilgi alanları da abiler ile ergen kardeşler arasında bağ kurulmasını sağlayan diğer önemli unsurlardır.

Analizin göstergeleri gençlerin değer sistemlerinin nasıl şekillendiğini ve kuşaklar arası iletişimde nasıl yansıdığını anlamamıza yardımcı olmaktadır. Ağabey/abla-kardeş ilişkilerindeki bu dinamikler, sosyal bilimler açısından kuşak içi etkileşimlerin derinlemesine anlaşılmasını sağlayarak, gelecekteki araştırmalar ve sosyal politikalar için önemli ipuçları sunmaktadır. Bu analizi sonuçları ağabey/abla-kardeş ilişkilerindeki

farklılıkların ve benzerliklerin toplumun genel dinamiklerine nasıl yansıdığını anlamak, sosyal değişimin ve uyumun yönetilmesi için kritik bir adımdır.

Kuşak içi çatışmalar, aile içinde farklı kuşaklara mensup bireyler arasında ortaya çıkan değer ve anlayış farklılıklarının neden olduğu karmaşık ilişki dinamiklerini içerir. Bu bağlamda yapılan "Değer Çatışması" temasının analizi, genç ve büyük kardeşler arasındaki ilişkilerin derinliklerine inmek ve aile içi iletişimde nasıl bir etki yarattığını gözler önüne sermektedir.

Üniversite öğrencilerinin "Değer Çatışması" tema analizinde, büyük kardeşlerin genellikle koruyucu bir rol üstlendiği ve ailenin temel değerlerini genç kuşaklara aktarmaya çalıştığı gözlemlenmiştir. Aynı zamanda, kuşaklar arası farklılıkların iletişimi nasıl zorlaştırabileceği ve bu farklılıkların aile içinde nasıl anlaşmazlıklara yol açtığı üzerinde durulmuştur. Büyük kardeşler, ailenin değerlerine daha yakın olduklarını ve bu değerleri genç kardeşlere benimsetmeye çalıştıklarını ifade etmişlerdir.

Ergen kardeşlerin "Değer Çatışması" tema analizinde ise, katılımcılar aile içindeki değer çatışmalarını sosyal medya kullanımı gibi modern yaşamın etkileri üzerinden ele almışlardır. Gençler, teknoloji ve sosyal medyanın getirdiği yeni değerler ve yaşam tarzlarının aile içinde nasıl çatışmalara neden olduğunu açıklamışlardır. Bu bağlamda, aile üyelerinin teknoloji kullanımı, sevgi, saygı gibi özellikler üzerinden farklılıkların nasıl ortaya çıktığı ve bu farklılıkların nasıl yönetildiği önemli bir konu olarak öne çıkmıştır.

Her iki tema analizi de göstermektedir ki, kuşak içi çatışmalar aile üyeleri arasındaki yaş, kültürel farklılık, eğitim seviyesi gibi faktörlere bağlı olarak ortaya çıkmaktadır. Büyük ve genç kardeşler arasındaki değer farklılıkları ve iletişim zorlukları, aile içindeki dinamiklerin anlaşılmasını ve yönetilmesini gerektiren önemli konulardır.

Kuşak içi çatışmaların yönetimi için açık iletişim, karşılıklı saygı ve anlayışın teşvik edilmesi kritik önem taşımaktadır. Aile içindeki değer farklılıklarının sağlıklı bir şekilde yönetilmesi, aile üyeleri arasındaki ilişkilerin güçlenmesine ve aile bireylerinin mutluluğuna katkı sağlayabilir. Teknoloji gibi modern yaşam unsurlarının aile içi dinamiklere nasıl entegre edilebileceği ve bu alanlardaki farklı değerlerin nasıl dengeye oturtulabileceği üzerine stratejiler geliştirilmesi önem arz etmektedir.

Bağ Güçlenmesi teması altında katılımcılar genellikle dışarı çıkma, alışveriş yapma ve yürüyüş gibi fiziksel etkinliklerle kuşak içi çatışmayı azalttıklarını ifade etmişlerdir. Bu

aktiviteler, kardeşler arasında ortak ilgi ve deneyimler paylaşmanın yanı sıra iletişimi güçlendirme ve anlayışı artırma rolü oynamaktadır. Özellikle dış mekânda geçirilen zamanın, kardeşler arasında daha sıcak ve samimi bir ortam yarattığı gözlemlenmiştir.

Keyifli Aktiviteler temasında ise katılımcılar film izleme, akşam dışarı çıkma, sohbet etme ve oyun oynama gibi daha iç mekân etkinliklerini kuşak içi çatışmayı azaltmak için tercih ettiklerini belirtmişlerdir. Bu aktiviteler, kardeşler arasında duygusal bağların güçlenmesine ve birbirlerini daha iyi anlamalarına yardımcı olmaktadır. Özellikle ortak zevklerin ve etkinliklerin paylaşılması, kardeşler arasında ortak bir dil ve iletişim platformu sağlamaktadır.

Her iki tema altında da ortaklık ve etkinliklerin, kuşak içi çatışmanın azaltılmasında önemli bir rol oynadığı gözlemlenmiştir. Bağ Güçlenmesi temasında katılımcılar, fiziksel aktivitelerin ve doğal ortamlarda geçirilen zamanın, kardeşler arasında olumlu bir etkileşim ve anlayış geliştirdiğini vurgulamışlardır. Keyifli Aktiviteler temasında ise duygusal bağların ve ortak zevklerin, kardeşler arasında sıcak bir ilişki ve iletişim kurulmasına katkı sağladığı ortaya çıkmıştır. Bu bulgular, kuşaklar arası iletişimin nasıl geliştiği ve değiştiği konusunda derinlemesine anlayış sağlamak adına değerli bir bakış açısı sunmaktadır.

Hedef Farklılığı teması, üniversite öğrencileri ve ergen kardeşleri arasındaki kariyer ve hedefler konusundaki farklılıkları ve bu farklılıkların ilişkiler üzerindeki etkilerini değerlendirmeyi amaçlamaktadır. Katılımcıların ifadeleri, bu konudaki çeşitliliği ve potansiyel etkileri ortaya koymaktadır.

Öncelikle, "Okul", "Gelecek", "Kariyer" ve "Meslek" gibi kategoriler, katılımcıların hedef belirleme süreçlerindeki çeşitliliği yansıtmaktadır. Bazı katılımcılar belirgin ve planlı hedeflere sahipken, diğerleri ise belirsizlik ve kararsızlık içinde olabilmektedir. Örneğin, bazıları mezuniyet sonrası kariyer hedefleri üzerine odaklanırken, diğerleri için kariyer veya meslek seçimi önemli olabilmektedir. Bu durum, hedeflerin ne kadar net veya belirsiz olduğunun ilişki dinamiklerini nasıl etkileyebileceğini göstermektedir.

Kardeşler arasındaki farklılıkların ilişkiye nasıl yansıdığı da önemli bir bulgu olarak öne çıkmaktadır. Örneğin, bir kardeşin belirsiz hedefleri diğer kardeşte hayal kırıklığına veya gerginliğe neden olabilirken, planlı hedeflerin eksikliği çatışmalara yol açabilir. İletişim eksikliği ve anlayış sorunları da bu süreçte kritik rol oynamaktadır; bir kardeşin diğerinin

hedeflerini anlamakta zorlanması veya destek sağlamakta başarısız olması ilişkide gerilim yaratabilir.

Eğitim, Kariyer ve Hedef teması altında yapılan incelemeler ise büyük kardeşler ile üniversite öğrencisi veya ergen kardeşleri arasındaki farklılıkları ve bu farklılıkların ilişkiler üzerindeki etkilerini derinlemesine değerlendirmeyi amaçlamaktadır. Katılımcıların ifadeleri, üç ana alt tema etrafında şekillenmiştir: farklılık olmaması, para kazanma odaklı yaklaşımlar, garanti meslek tercihleri ve yüksek beklentiler.

Bazı katılımcılar, eğitim ve kariyer tercihleri konusunda kardeşleriyle benzer düşündüklerini ifade etmiştir. Örneğin, E-Görüşmeci-1, teknolojiye ilgi duymasına rağmen kardeşinin daha maddi kazanç sağlayabilecek meslekleri tercih ettiğini belirtmiş ve kendi mesleki hedeflerinin sevdiği bir alanda olmasını istediğini vurgulamıştır. Diğer yandan, E7 ve E8 ifadelerinde, kardeşler arasında kariyer ve maddi kazanç odaklı farklılıkların varlığı açıkça ortaya konmuştur. Bu katılımcılar, kendi işlerini kurma ve özgürlüklerine önem verme isteğiyle, büyük kardeşlerinin daha geleneksel ve garantici meslekleri önerdiğini dile getirmişlerdir.

Ayrıca, E9 ve E10 ifadelerinde ise, bu farklılıkların ilişki dinamiklerini nasıl etkilediği ve bazen çatışmalara yol açtığı belirtilmiştir. Özellikle, beklentilerin ve kariyer hedeflerinin uyumsuzluğunun ilişkileri olumsuz etkilediği ve iletişim zorluklarına neden olduğu ifade edilmiştir.

Bu veriler, eğitim, kariyer ve hedeflerin aile içi ilişkileri nasıl etkilediğini derinlemesine inceleme fırsatı sunmaktadır. Büyük kardeşlerin genellikle daha geleneksel ve garantici meslekleri desteklerken, genç kardeşler ise daha yenilikçi ve özgürlükçü yaklaşımları tercih edebilmektedirler. Bu durum, kuşaklar arasındaki farklılıkların doğal bir yansıması olarak değerlendirilebilir.

Eğitim, kariyer ve hedef teması, kardeşler arasındaki ilişkilerin nasıl şekillendiğini anlamamıza ve kuşak içi çatışmaların nasıl ortaya çıktığını keşfetmemize yardımcı olan zengin bir araştırma alanı sunmaktadır. Bu konuda yapılan analizler, bireylerin kariyer tercihlerinin ve hedeflerinin nasıl şekillendiğini, bu tercihlerin aile içi ilişkiler üzerindeki uzun vadeli etkilerini anlamamıza olanak sağlamaktadır.

Çözümler teması altında üniversiteli ağabey/ablalar genellikle kardeşlerinin hayatlarında kendilerini rahatsız eden durumları nasıl çözmeye çalıştıklarını açıklamışlardır. Özellikle ılımlı yaklaşım ve özendirme gibi yöntemlerin ön plana çıktığı gözlemlenmiştir.

Üniversiteli ağabey/ablalar kardeşlerinin davranışlarını ılımlı bir şekilde ele alarak, onları desteklemeye ve daha iyi iletişim kurmaya çalıştıklarını ifade etmişlerdir. Örneğin, ılımlı yaklaşım benimseyerek kardeşlerinin davranışlarını anlamaya ve onlara daha hoşgörülü bir şekilde yaklaşmaya çalıştıklarını belirtmişlerdir.

Bazıları ise kardeşlerini belirli konularda özendirmeye çalıştıklarını dile getirmişlerdir. Özellikle akademik başarıya yönlendirmek veya olumlu alışkanlıklar kazandırmak amacıyla çaba harcadıklarını ifade etmişlerdir. Ancak bu çözüm yöntemlerinin etkisinin kısa süreli olduğu ve bazı durumlarda kardeşlerin istenilen yönde değişim göstermedikleri de belirtilmiştir.

Ayrıca, rehberlik öğretmeni gibi dış destekleri devreye sokarak çözüm arayan katılımcılar da bulunmaktadır. Kardeşlerinin problemleriyle başa çıkmak ve onlara yardımcı olmak için profesyonel yardım almanın önemine vurgu yapmışlardır. Ancak bu yöntemin de kardeşlerin istek ve katılımına bağlı olarak etkili olup olmadığı konusunda farklı deneyimler yaşandığı belirtilmiştir.

Bu tema, kuşak içi çatışmaların yönetilmesinde kullanılabilecek stratejiler ve yöntemler hakkında önemli bir bakış açısı sunmaktadır. Katılımcıların farklı yaklaşımlarını inceleyerek, kardeşler arasında iletişimi güçlendirecek ve çatışmaları azaltacak yöntemlerin nasıl geliştirilebileceğine dair ipuçları sağlamaktadır.

Buna karşın Öğrenme Deneyimi teması altında ergen katılımcılar, genellikle büyük kardeşlerinden hayatlarıyla ilgili önemli dersler çıkardıklarını ve bu deneyimleri nasıl değerlendirdiklerini paylaşmışlardır. Özellikle aile içinde koruma, güvenmemek gibi davranışlarla ilgili öğrenmelerin öne çıktığı gözlemlenmiştir. Katılımcılar, kardeşlerinden öğrendikleriyle ilgili olarak şu ifadeleri kullanmışlardır:

Bazı katılımcılar, kardeşlerinin kendilerine karşı olan koruyucu tutumlarını öğrendiklerini belirtmişlerdir. Örneğin, ailelerini koruma ve onlara sahip çıkma konusunda büyük kardeşlerinin etkisinin önemli olduğunu vurgulamışlardır. Bu durum, kuşaklar arası çatışmaların azaltılmasında önemli bir role sahip olabilir, çünkü bu tutumlar aile içinde dayanışmayı ve güveni artırabilir.

Diğer katılımcılar ise kardeşlerinden hayata karşı genel bir duruş öğrendiklerini dile getirmişlerdir. Örneğin, hayatı nasıl yaşamaları gerektiği konusunda yönlendirme, kararlılık ve azim gibi değerleri kardeşlerinden aldıklarını ifade etmişlerdir. Bu

deneyimler, gençlerin kendi hayatlarına yönelik tutumlarını şekillendirme sürecinde önemli bir rol oynamaktadır.

Ayrıca, iletişim becerileri konusunda kardeşlerinden öğrenilenlerin de önemli olduğu belirtilmiştir. Katılımcılar, kardeşlerinin sosyal becerilerini nasıl geliştirdiklerini ve iletişim kurma konusunda nasıl destek olduklarını aktarmışlardır. Bu tür öğrenmeler, gençlerin sosyal çevreleriyle sağlıklı ilişkiler kurmalarına yardımcı olabilir ve aile içi iletişimi güçlendirebilir.

Öğrenme Deneyimi teması altında kuşaklar arası çatışmaları azaltıcı ve aile içi ilişkileri güçlendirici unsurların nasıl işlediğini anlamak mümkündür. Büyük kardeşlerden alınan öğretiler, gençlerin kişisel gelişimlerine katkıda bulunurken, aile içinde uyum ve dayanışmayı artırabilir.

Kuşaklar içi çatışmaları ve bu çatışmaların büyük ve küçük kardeş ilişkilerine nasıl yansıdığını anlamak için rol ve sorumluluk dengesi temasını ele almıştır. Özellikle üniversite öğrencileri ile ergen kardeşler arasındaki dinamikler üzerine odaklanılarak, aile içindeki rollerin nasıl dağıldığı ve gençlerin bu rolleri algılayış biçimlerinin nasıl şekillendiği incelenmiştir.

Rol ve Sorumluluk Dengesi temasında büyük kardeşlerin genellikle aile içinde liderlik rollerini üstlendiği ve gençlerin bu duruma nasıl tepki gösterdikleri gözlemlenmiştir. Büyük kardeşlerin koruyucu ve rehberlik rolleri, gençlerin güven duygusunu ve aile içindeki dengeyi sağlamada önemli bir etkiye sahiptir. Ayrıca bazı durumlarda rollerin karışması ve gençlerin bu duruma nasıl uyum sağladıkları üzerine değerlendirmeler yapılmıştır.

Rol ve Sorumluluk temasında ise büyük kardeşlerin liderlik ve koruyucu rollerini genellikle kabul eden, ancak küçük kardeşlerin bu rollerden beklentilerinin daha düşük olduğu görülmüştür. Büyük kardeşlerin liderlik ve koruyucu rolleriyle birlikte gençlerin kendi sorumluluk algılarını nasıl şekillendirdikleri, aile içindeki ilişkilerin dinamiklerini belirlemede önemli bir rol oynamaktadır.

Bu tema büyük-küçük kardeş ilişkilerinde rol ve sorumluluk dengesinin kuşaklar arası çatışmaları nasıl etkilediğini derinlemesine incelemiştir. Büyük kardeşlerin aile içindeki liderlik rolleri ve gençlerin bu rolleri algılayış biçimleri, aile dinamiklerinin nasıl şekillendiğini ve kuşaklar arası ilişkilerin karmaşıklığını göstermektedir. Küçük kardeşlerin büyük kardeşlerinden beklentileri ve bu beklentilerin aile içinde nasıl

yönlendirildiği, gençlerin kimlik gelişimi ve aile içindeki denge üzerinde önemli etkilere sahiptir.

Bu çalışmanın bulguları, büyük-küçük kardeş ilişkilerinin anlaşılması ve aile içindeki rol dağılımlarının yönetilmesi konusunda farkındalık oluşturabilir. Gelecekteki araştırmalar, bu ilişkilerin daha derinlemesine incelenmesi ve aile içindeki dinamiklerin nasıl iyileştirilebileceği konusunda daha fazla bilgi sağlayabilir.

Bu çalışma, üniversite öğrencileri ile ergen kardeşler arasındaki kuşaklar arası ve kuşak içi çatışmaları derinlemesine incelemiş ve çeşitli temalar üzerinden değerlendirmiştir. Tematik analiz sonuçlarına göre, kuşaklar arası çatışmaların sadece farklı yaş grupları arasında değil, aynı kuşak içindeki bireyler arasında da belirgin şekilde görüldüğü ortaya konmuştur. Bu durum, sosyolojik açıdan önemli bir perspektif sunmakta ve kültürel değişimler ile bireysel değer farklılıkları arasındaki etkileşimi vurgulamaktadır.

Özellikle, ergenlerin dijital dünya ve sosyal medya kullanımı ile aile değerleri ve geleneksel normlar arasındaki çatışma, kuşak içi çatışmaların temel dinamiklerinden biri olarak belirlenmiştir. Bu çatışmalar, gençlerin bireysel özgürlük arayışları ile ailelerin ve toplumun beklediği roller arasındaki gerilimleri yansıtmaktadır. Aynı zamanda, üniversite öğrencilerinin toplumsal değişimlere uyum sağlama çabaları ve değişen normlara uyum gösterme çabaları da bu çalışmanın dikkat çeken bulguları arasında yer almaktadır.

Bu bulgular, kuşak içi çatışmaların sadece bireyler arası değil, aynı zamanda toplumsal yapı ve kültürel değişimler ile nasıl etkileşime girdiğini göstererek sosyoloji literatürüne önemli bir katkı sağlamaktadır. Gelecekteki araştırmalar için önerilenler arasında, farklı sosyo-ekonomik gruplarda ve kültürel bağlamlarda bu dinamiklerin nasıl değiştiğinin daha derinlemesine incelenmesi ve bu çatışmaların toplumsal dönüşüm süreçlerine nasıl katkıda bulunduğunun anlaşılması yer almaktadır.

KAYNAKÇA

- Braun, V., & Clarke, V. (2006, January). Using Thematic Analysis İn Psychology. University Of The West Of England.
- (2023). Türk Dil Kurumu.E.T 18/11/2023
- Abay, A. R. (2005). Sosyal / Toplumsal Değişme. Tübitak Bilim Ve Toplum Başkanlığı, 15-25. Popüler Bilim Yayınları.
- Adıgüzel, O., Batur, H., & Ekşili, N. (2014). Kuşakların Değişen Yüzü Ve Y Kuşağı İle Ortaya Çıkan Yeni Çalışma Tarzı: Mobil Yakalılar. 1(19), 165-182. Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi.
- Alparslan, M. (2015, Temmuz). Geleceği İnşa Misyonu Ve Kendini Arayan Gençlik. Ümraniye Dergisi.
- Altıntuğ, N. (2012). Kuşaktan Kuşağa Tüketim Olgusu Ve Geleceğin Tüketici Profili. 4(1), 203-212. Organizasyon Ve Yönetim Bilimleri Dergisi.
- Anıl, H. (2011). Kültürel Değişme Açısından Kuşaklar Arası Çatışma (Aşkan Ve Dumlupınar Mahallesi Örneği). Yüksek Lisans Tezi. Isparta: T.C. Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyoloji Anabilim Dalı.
- Ardıç, E., & Altun, A. (2017, Kasım). Dijital Çağın Öğreneni. 12-30. Uluslararası Sosyal Bilgilerde Yeni Yaklaşımlar Dergisi.
- Arslan, Y., & Polat, S. (2016, Nisan). Eğitim Örgütlerinde Kuşaklar Arası Çatışma:Nedenleri Ve Başa Çıkma Yaklaşımları. 17(1), 263-282. Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (Kefad).
- Ateş, E., & Aytekin, H. (2022, Haziran 28). Küreselleşme Sürecinde Yaşanan Dilsel Ve Kültürel Değişimler Ve Toplumayönelik Etkileri. 397-407. Rumelide Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi.
- Ayçiçek, İ. M. (2013). Kuşaklar Arası Çatışma Ve Aile İçi Demokrasinin Önemi. İstanbul: Aram Pedagoji.
- Aydın, O., & Baran, G. (2010, Ekim). Toplumsal Değişme Sürecinde Evlenme Ve Boşanma. 21(2), 117-128. Toplum Ve Sosyal Hizmet.
- Aygenoğlu, K. (2015, Haziran). X Ve Y Kuşaklarının Kurumsal İş Hayatında İnsan Kaynağı Açısından Stratejik Yönetimi . Yüksek Lisans Tezi.
- Ayhün, S. E. (2013, Haziran). Kuşaklar Arasındaki Farklılıklar Ve Örgütsel Yansımaları. 2(1), 93 –112. Ekonomi Ve Yönetim Araştırmaları Dergisi.
- Baltacı, A. (2019, Aralık). Nitel Araştırma Süreci: Nitel Bir Araştırma Nasıl Yapılır? 5(2), 368-388. Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi (Acübed).

- Başal, A. (2014). Ş Kuşağı, Türkiye’de Yeni Kuşaklar, Kuşak Çatışmaları Ve İş Dünyası İçin Çözüm Önerileri. Akın Başal Eğitim Danışmanlığı Ve Yayıncılık.
- Bayar, F. (2005). Küreselleşme Kavramı Ve Küreselleşme Sürecinde Türkiye. 25-34. Uluslararası Ekonomik Sorunlar.
- Bekman, Ö. G. (2021, Haziran). Yöneticilerin Z Kuşağından Beklentileri Ve Z Kuşağının İş Yaşamı Beklentileri. Yüksek Lisans Tezi.
- Camadan, R. (2021, Ocak). Ergenlik Dönemi Din Eğitiminde İtaat Ve Özgürlük Dengesi. Yüksek Lisans Tezi. Bayburt.
- Canatan, A. (2008). Toplumsal Değerler Ve Yaşlılar. 1, 62-71. Yaşlı Sorunları Araştırma Dergisi.
- Ceylan, H. (2022). Kuşaklar Arası İlişkiler. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Cihan. (2021, Mayıs 24). Toplumsal Değişme Ve Toplumsal Değişmeyi Etkileyen Faktörler. Dilimiz Net: <https://www.dilimiz.net/toplumsal-degisme-ve-toplumsal-degismeyi-etkileyen-faktorler/> Adresinden Alındı
- Creswell, J. W. (2014). Nitel Araştırma Yöntemleri: Beş Yaklaşım Göre Nitel Araştırma Ve Araştırma Deseni. (S. Demir, & M. Bütün, Çev.) Ankara: Siyasal Kitabevi.
- Creswell, J. W. (2019). Niteliksel Araştırma İçin 30 Temel Beceri. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Çelen, Y. (2019). Kuyak Çatışması Ve İşletmelere Etkileri . Yüksek Lisan Tezi. Ankara .
- Çevik, A., & Müldür, M. (2021). Çocuk Edebiyatında Genel Çatışma Türleri, Çatışma Çözme Yöntemleri Ve Kuşak Çatışması: Uçurtmam Bulut Şimdi Vegökyüzünde Balonlar Örneği. (10/3), 1027-1048. Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi Sayı.
- Çiftçi, A. (2005, Ağustos). Kuşaklar Arası Çatışma. (176), 43-44. Ankara: Diyanet Aylık Dergi.
- Divanoğlu, S. U. (2017). Kuşak Farklılıklarının Politik Pazarlama Ve Siyasal İletişim Açısından Değerlendirilmesi. 12(31), 265-268. Journal Of Turkish Studies.
- Duman, M. Z. (2022). X Ve Z Kuşağı Üzerine Sosyolojik Bir Çalışma . Ankara: Nobel Yayınları
- Ekinci, Y. (2022). Kürt Sekülerleşmesi Kürt Solu Ve Kuşakların Dönüşümü. İstanbul: İletişim.
- Ergöz, B. (2023). Popüler Kültürün Üniversite Gençliğine Etkileri: Manisa Celal Bayar Üniversitesi Örneği. Yüksek Lisans Tezi. Manisa.

- Erol, K. (2011). Kültür Değişmesi Ve Safiye Erol'un "Kadıköyü'n n Romanı" " lker Fırtınası" Adlı Romanlarında Kuşak  atışması. 8(16), 387-406. Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi.
- Güneş, P. U. (2016). Toplumsal Değişim, Teknoloji Ve Eğitim İlişkisinde Sosyal Ağların Yeri. 2(2), 191-206 . Açıköğretim Uygulamaları Ve Araştırmaları Dergisi.
- Hökelekli, H. (2018). Gençlik Din Ve Değerler Psikolojisi. Bursa: Dem Yayınları.
- Işık, S. (2019). Dijital  ağda Kuşaklar Arası Farklılıklar Ve Z Kuşağı: Dijital Yerlililer Ve Dijital Yerliler Ve Dijital G ğmenlerin Teknoloji Kullanım  zelliklerine Y nelşik Bir Araştırma. İzmir.
- Karaaslan, S. (2014). Kuşaklararası Farklılıkları  rg tler üzerinden Anlamak: Bir Alan Araştırması . Yüksek Lisans Tezi. Ankara.
- Kartal, H. C. (2016). Kuşak  atışması Ve Din İlişkisi "Y Kuşağı  rneği". Yüksek Lisans Tezi . Erzurum.
- Kıral, B. (2021, Kasım). Nitel Araştırmada Fenomenoloji Deseni: Türleri Ve Araştırma Süreci. 10(4), 92-103. Eğitim Ve  ğretim Araştırmaları Dergisi Journal Of Research In Education And Teaching.
- Kırık , A., & Köyüstü, S. (2018). Z Kuşağı Konusunda Yapılmış Tezlerin İçerik Analizi Yöntemiyle İncelenmesi. 6(2), 1498-1518. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi.
- Kömürcüoğlu, H. (2014). Y Kuşağını Anlamak Bir Gezi Parkı Araştırması. Ankara: Kanguru Yayınlar
- Krippendorff, K. (2019, February). Content Analysis: An Introduction To Its Methodology. Sage Publications.
- Kuran, E. (2021). Bir Kuşağı Anlamak. İstanbul: Mundi.
- Kurdaş, E. M. (2017). Toplumsal Değişme Bağlamında Gençlik Sorunları. 12(25), 513-534. Turkish Studies.
- Kuyucu, M. (2014). Y Kuşağı Ve Facebook: Y Kuşağının Facebook Kullanım Alışkanlıkları  zerine Bir İnceleme. 13(4950), 55-83. Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi.
- Kümbetoğlu, B. (2007). Sosyolojide Ve Antropolojide Niteliksel Yöntem Ve Araştırma. Ankara: Araştırma Dizi: Bağlam.
- Kvale, S. (1994, April). Interviews: An Introduction To Qualitative Research Interviewing. Sage Publications.
- Marshall, C., & Rossman, G. (2021). Designing Qualitative Research. May 2021: Educational Research.

- Merriam, S. B. (2009). Qualitative Research A Guide To Design And Implementation. Jossey-Bass.
- Müftüler, D., & Shu. (2019). Parsons Sistem Teorisi Açısından Kuşaklar Arası İlişkilerde Çatışma Ve Dayanışma. 2(3), 101-133. Türkiye Sosyal Hizmet Araştırmaları Dergisi.
- Özer, P. S., Eriş, E. D. (2013). “Kuşakların Farklılaşan İş Değerlerine İlişkin Emik Bir Değerlendirme”. Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 38, 123-142.
- Nayır, F., & Çinkır, Ş. (2017, Haziran). Değişen Zaman, Değişen İhtiyaçlar: Türkiye’de Kuşaklararası Eğitimin Karşılaştırılması. 19-. Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi.
- Neuman, W. L. (2020). Toplumsal Araştırma Yöntemleri Nicel Ve Nitel Yaklaşımlar. Ankara: Siyasal Kitabevi.
- Patton, M. Q. (2002). Qualitative Research & Evaluation Methods. February: Sage Publications.
- Sağ, V. (2003, Mayıs). Toplumsal Değişim Ve Eğitim Üzerine. C.Ü. Sosyal Bilimler Dergisi, 27, 11-25 .
- Suveren, Y. (2022). Sosyolojik Araştırma Pratiği: Temel Konu Ve Sorunlar. Ankara : Nobel Yayınları.
- Şenbir, H. (2004). Z Son İnsan Mı? Z Kuşağı Ve Sonrasına Dair Düşünceler. İstanbul: Okuyan Us Yayınları,.
- Şimşek, A. (2008, Eylül). A. Giddens’a Göre Toplumsal Değişmeyi Etkileyen Faktörler. Politika Dergisi.
- Talas, M., & Kaya, Y. (2007). Küreselleşmenin Kültürel Sonuçları. 150-162. Tübar-XXII.
- Tezcan, M. (1981). Eğitim Sosyolojisine Giriş. 91. Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları.
- Tezcan, M. (2016). Kuşaklar Çatışması. 20. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Twenge, J. M. (2018). İ-Nesli. İstanbul: Kaktüs Yayınları.
- Umutoni, L. (2021, Antalya). Dijital Reklamcılık Ve Z Kuşağı: Z Kuşağının Online Davranışsal Reklamcılık İle İlgili Görüşlerinin Analizi. Yüksek Lisans Tezi.
- Yazıcı, S. (2019). Z Kuşağının İş Yaşamına İlişkin Beklentileri, İş Ve Meslek Tercihlerine İlişkin Algılamaları İle X Ve Y Kuşağına Mensup İnsan Kaynakları Yöneticilerinin Z Kuşağına İlişkin Beklenti Ve Algılamaları Üzerine Sağlık Sektöründe Görgül Bir Araştırma. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul.

Yılmaz, H. (2021, Haziran). Ergenlik Döneminde (13-17) Kuşak Bir Araştırma . Yüksek Lisans Tezi. Karabük.

Yücel, M. (2019, 12 31). Kitle İletişim Arçalarının Ve Teknolojik Gelişmelerin Küreselleşme Üzerindeki Rolü. 1(3), 35-50. Cider.

EK

Ek 1: Mülakat Soruları

Kuşaklar Arası Çatışmadan Kuşak İçi Çatışmaya: Üniversite Öğrencileri ile Ergen Kardeşleri Arasında Bir Karşılaştırma

Yaşınız?

Cinsiyet?

Öğrenim Durumu?

Doğum Yeri?

- Köy
- İlçe merkezi
- İl merkezi
- Büyük şehir
- Yurt dışı

Üniversite Öğrencileri İçin Sorular:

1. Kardeşinizle iletişimde hangi zorluklarla karşılaşıyorsunuz? Farklı iletişim tarzları ve tercihleri hakkında ne düşünüyorsunuz?
2. Kardeşinizle hangi konularda anlaşıyor hangi konularda anlaşamıyorsunuz? Anlaşamamazlıkların sebepleri nelerdir?
3. Kardeşinizle aranızda düşünce yapısında farklılıklar oluşunu düşünüyor musunuz? Farklılıklar var ise nelerdir? Farklılıklar hangi sebeplerden oluşmaktadır?
4. Ergen kardeşlerinizle ilişkinizde hangi zorlukları yaşıyorsunuz? Nasıl çözüyorsunuz?
5. Ergenlik dönemindeki kardeşlerinizle iletişim kurarken hangi yaklaşımı tercih ediyorsunuz?
6. Kardeşinizle en son hangi konuda tartıştınız? Tartışmanın temelinde yatan nedenler nelerdi? Nasıl çözüm buldunuz?
7. Anlaşmazlıkların ilişkinize olumlu etkilerini gözlemlediğiniz ya da deneyimlediğiniz bir örnek paylaşabilir misiniz?
8. Kardeşinizin hayatında sizi rahatsız eden şeyler var mı ve buna nasıl çözüm üretiyorsunuz?

9. Kardeşinizle katıldığınız aktiviteler ve etkinlikler hakkında konuşabilir misiniz? Bu aktiviteler aranızdaki bağı nasıl güçlendirdi?
10. Kardeşiniz ve sizin anne-baba ile iletişimini nasıl görmektesiniz? Kurduğunuz iletişimde farklılıklar var mıdır? Bu farklılıklar nelerdir?
11. Kardeşinizle aranızdaki değer farklılıkları nelerdir? Bu farklılıkların kaynağı ne olabilir?
12. Hangi konularda ortak değerleri paylaşıyorsunuz? Bu değerlerin ilişkinize etkisi nedir?
13. Eğitim, kariyer ve hedefler konusunda kardeşinizle aranızdaki farklılıkların ilişkinize etkisini nasıl değerlendiriyorsunuz?
14. Aile içindeki değer çatışmaları veya farklılıklar hakkında kardeşinizle nasıl iletişim kuruyorsunuz?
15. Kardeşinizle aranızdaki rollere ve sorumluluklara nasıl bakıyorsunuz? Bu konuda farklı beklentileriniz var mı?

Ergen Kardeşler İçin Sorular:

1. Sizin ve büyük kardeşinizin düşünce yapısı arasında farklılıklar olduğunu düşünüyor musunuz? Nelerdir?
2. Büyük kardeşinizle tartıştığınızda nasıl hissedersiniz? Nasıl tepki verirsiniz?
3. İletişimde hangi zorluklarla karşılaşıyorsunuz? Farklı iletişim tarzları ve tercihleri hakkında ne düşünüyorsunuz?
4. Sizin için en önemli olan konularda büyük kardeşinizle anlaşamadığınız oldu mu?
5. Anlaşmazlıkların üstesinden gelmek adına büyük kardeşinizle nasıl bir iletişim ve işbirliği yöntemi izliyorsunuz?
6. Anlaşmazlıkların ilişkinize olumlu etkilerini gözlemlediğiniz ya da deneyimlediğiniz bir örnek paylaşabilir misiniz?
7. Büyük kardeşinizden öğrendiğiniz bir şey oldu mu? Bu deneyim hakkında ne düşünüyorsunuz?
8. Sizin ve büyük kardeşinizin birlikte yapmaktan keyif aldığı ortak aktiviteler nelerdir?
9. Abiniz veya ablanızla yaşadığınız tartışmanın kişisel gelişiminiz üzerinde etkisi olduğunu düşünüyor musunuz?
10. Aileniz ile nelerdi konuşabiliyor neleri konuşamıyorsunuz?
11. Büyük kardeşinizle aranızdaki değer farklılıkları nelerdir? Bu farklılıkların kaynağı ne olabilir?

12. Hangi konularda ortak değerleri paylaşıyorsunuz? Bu değerlerin ilişkinize etkisi nedir?
13. Eğitim, kariyer ve hedefler konusunda büyük kardeşinizle aranızdaki farklılıkların ilişkinize etkisini nasıl değerlendiriyorsunuz?
14. Aile içindeki değer çatışmaları veya farklılıklar hakkında büyük kardeşinizle nasıl iletişim kuruyorsunuz?
15. Büyük kardeşinizle aranızdaki rollere ve sorumluluklara nasıl bakıyorsunuz? Bu konuda farklı beklentileriniz var mı?

ÖZ GEÇMİŞ

Ad Soyad: Hatice ŞANVERDİ	
Eğitim Bilgileri	
Lisans	
Üniversite	Sakarya Üniversitesi
Fakülte	Fen Edebiyat Fakültesi
Bölümü	Sosyoloji
Makale ve Bildiriler	
1. Şanverdi, H., & Katırcıoğlu, E. (2024, Mart 9). <i>Bir Zamanlar Anadolu'da Filmi Bağlamında Türk Toplum Yapısında Bürokrasi, İktidar ve Kadın Görünümü</i> . Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi, S. 308-317.	